חסידות · ברסלב · ספרי רבי אלתר טפליקער

אמונת עיתך השלם מנוקד

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

אמונת עיתך השלם מנוקד

מקור הטקסט: אור ברסלב

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/אמונת-עיתך-השלם-מנוקד/
הקובץ נוצר ב־15 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611151759 של הספרייה.

סֵפֶר

אֱמוּנַת עִתֶּיךָ

בְּזֶה הַקֻּנְטְרֵס יָבוֹאוּ קְצָת מַאֲמָרִים הַמְדַבְּרִים מֵהָעִנְיָן אֵיךְ שֶׁצָּרִיךְ הָאָדָם לִשְׁמוֹר עִתָּמוֹ מְאֹד לְקַדֵּשׁ הָעֵת וְהַזְּמַן לְחַיּוּת יָמִים טוֹבִים בַּעֲבוֹדַת ה' יִתְבָּרַךְ. וּדְרָכִים וְעֵצוֹת נִפְלָאוֹת וְהִתְחַזְּקוּת גָּדוֹל לִזְכּוֹת לָזֶה. כִּי אֵין אֲבִידָה כְּאֲבִדְתָּ הַזְּמַן.מְלֻקָּט מִסֵּפֶר "לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן" מֵאַדְמוֹ"ר הַקָּדוֹשׁ נַ'חַל נ'בֵעַ מ'קוֹר חָ'כְמָה הָרַב רַבִּי נַחְמָן זְצוּק"ל מִבְּרֶסְלֶב. וּמִסִּפְרֵי "לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת" שֶׁחִבְּרָם תַּלְמִידוֹ הָרַב הַקָּדוֹשׁ רַבִּי נָתָן זְצוּק"ל עַל יְסוֹד הַהַקְדָּמוֹת הַנּוֹרָאוֹת שֶׁגִּלָּה אוֹתָם אַדְמוֹ"ר הַקָּדוֹשׁ מוֹהֲר"ן זְצוּק"ל הַמְחַיִּים וּמְחַזְּקִים אֶת כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל בַּעֲבוֹדַת ה' יִתְבָּרַךְ.

מְסֻדֶּרֶת מֵהַמָּנוֹחַ הַמְפֻרְסָם מוֹהֲר"ר מֹשֶׁה יְהוֹשֻׁעַ הַמְכֻנֶּה אַלְטִיר בַּזְשִׁילְיאנְסְקִי מִטֶּעפְּלִיק שֶׁנֶּהֱרַג עַל קִדּוּשׁ הַשֵּׁם וְסֵפֶר תּוֹרָה בְּיָדוֹ, עֶרֶב שַׁבָּת קֹדֶשׁ י"ב אֱדָר תרע"ט

אֱמוּנַת עִתֶּךָ

הַקְדָּמָה

אָמַר הַמַּעְתִּיק: "מִי הָאִישׁ הֶחָפֵץ חַיִּים אֹהֵב יָמִים לִרְאוֹת טוֹב" יָשִׂים לִבּוֹ אֶל הַקֻּנְטְרֵס הַקָּטָן הַזֶּה מְעַט הַכַּמּוּת וְרֹב הָאֵיכוּת, כִּי כָּל דְּבָרָיו הוּא "דִּבְרֵי אֱלֹהִים חַיִּים וּמֶלֶךְ עוֹלָם" הַמְחַיִּין אֶת כָּל הַנְּפָשׁוֹת מִקָּטֹן וְעַד גָּדוֹל, לְלַמְּדָם דַּעַת לִזְכּוֹת לִחְיוֹת יָמִים טוֹבִים בַּעֲבוֹדַת ה':

וְהִנֵּה נוֹדַע בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, מַה שֶּׁדִּבֶּר פַּעַם אַחַת מוֹרֵנוּ הָרַב הַקָּדוֹשׁ רַבִּי נָתָן זְצוּק"ל, אוֹדוֹת אֲשֶׁר עַל הַסֵּפֶר 'חַיֵּי מוֹהֲר"ן' אֲשֶׁר בּוֹ מְסֻפָּר מֵחַיָּיו הַקְּדוֹשִׁים שֶׁל אַדְמוֹ"ר הַקָּדוֹשׁ מוֹהֲר"ן זְצוּק"ל - יחס הַשֵּׁם 'חַיִּים', וְעַל הַסֵּפֶר 'יְמֵי מוֹהֲרַנ"תְּ' אֲשֶׁר בּוֹ מְסֻפָּר מֵהָעִתִּים אֲשֶׁר עָבְרוּ עָלָיו בְּעִצְמוֹ - יחס הַשֵּׁם 'יָמִים', וְאָמַר מוֹרֵנוּ מוֹהֲרַנ"תְּ זֶכֶר צַדִּיק לִבְרָכָה עַל זֶה, כִּי אַדְמוֹ"ר הַקָּדוֹשׁ זָכָה בֶּאֱמֶת לִחְיוֹת בְּכָל פַּעַם חַיִּים חֲדָשִׁים בְּהַשָּׂגוֹת נוֹרָאוֹת וְנִפְלָאוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, אֲשֶׁר הֵם עִקַּר הַחַיִּים כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב "כִּי הוּא חַיֶּיךָ", וְכַאֲשֶׁר פַּעַם אַחַת הִתְפָּאֵר בְּעַצְמוֹ, וְאָמַר: (חַיֵּי מוֹהֲר"ן סִימָן ח) 'אֲנִי חָיִיתִי הַיּוֹם חַיִּים שֶׁלֹּא חָיִיתִי עֲדַיִן מֵעוֹלָם חַיִּים כָּאֵלֶּה', וְעַל כֵּן לְסִפּוּרֵי חַיָּיו הַקְּדוֹשִׁים נָאֶה לָהֶם בֶּאֱמֶת לְיַחֵס הַשֵּׁם 'חַיִּים', אֲבָל אָנֹכִי אֲשֶׁר אֵין לִי לִינֹק וְלִשְׁאֹב שֶׁפַע וּלְקַבֵּל חִיּוּת, כִּי אִם עַל יְדֵי אַדְמוֹ"ר הַקָּדוֹשׁ אֲשֶׁר הוּא חַיַּי וְאֹרֶךְ יָמַי, הַמַּשְׁפִּיעַ עָלַי בְּכָל עֵת חָכְמָה בִּינָה וְדַעַת, וְרַק עַל יָדוֹ זָכִיתִי בְּכֹחוֹ הַגָּדוֹל לִשְׁמֹר וּלְקַדֵּשׁ אֶת יָמַי, לְחַיּוֹת יָמִים טוֹבִים וּקְדוֹשִׁים בַּעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל כֵּן הַשֵּׁם 'יָמִים' נָאֶה לְיַחֵס עַל סִפְרֵי, אֲשֶׁר אָסַפְּתִּי בּוֹ מֵהָעִתִּים אֲשֶׁר עָבְרוּ עָלַי:

וְהִנֵּה בֶּאֱמֶת הָיָה נוֹדָע לְכָל מַכִּירָיו אֲשֶׁר הִכִּירוּהוּ, שֶׁמִּיּוֹם הִתְקָרְבוּתוֹ לְאַדְמוֹ"ר הַקָּדוֹשׁ זְצוּקַ"ל, הָיָה שׁוֹמֵר אֶת כָּל שְׁעוֹתָיו וְרִגְעָיו בְּכָל מִינֵי שְׁמוּר, וְהָיָה אוֹחֵז תָּמִיד 1הַמּוֹרֶה שָׁעוֹת לְנֶגֶד עֵינָיו, לְמַעַן לֹא יֵלֵךְ שׁוּם רֶגַע מִיָּמָיו לְאִבּוּד חַס וְשָׁלוֹם. וְגַם בְּעֵת נְסִיעָתוֹ וִישִׁיבָתוֹ עַל הָעֲגָלָה, הִרְבָּה לִלְמֹד וּלְהִתְפַּלֵּל וְלִצְעֹק לְהֹ' יִתְבָּרַךְ בִּכְלוֹת הַנֶּפֶשׁ, וְשׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם לֹא בִּלְבֵּל אֶת דַּעְתּוֹ לְבַטָּלוֹ מֵעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ אֲפִילוּ כְּרֶגַע, וְהָיָה מְמַעֵט בְּשֵׂנָה בְּתַכְלִית הַמִּעוּט, וּמֵחֲמַת זֶה הָיוּ גַּם כָּל הַנְּהָגוֹתָיו וְכָל מַעֲשָׂיו בְּזְרִיזוּת גָּדוֹל וְנִפְלָא מְאֹד. וְגַם אַדְמוֹ"ר זַ"ל הִתְפַּלֵּא פַּעַם אַחַת עַל גֹּדֶל זְרִיזוּתוֹ, וְאָמַר שֶׁבְּוַדַּאי יִזְכֶּה עַל יְדֵי זֶה לִהְיוֹת רֹעֶה נֶאֱמָן, וְכַמּוּבָא בְּסֵפֶר הַמִּדּוֹת שֶׁלּוֹ (עֶרֶךְ הִתְנַשְּׂאוּת חֵלֶק שֵׁנִי, אוֹת ד) שֶׁעַל יְדֵי זְרִיזוּת זוֹכִין לִהְיוֹת רֹעֶה נֶאֱמָן: (עַיֵּן בְּהַקְדָּמַת הַסֵּפֶר עָלַיִם לִתְרוּפָה)

וְהִנֵּה כְּפִי אֲשֶׁר מִמַּעֲשָׂיו יָדַעְנוּ אֲשֶׁר כֵּן הָיָה, רֹאשׁ רָאִינוּ בִּדְבָרָיו הַקְּדוֹשִׁים בְּסִפְרֵי לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת, שֶׁנֶּאֶמְרוּ בִּבְחִינַת "עֹשֵׂי דְּבָרוֹ"2 וְאַחַר כָּךְ "לִשְׁמֹעַ בְּקוֹל דְּבָרוֹ", עַד שֶׁזָּכָה לְדַבֵּר בָּזֶה הַרְבֵּה "דִּבְרֵי אֱלֹהִים חַיִּים", לְעוֹרֵר לֵב כָּל אִישׁ לִשְׁמֹר וּלְקַדֵּשׁ אֶת יָמָיו לִחְיוֹת יָמִים טוֹבִים בַּעֲבוֹדַת ה', וּלְהִתְגַּבֵּר וּלְהַתְחִיל בְּכָל יוֹם מֵחָדָשׁ בַּעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלִפְרֹעַ חוֹבַת כָּל יוֹם בְּיוֹמוֹ. וְעוֹד הוֹסִיף לְחַזֵּק אֶת הָאָדָם, שֶׁלֹּא יְבַלְבֵּל אוֹתוֹ מִכָּל מַה שֶּׁעָבַר עָלָיו עַד אוֹתָהּ הַשָּׁעָה שֶׁהִתְחִיל לְהִתְקָרֵב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְגַם מִמַּה שֶּׁיַּעֲבֹר עָלָיו אַחַר כָּךְ, רַק יַעֲשֶׂה אֶת שֶׁלּוֹ בַּעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי רַק הַיּוֹם וְהַשָּׁעָה יִשְׁאַר לוֹ לָנֶצַח:

לְזֹאת נִתְעוֹרַרְנוּ לְהַדְפִּיס אֶת הַקֶּנְטְרֵס הַקָּטָן הַזֶּה, שֶׁיָּבוֹאוּ בּוֹ קְצָת מַאֲמָרִים מִדִּבְרֵיהֶם הַקְּדוֹשִׁים הַמּוּבָאִים בְּסִפְרֵיהֶם הַקְּדוֹשִׁים, הַמּוֹרִים וּמְלַמְּדִים וּמְחַזְּקִים אֶת הָאָדָם שֶׁיִּזְכֶּה לִחְיוֹת יָמִים טוֹבִים בַּעֲבוֹדַת ה'. וְקָרָאנוּ שֵׁם הַקֶּנְטְרֵס הַזֶּה "אֱמוּנַת עִתֶּךָ", כִּי בֶּאֱמֶת עִקַּר קִיּוּם הָעֵת שֶׁל הָאָדָם שֶׁיִּזְכֶּה לִחְיוֹת יָמִים טוֹבִים בַּעֲבוֹדַת ה' הוּא רַק עַל יְדֵי אֱמוּנָה, בְּחִינַת "וְצַדִּיק בֶּאֱמוּנָתוֹ יִחְיֶה" כַּמּוּבָא בִּדְבָרָיו זַ"ל בְּלִקּוּטֵי הֲלָכוֹת (הִלְכוֹת סֵפֶר תּוֹרָה הֲלָכָה ד', אוֹת יז). וְהֹ' יִתְבָּרַךְ יַעְזְרֵנוּ שֶׁנִּזְכֶּה לָלֶכֶת בִּדְרָכִים אֵלֶּה, לְבַלּוֹת כָּל יָמֵינוּ עַל תּוֹרָה וּתְפִלָּה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, וְלִחְיוֹת יָמִים טוֹבִים וְשָׁעוֹת טוֹבוֹת בַּעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁנִּזְכֶּה לְתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה בְּקָבִיעוּת בְּחִינַת תְּשׁוּבָה שֶׁל שַׁבָּת, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל 'בָּא שַׁבָּת בָּא מְנוּחָה', שֶׁיִּהְיֶה לָנוּ נַיְחָא מִכֹּל וָכֹל וְיִדְחֶה הָרַע לְגַמְרֵי כַּמּוּבָא בְּלִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן (סִימָן עט), וּבִזְכוּת הַתְּשׁוּבָה יָבֹא גְּאֻלָּתֵנוּ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב3 "וּבָא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל וּלְשָׁבֵי פֶּשַׁע בְּיַעֲקֹב" בְּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן:

א

לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן חֵלֶק א' סִימָן ערב

"4הַיּוֹם אִם בְּקֹלוֹ תִשְׁמָעוּ". זֶה כְּלָל גָּדוֹל בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם, שֶׁלֹּא יְשִׂים לְנֶגֶד עֵינָיו כִּי אִם אוֹתוֹ הַיּוֹם, הֵן בְּעִסְקֵי פַּרְנָסָה וְהִצְטָרְכוּתוֹ, צָרִיךְ שֶׁלֹּא יַחְשֹׁב מִיּוֹם לַחֲבֵרוֹ כַּמּוּבָא בַּסְּפָרִים, וְכֵן בַּעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרֵךְ לֹא יָשִׂים לְנֶגֶד עֵינָיו כִּי אִם אוֹתוֹ הַיּוֹם וְאוֹתוֹ הַשָּׁעָה. כִּי כְּשֶׁרוֹצִין לְכַוֵּן בַּעֲבוֹדַת ה', נִדְמֶה לְהָאָדָם כְּאִלּוּ הוּא מַשָּׂא כָּבֵד, וְאִי אֶפְשָׁר לוֹ לְשָׂא מַשָּׂא כָּבֵד כָּזֶה, אֲבָל כְּשֶׁיַּחֲשֹׁב שֶׁאֵין לוֹ רַק אוֹתוֹ הַיּוֹם, לֹא יִהְיֶה לוֹ מַשָּׂא כְּלָל.

וְגַם שֶׁלֹּא יִדְחֶה אֶת עַצְמוֹ מִיּוֹם לְיוֹם, לֵאמֹר מָחָר אַתְחִיל, מָחָר אֶתְפַּלֵּל בְּכַוָּנָה וּבְכֹחַ כָּרִאוּי, וְכֵיוֹצֵא בָּזֶה בְּשָׁאָר הָעֲבוֹדוֹת, כִּי אֵין לְהָאָדָם בְּעוֹלְמוֹ כִּי אִם אוֹתוֹ הַיּוֹם וְאוֹתוֹ הַשָּׁעָה שֶׁעוֹמֵד בּוֹ, כִּי יוֹם הַמָּחָרת הוּא עוֹלָם אַחֵר לְגַמְרֵי. הַיּוֹם אִם בְּקֹלוֹ תִשְׁמָעוּ, הַיּוֹם דַּיְקָא, וְהָבֵן:

וְעַיֵּן בְּלִקּוּטֵי הֲלָכוֹת (הִלְכוֹת מַתָּנָה הֲלָכָה ה'5), שֶׁכָּתַב שָׁם שֶׁזֶּה עִקַּר הָעֵצָה לִזְכּוֹת לַעֲבוֹדַת ה' וְעִקַּר בֵּיאַת הַמָּשִׁיחַ תָּלוּי בָּזֶה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה6, שֶׁשָּׁאֲלוּ לַמָּשִׁיחַ אֵימַת אָתֵי מַר? וְהֵשִׁיב "הַיּוֹם אִם בְּקֹלוֹ תִשְׁמָעוּ", וּכְפִי עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל הַמְקַיְּמִים זֹאת וְעוֹבְדִים אֶת ה' יִתְבָּרֵךְ בְּדֶרֶךְ זֶה בְּכָל יוֹם, כֵּן מִתְנוֹצֵץ קֶרֶן מָשִׁיחַ בְּכָל יוֹם, עַד שֶׁסּוֹף כָּל סוֹף תָּבוֹא הַגְּאֻלָּה עַל יְדֵי זֶה בִּשְׁלֵמוּת:

וְזֶה "אֲשֶׁר יֵאָמֵר הַיּוֹם בְּהַר ה' יֵרָאֶה", וּפֵרֵשׁ רַשִׁ"י שֶׁקָּאֵי עַל כָּל יוֹם וְיוֹם שֶׁל כָּל הַדּוֹרוֹת הַבָּאִים וְכוּ' ה' יֵרָאֶה לְעַמּוֹ בְּמָקוֹם הַזֶּה, הֵינוּ שֶׁכְּפִי עֲבוֹדַת כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל בְּכָל יוֹם בְּכָל הַדּוֹרוֹת הַבָּאִים בְּבְחִינַת "הַיּוֹם אִם בְּקֹלוֹ תִשְׁמָעוּ", כֵּן מִתְקָרֶבֶת הַגְּאֻלָּה. וְאִם יִתְמַהְמְהוּ חַכֵּה לוֹ, כִּי רַק ה' יִרְאֶה זֶה הַמָּקוֹם לְהַשְׁרוֹת בּוֹ שְׁכִינָתוֹ עַל יְדֵי זֶה, וְרַק הוּא יוֹדֵעַ הַסּוֹף, עַיֵּן שָׁם כָּל זֶה בַּאֲרִיכוּת:

ב

וְעַיֵּן שָׁם עוֹד בַּהֲלָכָה הַנַּ"ל שֶׁמְּבָאֵר מַה שֶּׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל 'שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים בָּאִים בְּהֶסַח הַדַּעַת - מָשִׁיחַ, מְצִיאָה, וְעַקְרָב', כִּי זֶה יָדוּעַ שֶׁה' יִתְבָּרֵךְ מַנְהִיג עוֹלָמוֹ בְּצֶדֶק וּבְחֶסֶד וּבְרַחֲמִים, אַךְ כָּל הַתְּלָאוֹת וְהַיִּסּוּרִים הָעוֹבְרִים עַל הָאָדָם הַכֹּל הוּא מֵחֲמַת שֶׁה' יִתְבָּרֵךְ אוֹהֵב צָדָקָה וּמִשְׁפָּט, וְאִי אֶפְשָׁר לְדַעַת הָאָדָם לְהָבִין זֹאת בִּשְׁלֵמוּת אֵיךְ הַמִּשְׁפָּט נִכְלָל עִם הַצְּדָקָה בְּאַחְדוּת אֶחָד, וּכְמוֹ שֶׁיִּסֵּד הַפַּיְטָן 'וּבְמָקוֹם מִשְׁפָּט אֵין צְדָקָה וּבְאֵין צְדָקָה יֵשׁ מִשְׁפָּט וְאַתָּה בְּמִשְׁפָּט תַּעֲשֶׂה צְדָקָה'.

וְהִנֵּה מַה שֶּׁאָנוּ רוֹאִים שֶׁלִּפְעָמִים דּוֹאֵג הָאָדָם וּמַחְשַׁבְתּוֹ רוֹדֶפֶת לִמְצוֹא מְצִיאָה וְרֶוַח, "וַאֲשֶׁר יִהְיֶה מֵאַחֲרָיו מִי יַגִּיד לוֹ"7, כִּי פִּתְאוֹם בָּאִים עָלָיו יִסּוּרִים וְצָרוֹת רַבּוֹת אֲשֶׁר לֹא עָלוּ עַל דַּעְתּוֹ ,שֶׁהֵם בְּחִינַת נְשִׁיכַת עַקְרָב הַבָּא וְנוֹשֵׁךְ פִּתְאוֹם בְּהֶסַח הַדַּעַת, וְכֵן לִפְעָמִים לְהִפּוּךְ שֶׁהָאָדָם טָרוּד בְּדַאֲגוֹתָיו הַמְּרֻבּוֹת בְּעִנְיַן מְצִיאַת פַּרְנָסָתוֹ, וּפִתְאוֹם מְזַמִּין לוֹ ה'

יִתְבָּרַךְ יְשׁוּעָה וְרֶוַח גָּדוֹל אוֹ קָטָן מַה שֶּׁלֹּא עָלָה כְּלָל עַל דַּעְתּוֹ, שֶׁזֶּה בְּחִינַת מְצִיאָה הַבָּאָה בְּהֶסַּח הַדַּעַת:

וְכֵן הוּא בְּרוּחָנִיּוּת גַּם כֵּן, כְּמַאֲמָר הַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ8: 'לֵית יוֹם דְּלֵית בֵּהּ טוֹב אַךְ כַּמָּה נְחָשִׁים וְעַקְרַבִּים סַחֲרִין לֵהּ דְּלָא יֵעוֹל לְהַהוּא טוֹב', הַיְנוּ שֶׁבְּכָל יוֹם וְיוֹם יָכוֹל הָאָדָם לְהַשִּׂיג בְּיוֹתֵר בְּתוֹרָה וַעֲבוֹדַת ה', שֶׁזֶּה עִקַּר הַטּוֹב וְהַמְּצִיאָה וְהָרֶוַח הָאֱמִתִּי בָּעוֹלָם הַזֶּה וּבָעוֹלָם הַבָּא, אַךְ כַּמָּה נְחָשִׁים וְעַקְרַבִּים סַחֲרִין לֵהּ, שֶׁזֶּה בְּחִינַת מַה שֶּׁפִּתְאֹם הַמַּחְשָׁבוֹת רָעוֹת וְרַעְיוֹנִים מְבֻלְבָּלִים מְבַלְבְּלִין מַחְשַׁבְתּוֹ שֶׁלֹּא יִכְנֹס לְהַהוּא טוֹב, שֶׁזֶּה עִקַּר בְּחִינַת נְשִׁיכַת הָעַקְרָב. וְכָל זֶה נִמְשָׁךְ בְּשָׁרְשׁוֹ מֵהַהַנְהָגָה שֶׁה' יִתְבָּרַךְ מַנְהִיג אֶת עוֹלָמוֹ בִּצְדָקָה וּמִשְׁפָּט, הַיְנוּ הַנְּשִׁיכַת הָעַקְרָב בְּגַשְׁמִיּוּת וְרוּחָנִיּוּת נִמְשָׁךְ מֵהַהַנְהָגָה שֶׁל בְּחִינַת מִשְׁפָּט, כִּי מִמִּדַּת הַדִּין נִמְשָׁךְ גַּם הִתְגַּבְּרוּת הַיֵּצֶר הָרָע כַּיָּדוּעַ, וְהַמְּצִיאָה וְהָרֶוַח טוֹב בְּגַשְׁמִיּוּת וּבְרוּחָנִיּוּת נִמְשָׁךְ מֵהַהַנְהָגָה שֶׁל בְּחִינַת צְדָקָה:

וְהִנֵּה שֹׁרֶשׁ הַהַנְהָגָה שֶׁל בְּחִינַת מִשְׁפָּט נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת 'תּוֹרַת ה'', כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְקַיֵּם מִצְווֹת וְעוֹסֵק בַּתּוֹרָה9, וְעַל פִּי מִשְׁפָּט הַתּוֹרָה הַנֶּפֶשׁ הַחֹטֵאת הִיא תָּמוּת10. וְשֹׁרֶשׁ הַהַנְהָגָה שֶׁל בְּחִינַת צְדָקָה נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת 'תְּפִלַּת ה'' כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל11 'מִנַּיִן שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מִתְפַּלֵּל וּמַה הוּא מִתְפַּלֵּל יְהִי רָצוֹן שֶׁיִּכְבְּשׁוּ רַחֲמַי אֶת כַּעֲסִי'.

עַל כֵּן אֵין שׁוּם עֵצָה לְהִנָּצֵל מִכָּל זֶה (הֵן מִפִּגְעֵי הָעוֹלָם בְּגַשְׁמִיּוּת וְהֵן מֵהַמַּחְשָׁבוֹת רָעוֹת הַמְּבֻלְבָּלִים, שֶׁכְּלָם הֵם בְּחִינַת נְשִׁיכַת עַקְרַב הַנִּמְשָׁךְ מִבְּחִינַת הַנְהָגַת הַמִּשְׁפָּט), רַק עַל יְדֵי תְּפִלָּה – שֶׁיְּרֻבֶּה לְהִתְפַּלֵּל בְּכָל יוֹם, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל12 'לְעוֹלָם יַקְדִּים אָדָם תְּפִלָּה לְצָרָה', וּלְקַשֵּׁר עַצְמוֹ עִם תְּפִלָּתוֹ לְצַדִּיקֵי אֱמֶת שֶׁהֵם בְּחִינַת מָשִׁיחַ, שֶׁיִּזְכֶּה לְ'תּוֹרַת ה'' וּ'תְּפִלַּת ה'' שֶׁהֵם בְּחִינַת מִשְׁפָּט וּצְדָקָה בִּשְׁלֵמוּת, בְּחִינַת "מִשְׁפָּטֶיךָ לְמֶלֶךְ תֵּן וְצִדְקָתְךָ לְבֶן מֶלֶךְ"13. וְעַל יְדֵי הַתְּפִלָּה הַזֹּאת יַמְתִּיק הַדִּין וְהַמִּשְׁפָּט, וְיִנָּצֵל מִנְּשִׁיכַת הָעַקְרָב שֶׁבְּכָל יוֹם, וְיִזְכֶּה לִמְצֹא הַמְּצִיאָה וְהָרֶוַח הָאֱמִתִּי בְּגַשְׁמִיּוּת וּבְרוּחָנִיּוּת:

וּמֵחֲמַת שֶׁהַהַנְהָגָה הַזֹּאת שֶׁל מִשְׁפָּט וּצְדָקָה הוּא לְמַעְלָה מֵהַדַּעַת, שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְדַעַת הָאָדָם לְהָבִין זֹאת בִּשְׁלֵמוּת כַּנַּ"ל, עַל כֵּן כָּלְלוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל שֶׁכָּל אֵלּוּ הַשְּׁלֹשָׁה דְּבָרִים שֶׁהֵם בְּחִינָה זֹאת בָּאִים בְּהֶסַּח הַדַּעַת:

וְזֶה בְּחִינַת "עַל זֹאת יִתְפַּלֵּל כָּל חָסִיד אֵלֶיךָ לְעֵת מְצֹא רַק לִשְׁטֶף מַיִם רַבִּים אֵלָיו לֹא יַגִּיעוּ"14, הַיְנוּ שֶׁעִקַּר תְּפִלָּתוֹ יִהְיֶה לְהִנָּצֵל מִשֶּׁטֶף מַיִם רַבִּים הַזִּידוֹנִים שֶׁל פִּגְעֵי הָעוֹלָם בְּגַשְׁמִיּוּת, וּמֵהַמַּחְשָׁבוֹת רָעוֹת הַמְּבֻלְבָּלִים, וְאָז הַמְּצִיאָה וְהָרֶוַח הֵן בְּגַשְׁמִיּוּת וְהֵן

בְּרוּחָנִיּוּת תָּבוֹא לְיָדוֹ מְמֵילָא בְּהֶסַח הַדַּעַת, כִּי הַתְּפִלָּה יַמְתִּיק אֶת הַמִּשְׁפָּט, וְיַמְשִׁיךְ עַל יְדֵי זֶה הַהַנְהָגָה שֶׁמַּנְהִיג עוֹלָמוֹ בִּצְדָקָה:

וְזֶה שֶׁשָּׁלַח יַעֲקֹב לְעֵשָׂו "עִם לָבָן גַּרְתִּי וָאֵחַר עַד עָתָּה"15, הַיְנוּ שֶׁשָּׁלַח לוֹ שֶׁזָּכָה לְתוֹרָה, שֶׁזֶּה בְּחִינַת 'עִם לָבָן גַּרְתִּי' וְדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל 'וְתַרְיַ"ג מִצְוֹת שָׁמַרְתִּי', וְגַם זָכָה לִתְפִלָּה, שֶׁזֶּה בְּחִינַת 'וָאֵחַר עַד עָתָּה', בְּחִינַת "וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל מָה ה' אֱלֹהֶיךָ שֹׁאֵל מֵעִמָּךְ כִּי אִם לְיִרְאָה"16, שֶׁהִיא בְּחִינַת תְּפִלָּה בְּחִינַת "יִרְאַת ה' הִיא תִּתְהַלָּל"17, שֶׁזֶּה בְּחִינַת מַה שֶּׁדָּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל18 'אַל תִּקְרֵי מַה אֶלָּא מֵאָה', בְּחִינַת מֵאָה בְּרָכוֹת שֶׁהֵם כְּלָל הַתְּפִלָּה, וְעַל יְדֵי זֶה אֵינִי מִתְיָרֵא מִמְּךָ עַיִן שָׁם, כִּי עִקַּר הַתְּשׁוּבָה וַעֲבוֹדַת ה' הוּא רַק בְּחִינַת 'עַתָּה', כִּי אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל19 'אֵין וְעַתָּה אֶלָּא תְּשׁוּבָה', הַיְנוּ בְּחִינַת "הַיּוֹם אִם בְּקֹלוֹ תִשְׁמָעוּ" כַּנַּ"ל, שֶׁלֹּא יַחְשֹׁב אֶלָּא אוֹתָהּ הַשָּׁעָה וְהָרֶגַע שֶׁהוּא בָּהּ עַתָּה, וְלֹא יַחְשֹׁב כְּלָל מִיּוֹם לְחֲבֵרוֹ וּמִשָּׁעָה לַחֲבֶרְתָּהּ. כִּי אֵינְךָ יוֹדֵעַ מַה יֵּלֶד יוֹם:

וְזֶה עִקַּר אֲרִיכוּת יָמִים וְחַיִּים אֲמִתִּיִּים שֶׁזּוֹכִין עַל יְדֵי יִרְאָה בְּחִינַת "יִרְאַת ה' תּוֹסִיף יָמִים20". וְזֶה בְּחִינַת "וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל מַה ה' אֱלֹהֶיךָ שׁוֹאֵל מֵעִמָּךְ כִּי אִם לְיִרְאָה" וְכוּ', וְכֵן כְּתִיב21 "וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל שְׁמַע אֶל הַחֻקִּים" וְכוּ', 'עַתָּה' דַּיְקָא, כִּי צָרִיךְ כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל לְהִסְתַּכֵּל הֵיטֵב לְקַשֵּׁר אוֹתָהּ הָעֵת וְהָרֶגַע שֶׁהוּא עוֹמֵד בָּהּ לַה' יִתְבָּרַךְ, וְזֶה זוֹכִין רַק עַל יְדֵי תּוֹרָה וּתְפִלָּה, וְהָעִקָּר עַל יְדֵי תְּפִלָּה שֶׁהִיא בְּחִינַת רְצוֹנוֹת וְכִסּוּפִין טוֹבִים לַה' יִתְבָּרַךְ. וְזֶה הַדֶּרֶךְ צְרִיכִין הַכֹּל, הֵן צַדִּיקִים גְּדוֹלִים שֶׁצְּרִיכִין לַעֲלוֹת בְּכָל פַּעַם מִדַּרְגָּא לְדַרְגָּא, וּמִכָּל שֶׁכֵּן הַנִּמּוּכִים מְאֹד שֶׁנִּפְלוּ בַּעֲוֹונוֹתֵיהֶם לְמָקוֹם שֶׁנִּפְלוּ שֶׁצְּרִיכִין לְהַחֲיוֹת עַצְמָם בְּכֹחַ הַצַּדִּיקֵי אֱמֶת, עִקַּר חִיּוּתָם הוּא רַק בְּחִינַת 'עַתָּה' כַּנַּ"ל. כִּי אִישׁ נָמוּךְ כָּזֶה אִם יִרְצֶה לַחֲשֹׁב הַרְבֵּה מַה שֶּׁעָבַר עָלָיו בַּעֲוֹונוֹתָיו וְלִדְאֹג עַל מַה שֶּׁיִּהְיֶה, יוּכַל לָצֵאת מִדַּעְתּוֹ וּלְהִשְׁתַּגֵּעַ חַס וְשָׁלוֹם, עַל כֵּן כָּל חִיּוּתוֹ וְקִיּוּמוֹ הוּא רַק בְּחִינַת 'עַתָּה' כַּנַּ"ל, לַחְטֹף בְּכָל פַּעַם אֵיזֶה עֵת וְרֶגַע לִבְרֹחַ בָּהּ מִן הָרַע וְלַחְטֹף בָּהּ אֵיזֶה נְקֻדָּה טוֹבָה, וְכֵן בְּכָל פַּעַם, בְּחִינַת "הַיּוֹם אִם בְּקֹלוֹ תִשְׁמָעוּ" כַּנַּ"ל:

כִּי בֶּאֱמֶת מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ אֵיזֶה שֵׂכֶל קָצָת, יוּכַל לְהָבִין כִּי אֵין הַזְּמַן כְּלוּם, כִּי 'הֶעָבָר אֵין וְהֶעָתִיד אֵינוֹ עֲדַיִן וְהַהֹוֶה כְּהֶרֶף עַיִן', נִמְצָא שֶׁעִקַּר הַזְּמַן שֶׁל הָאָדָם הוּא רַק זוֹ הָרֶגַע קַלָּה שֶׁהוּא עוֹמֵד בָּהּ, כִּי הֶעָבָר כְּבָר עָבַר וְאֵינֶנּוּ, וְהֶעָתִיד מִי יוֹדֵעַ אִם יִהְיֶה וּמַה יֵּלֶד בּוֹ, וְאֵין לוֹ לְעֵת עַתָּה רַק זוֹ הָרֶגַע. וְעַל פִּי דֶּרֶךְ זֶה יָכוֹל כָּל אֶחָד בְּכָל מָקוֹם שֶׁהוּא אֲפִילוּ בִּשְׁאוֹל תַּחְתִּית מַמָּשׁ רַחֲמָנָא לִצְלָן, לְדַבֵּק עַצְמוֹ בַּה' יִתְבָּרַךְ בְּכָל רֶגַע שֶׁיִּרְצֶה:

וְזֶה בְּחִינַת "רְאוּ עַתָּה כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא"22, 'רְאוּ עַתָּה' דַּיְקָא, כִּי עַל יְדֵי בְּחִינַת 'עַתָּה' תּוּכְלוּ לְרְאוֹת 'כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא', וְתוּכְלוּ בְּכָל עֵת וְרֵגַע לְהַתְחִיל לְקַשֵּׁר וּלְדַבֵּק עַצְמוֹ אֶל ה' יִתְבָּרַךְ בְּבְחִינַת "וּבוֹ תִּדְבָּקוּן"23:

וּדְבָרִים כָּאֵלּוּ אִי אֶפְשָׁר לְהַסְבִּיר בַּפֶּה מִכָּל שֶׁכֵּן בַּכְּתָב, רַק כָּל חַד כְּפוּם מַה דְּמִשַּׂעֵר בְּלִבֵּהּ. וְכָל זֶה כָּלוּל בְּמַה שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל בְּעִנְיַן שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים הַנַּ"ל הַבָּאִים בְּהֶסַּח הַדַּעַת, וְנִמְצָא שֶׁהַכֹּל תָּלוּי בְּרֶגַע. וּצְרִיכִין לְזָהֵר מְאֹד לְקַיֵּם מִקְרָא שֶׁכָּתוּב "לֵךְ עִמִּי בֹּא בַחֲדָרֶיךָ וּסְגֹר דְּלָתְךָ חֲבִי כִמְעַט רֶגַע עַד יַעֲבָר זָעַם"24, כִּי הָעִקָּר לְהִתְחַבֵּא עַצְמוֹ הָרֶגַע קַלָּה שֶׁהוּא בָּהּ עַכְשָׁו, וּלְדַלֵּג בְּאוֹתָהּ הָרֶגַע עַל מַה שֶּׁצָּרִיךְ לְדַלֵּג, וּלְהַמְתִּיק עַל יְדֵי תְּפִלָּה בְּהִתְקַשְּׁרוּת לְצַדִּיקֵי אֱמֶת שֶׁהֵם בְּחִינַת מָשִׁיחַ אֶת הַחֲרוֹן אַף שֶׁבְּאוֹתָהּ הָרֶגַע שֶׁמִּשָּׁם בָּא בְּחִינַת נְשִׁיכַת הָעַקְרֹב חַס וְשָׁלוֹם, וְלִזְכּוֹת לִמְצֹא הָאֱמִתִּי שֶׁהוּא בְּחִינַת מְצִיאָה שֶׁיְּכוֹלִין לִמְצֹא בְּכָל רֶגַע וְרֶגַע כַּנַּ"ל:

וְזֶה בְּחִינַת "כִּי רֶגַע בְּאַפּוֹ חַיִּים בִּרְצוֹנוֹ"25, שֶׁעַל יְדֵי תְּפִלָּה שֶׁהוּא בְּחִינַת רָצוֹן וְכִסּוּפִין טוֹבִים, זוֹכִין לְבַטֵּל הַחֲרוֹן אַף שֶׁבְּאוֹתָהּ הָרֶגַע וְלִמְצֹא הַטּוֹב הָאֱמִתִּי שֶׁבְּאוֹתָהּ הָרֶגַע, וְאַחַר כָּךְ מִבֹּאָר בְּמִזְמוֹר הַזֶּה בְּיוֹתֵר, "וַאֲנִי אָמַרְתִּי בְשַׁלְוִי בַּל אֶמּוֹט לְעוֹלָם וְכוּ' הִסְתַּרְתָּ פָּנֶיךָ הָיִיתִי נִבְהָל"26, הֵינוּ כַּנַּ"ל שֶׁפִּתְאֹם בָּא עָלָיו הַנְּשִׁיכַת עַקְרָב, עַל כֵּן אֵין עֵצָה וְאֵין תַּחְבּוּלָה כִּי אִם "אֵלֶיךָ ה' אֶקְרָא" וְכוּ'27, לְהַרְבּוֹת בְּתַחֲנוּנִים לִפְנֵי ה' יִתְבָּרַךְ וּלְהַקְדִּים תְּפִלָּה לְצָרָה, וְלִבְלִי לְהַטְרִיד אֶת מַחְשַׁבְתּוֹ כְּלָל, רַק לִשְׂמֹחַ בּוֹ יִתְבָּרַךְ תָּמִיד בְּחִינַת "וַתְּאַזְּרֵנִי שִׂמְחָה" הַנֶּאֱמָר שָׁם28, וְלֵידַע הֵיטֵב שֶׁאֵין לוֹ לְעֵת עַתָּה אֶלָּא זוֹ הָרֶגַע שֶׁעוֹמֵד בָּהּ, וּלְקַשֵּׁר עַצְמוֹ עַכְשָׁו אֶל ה' יִתְבָּרַךְ:

ג

בְּלִקּוּטֵי הֲלָכוֹת (הִלְכוֹת פִּקָּדוֹן הֲלָכָה ד') מְבֹאָר שָׁם עִנְיַן מִצְוַת סְפִירַת הָעֹמֶר אֲחַר יְצִיאַת מִצְרַיִם, שֶׁהִיא הֲכָנָה לְקַבָּלַת הַתּוֹרָה, כִּי עִקַּר כַּוָּנַת הַסְּפִירָה בִּפְשִׁיטוּת הוּא שֶׁצְּרִיכִין לָדַעַת שֶׁיְּמֵי הָאָדָם מְנוּיִים וּסְפוּרִים בְּמִסְפָּר וּבְמִנְיָן כָּל יוֹם וְיוֹם, וְהָאָדָם יִצְטָרֵךְ לִתֵּן דִּין וְחֶשְׁבּוֹן מִכָּל יוֹם וְיוֹם וּמִכָּל שָׁעָה וְרֶגַע, וּמֵחֲמַת זֶהֳמַת וְטֻמְאַת מִצְרַיִם יְכוֹלִין הַסִּטְרָא אַחֲרָא וְהַקְּלִפּוֹת לְבַלְבֵּל אֶת הַמּוֹחַ שֶׁיִּטְעֶה אֶת עַצְמוֹ כְּאִלּוּ אֵין הַיּוֹם הַזֶּה שֶׁהוּא בּוֹ מְסֻגָּל לַעֲבוֹדַת ה', וְיִרְצֶה לִדְחוֹת עֲבוֹדַת ה' מִיּוֹם אֶל יוֹם, כַּמְּצוּי זֹאת בְּרֹב בְּנֵי אָדָם שֶׁעִקַּר הִתְרַחֲקוּתָם מֵעֲבוֹדַת ה' הוּא רַק עַל יְדֵי זֶה שֶׁדּוֹחִין אֶת עַצְמָם מִיּוֹם לְיוֹם עַל יְדֵי הַמְנִיעוֹת וְהַבִּלְבּוּלִים וְהָעִכּוּבִים שֶׁיֵּשׁ בְּכָל יוֹם עַל עֲבוֹדַת ה', עַד שֶׁעַל פִּי רֹוב נִדְמֶה לָהֶם כְּאִלּוּ אֵין זֶה הַיּוֹם נִמְנֶה וְנִסְפָּר כְּלָל, וּכְאִלּוּ אֵינוֹ מִימֵי חַיָּיו, וּכְאִלּוּ הַיּוֹם אִי אֶפְשָׁר לְהִתְקָרֵב לַה' יִתְבָּרַךְ, בִּפְרָט כְּשֶׁיֵּשׁ לוֹ אֵיזֶה סִבָּה וּמְאֹרָע לְטוֹב אוֹ לְהִפּוּךְ חַס וְשָׁלוֹם, שֶׁאָז הַיּוֹם

מִתְבַּלְבֵּל אֶצְלָם לְגַמְרֵי, כְּגוֹן: בְּיוֹם זֶה הוּא יָרִיד וְיוֹמָא דְשׁוּקָא, וּבְיוֹם זֶה צָרִיךְ לַחְשֹׁב חֶשְׁבּוֹנוֹתָיו, וּבְזֶה הַיּוֹם יוֹצֵא לַדֶּרֶךְ, וּבְאֵלּוּ הַיָּמִים הוּא בַּדֶּרֶךְ נָע וָנָד וּמְטֻלְטָל, וּבָזֶה הַיּוֹם בָּא מִן הַדֶּרֶךְ וְצָרִיךְ לְהָרִים הַמַּשָּׂאוּי מֵעַל הָעֲגָלָה וּלְסַדֵּר הַסְּחוֹרָה וּלְחַלְקָהּ כָּרָאוּי, וּבְיוֹם זֶה נִזְדַּמֵּן לוֹ אֵיזֶה מְרִיבָה וּקְטָטָה עִם אַחֵר, וּבְיוֹם זֶה נִקְרָא עַל אֵיזֶה סְעוּדָה, וְכֵיוֹצֵא בָּזֶה בְּטוּלִים וּבִלְבּוּלִים שׁוֹנִים בְּכָל יוֹם וְיוֹם, עַד שֶׁכִּמְעַט בְּכָל יוֹם נִמְצָא בּוֹ בִּטּוּל וּבִלְבּוּל גָּדוֹל, וְנִדְמֶה לוֹ כְּאִלּוּ זֶה הַיּוֹם אֵינוֹ כְּלוּם.

אֲבָל בֶּאֱמֶת צְרִיכִין לֵידַע הֵיטֵב שֶׁאַף עַל פִּי כֵן זֶה הַיּוֹם הוּא יוֹם וְעוֹלֶה בְּחֶשְׁבּוֹן, וּצְרִיכִין לָצֵאת חוֹבַת הַיּוֹם בְּזֶה הַיּוֹם דַּיְקָא, וְאָסוּר לְהָאָדָם לִדְחוֹת עַצְמוֹ מִיּוֹם לְיוֹם כִּי זֶה הַיּוֹם לֹא יִהְיֶה לוֹ כָּל יְמֵי חַיָּיו, וְהַלְוַאי שֶׁיִּזְכֶּה לְמָחָר לָצֵאת יְדֵי חוֹבָתוֹ לְפָרֵעַ לְהּ' יִתְבָּרַךְ חוֹבַת הַיּוֹם שֶׁל יוֹם הַמָּחָר בְּעַצְמוֹ:

וְזֶה בְּחִינַת "הַיּוֹם אִם בְּקֹלוֹ תִשְׁמָעוּ", הַיְנוּ אִם תִּרְצוּ לִשְׁמֹעַ בְּקֹלוֹ, צְרִיכִים אַתֶּם לֵידַע הֵיטֵב שֶׁהָעִקָּר הוּא הַיּוֹם הַזֶּה דַּיְקָא שֶׁאַתֶּם עוֹמְדִים בּוֹ, וְשֶׁלֹּא לִדְחוֹת עֲבוֹדַת ה' מִיּוֹם אֶל יוֹם חַס וְשָׁלוֹם, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב "הַיּוֹם הַזֶּה אָנֹכִי מְצַוְּךָ לַעֲשׂוֹת" וְכוּ'29, 'הַיּוֹם הַזֶּה' דַּיְקָא, וּכְתִיב30 "אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם" וְכֵן הַרְבֵּה, - 'הַיּוֹם' דַּיְקָא:

וְזֶה בְּחִינַת "לְמָנוֹת יָמֵינוּ כֵּן הוֹדַע" וְכוּ'31, כִּי צְרִיכִין לְבַקֵּשׁ מֵה' יִתְבָּרַךְ עַל זֶה, וְכֵן לְהַזְכִּיר אֶת עַצְמוֹ בְּכָל פַּעַם בְּפֶה מָלֵא שֶׁיֵּדַע הֵיטֵב כִּי כָּל יְמֵי חַיָּיו מְנוּיִים וּסְפוּרִים, וּצְרִיכִין לְזָהֵר לִפְרֹעַ כָּל חוֹבַת יוֹם בְּזַמַּנּוֹ, וְאִם יִתְגַּבֵּר לִשְׁבֹּר הַמְּנִיעוֹת וְהַבִּלְבּוּלִים אָז יִזְכֶּה לִמְצֹא הַטּוֹב שֶׁבְּזֶה הַיּוֹם דַּיְקָא:

וְזֶה בְּחִינַת מַה שֶּׁמּוּבָא בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ32 'לֵית יוֹמָא דְּלֵית בֵּהּ טוֹב, וְכָל יוֹמָא אִית לֵהּ גֶּדֶר מִלְּבַר וכו' דְּלָא יֵעוֹל בַּר נָשׁ לְהַהוּא טוֹב, כְּגוֹן חֲשׁוֹכָא דְּכַסְיָא לְנְהוֹרָא' וְכוּ', וּמִזֶּה הַגֶּדֶר מִלְּבַד נִמְשָׁכִין כָּל הַבִּלְבּוּלִים וְהַמְּנִיעוֹת וְהָעִכּוּבִים שֶׁיֵּשׁ עַל הַטּוֹב שֶׁבְּכָל יוֹם וְיוֹם, אֲבָל בֶּאֱמֶת צְרִיכִין לֵידַע וּלְהַאֲמִין שֶׁדַּיְקָא בְּזֶה הַיּוֹם יָכוֹל לְהִתְקָרֵב לַהּ' יִתְבָּרַךְ, וְלִמְצֹא הַטּוֹב שֶׁבְּזֶה הַיּוֹם דַּיְקָא כָּל אֶחָד לְפִי בְּחִינָתוֹ – "אִם תִּדְרְשֶׁנּוּ יִמָּצֵא לָךְ"33:

וְזֶה בְּחִינַת מִצְוַת סְפִירַת הָעֹמֶר אַחַר יְצִיאַת מִצְרַיִם, כִּי מִזֶּהֱמַת וְטֻמְאַת מִצְרַיִם נִמְשָׁךְ הַגֶּדֶר מִלְּבַד שֶׁיִּטְעֶה הָאָדָם כְּאִלּוּ אֵין הַיּוֹם הַזֶּה מְסֻגָּל לַעֲבוֹדַת הַבּוֹרֵא, וְעַל-כֵּן צִוָּנוּ ה' יִתְבָּרַךְ אָז קֹדֶם קַבָּלַת הַתּוֹרָה לִסְפֹּר הַיָּמִים בְּפֶה מָלֵא, וְהַדִּבּוּר יֵשׁ לוֹ כֹּחַ גָּדוֹל לְהַזְכִּיר אֶת הָאָדָם אֲפִילּוּ בְּעֵת שֶׁאֵינוֹ נָקִי עֲדַיִן מִזֻּהֲמָתוֹ בִּשְׁלֵמוּת, לְהוֹרוֹת שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה כִּי אִם כְּשֶׁיּוֹדְעִים שֶׁהָעִקָּר הוּא הַיּוֹם הַזֶּה שֶׁהָאָדָם עוֹמֵד בּוֹ וְלֹא לִדְחוֹת מִיּוֹם לַיּוֹם, כִּי כָּל יְמֵי הָאָדָם מְנוּיִים וּסְפוּרִים, וְהַלְוַאי שֶׁיִּפְרַע חוֹבַת כָּל יוֹם בִּזְמַנּוֹ כַּנַּ"ל:

וְזֶה בְּחִינַת "שֶׁבַע שַׁבָּתוֹת תְּמִימוֹת תִּהְיֶינָה"34, כִּי כָּל יְמֵי חַיֵּי הָאָדָם כְּלוּלִים בְּשִׁבְעַת יָמִים שֶׁהֵם בְּחִינַת שִׁבְעַת יְמֵי הַשָּׁבוּעַ, וְכָל יוֹם כָּלוּל מִכָּל הַשִּׁבְעָה יָמִים, עַל כֵּן הֵם בְּחִינַת 'שֶׁבַע שַׁבָּתוֹת', וּצְרִיכִים לִהְיוֹת 'תְּמִימוֹת' – שֶׁלֹּא יֵלֵךְ מֵהֶם רֶגַע לְאִבּוּד. וְזֶה שֶׁכָּתוּב35 "יוֹם לְבָנוֹת גְּדֵרֵיךְ יוֹם הַהוּא יִרְחַק חֹק יוֹם הוּא וְעָדֶיךָ יָבוֹא לְמִנְיַ אַשּׁוּר" וְכוּ', הַיְנוּ שֶׁיִּשְׂרָאֵל אוֹמְרִים אֶל הָעִכּוּ"ם שֶׁהֵם בְּחִינַת הַסִּטְרָא אַחֲרָא וְהַקְּלִפּוֹת הַמְעַקְּמִים וּמְבַלְבְּלִין לֵב הָאָדָם כָּל כָּךְ, עַד שֶׁיּוּכַל לִטְעוֹת כְּאִלּוּ הַיּוֹם הַזֶּה לֹא בָּא רַק בִּשְׁבִיל הַסְּבוֹת וְהַמְנִיעוֹת וְהַבִּלְבּוּלִים שֶׁהֵם בְּחִינַת הַגְּדֵר מִלְּבַד הַנַּ"ל, וּכְאִלּוּ אֵין בּוֹ טוֹב כְּלָל חַס וְשָׁלוֹם, וְזֶה 'יוֹם לִבְנוֹת גְּדֵרֵיךְ', שֶׁאַתֶּם אוֹמְרִים שֶׁהַיּוֹם הַזֶּה לֹא בָּא רַק בִּשְׁבִיל לִבְנוֹת גְּדֵרֵיךְ, הַיְנוּ הַגְּדֵרִים וְהַמְּסַכִּים וְהַמְנִיעוֹת שֶׁבְּכָל יוֹם, אֲבָל הוּא רָחוֹק לַעֲסֹק בְּזֶה הַיּוֹם בַּתּוֹרָה שֶׁנִּקְרֵאת חֹק, וְזֶה 'יוֹם הַהוּא יִרְחַק חֹק'. אֲבָל בֶּאֱמֶת אֵינוֹ כֵּן, כִּי 'יוֹם הוּא וְעָדֶיךָ יָבוֹא', כִּי בְּוַדַּאי זֶה הַיּוֹם הוּא יוֹם, וּבְוַדַּאי נִשְׁתַּדֵּל וְנִתְגַּבֵּר לַעֲסֹק בָּזֶה הַיּוֹם דַּיְקָא בְּתוֹרָה וַעֲבוֹדַת ה' וְלִשְׁבֹּר אֶת הַגְּדֵרִים שֶׁלָּכֶם, עַד שֶׁנִּזְכֶּה לְהִתְקָרֵב לְהַטּוֹב שֶׁבָּזֶה הַיּוֹם דַּיְקָא:

ד

עוֹד1111111111111111111111111111111111111111111111111111111111111111111111111111111111111111111111 מְבֹאָר שָׁם בְּהֵלְכוֹת פְּקָדוֹן הַנַּ"ל עִנְיַן בְּחִינַת שְׁבוּעוֹת שֶׁזּוֹכִין אַחַר יְמֵי הַסְּפִירָה, כִּי אִיתָא בְּכַוָּנוֹת הָאֲרִ"י זַ"ל שֶׁבְּשָׁבוּעוֹת זוֹכִין לִבְחִינַת כֶּתֶר, וּמוּבָא בִּדְבָרֵי אַדְמוֹ"ר (תּוֹרָה ו') שֶׁכֶּתֶר הוּא לְשׁוֹן הַמְתָּנָה כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב36 "כַּתַּר לִי זְעֵיר", הַיְנוּ כִּי דַּיְקָא עַל-יְדֵי הַמְתָּנָה שֶׁהוּא בְּחִינַת כֶּתֶר שֶׁזּוֹכִין בְּשָׁבוּעוֹת, עַל יְדֵי זֶה יְכוֹלִין לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ בְּחִינַת מְצָוַת סְפִירָה כָּל יָמָיו:

כִּי הַבַּעַל דָּבָר אוֹרֵב מְאֹד עַל הָאָדָם לְלָכְדוֹ בִּמְצוּדָתוֹ, בַּתְּחִלָּה מִתְגַּבֵּר עַל הָאָדָם לְמָנְעוֹ לְגַמְרֵי מִדַּרְכּוֹ הַחַיִּים וּמַזְמִין לוֹ בְּכָל יוֹם בִּטּוּלִים וּבִלְבּוּלִים כְּאִלּוּ זֶה הַיּוֹם אֵינוֹ יוֹם כְּלָל לַעֲסֹק בּוֹ בַּעֲבוֹדָתוֹ, עַד אֲשֶׁר עַל יְדֵי זֶה גַּם כְּשֶׁמִּתְפַּלֵּל וְלוֹמֵד וְכוּ' אֵין הָעֲבוֹדָה שֶׁלּוֹ בִּשְׁלֵמוּת כָּרָאוּי, וְאָז דֶּרֶךְ הַבַּעַל דָּבָר לְהִתְלַבֵּשׁ עַצְמוֹ בְּמִצְוֹת וּמוֹכִיחַ אוֹתוֹ וְאוֹמֵר לוֹ מַה בֶּצַע כִּי תִּסְפּוֹר אֶת יָמֶיךָ בְּכָל עֵת וְתַחְשֹׁב עַל אַחֲרִיתְךָ בְּכָל יוֹם מֵאַחַר שָׁאַתָּה רוֹאֶה שֶׁעִם כָּל זֶה אֵינוֹ עוֹלֶה בְּיָדְךָ לִהְיוֹת כִּרְצוֹנוֹ בֶּאֱמֶת, וְרוֹצֶה עַל יְדֵי זֶה לִסְתֹּר לְגַמְרֵי אֶת יְמֵי סְפִירָתוֹ. אֲבָל אִם מַשְׂכִּיל עַל הָאֱמֶת לַאֲמִתּוֹ יֹאמַר וַיָּשֶׁב אֶל לִבּוֹ, וְכִי מִשּׁוּם הָא אֶחְדֹּל לְגַמְרֵי חַס וְשָׁלוֹם לִסְפֹּר אֶת יָמַי?! הֲלֹא אַף עַל פִּי כֵן יָבֹא קִצִּי וְאֶהְיֶה מֻכְרָח לָתֵת דִּין וְחֶשְׁבּוֹן מִכָּל יוֹם וְיוֹם, אַף אִם יַעֲבוֹר עָלַי מַה אֲנִי עַל מִשְׁמַרְתִּי אֶעֱמֹד לְהַמְתִּין וּלְצַפּוֹת לִישׁוּעַת הַשֵּׁם בִּשְׁלֵמוּת, וּלְהַחֲיוֹת אֶת עַצְמִי בְּתוֹךְ כַּךְ בְּכָל מַה שֶּׁאוּכַל, פַּעַם בְּתוֹרָה, פַּעַם בִּתְפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת וְשִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, פַּעַם בְּשִׂיחָה עִם חֲבֵרוֹ אוֹ רַבּוֹ בְּיִרְאַת שָׁמַיִם,

פַּעַם בַּעֲשִׂיַּת אֵיזֶה מִצְוָה וּגְמִילוּת חֲסָדִים, פַּעַם בְּרָצוֹן וְכִסּוּפִין וְהִשְׁתּוֹקְקוּת דִּקְדֻשָּׁה, וּכְשֶׁיִּהְיֶה הָאָדָם חָזָק וְאַמִּיץ בַּדֶּרֶךְ הַזֶּה לְהַחֲיוֹת אֶת עַצְמוֹ בְּכָל יוֹם בְּכָל מַה שֶּׁיּוּכַל, אַף עַל פִּי שֶׁנִּדְמֶה לוֹ שֶׁאֵינוֹ יוֹצֵא חוֹבַת הַיּוֹם כָּרָאוּי, וְאַף אִם הָאֱמֶת הוּא כָּךְ, יַמְתִּין וְיִצַּפֶּה לִישׁוּעַת ה' אָז דַּיְקָא יִזְכֶּה לְקַיֵּם מִצְוַת סְפִירָה כָּל יָמָיו:

נִמְצָא שֶׁדַּיְקָא עַל יְדֵי בְּחִינַת הַהַמְתָּנָה שֶׁהִיא בְּחִינַת שְׁבוּעוֹת כַּנַ"ל יִזְכֶּה לְקַיֵּם מִצְוַת סְפִירָה כָּל יָמָיו, כִּי בְּשָׁבוּעוֹת קִבְּלוּ אֶת הַתּוֹרָה שֶׁאָז הִזְהִיר עֲלֵיהֶם ה' יִתְבָּרַךְ "פֶּן יֶהֱרְסוּ" וְכוּ', הַיְנוּ בְּחִינַת צִמְצוּם וְהַמְתָּנָה שֶׁצְּרִיכִין לְהַמְתִּין עַד שֶׁיִּזְכֶּה לִישׁוּעַת הַשֵּׁם לְהִתְקָרֵב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְדַיְקָא עַל יְדֵי הַהַמְתָּנָה בְּוַדַּאי יִזְכֶּה שֶׁיַּגִּיעַ יוֹם יְשׁוּעָתוֹ שֶׁיִּתְקָרֵב לְהַ' יִתְבָּרַךְ בֶּאֱמֶת:

וְזֶה בְּחִינַת מַה שֶּׁכָּתוּב37 "כִּי יֶשׁ יוֹם קָרְאוּ נִצְרִים בְּהַר אֶפְרַיִם קוּמוּ וְנַעֲלֶה" וְכוּ'. הַיְנוּ מִי שֶׁהוּא נוֹצֵר וְשׁוֹמֵר וּמַמְתִּין לִישׁוּעַת הַשֵּׁם בְּוַדַּאי יֵשׁ לוֹ יוֹם, כִּי סוֹף כָּל סוֹף יַגִּיעַ הַיּוֹם שֶׁיִּזְכֶּה לְהִתְקָרֵב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ:

ה

וְעַיֵּן עוֹד בְּלִקּוּטֵי הֲלָכוֹת (הִלְכוֹת פִּקָּדוֹן הֲלָכָה ה') שֶׁמְּבֹאָר עִנְיַן מִצְוַת "בְּיוֹמוֹ תִּתֵּן שְׂכָרוֹ", כִּי הַנֶּפֶשׁ הוּא אֵצֶל הָאָדָם בְּחִינַת שְׂכִיר יוֹם, כִּי הַנֶּפֶשׁ עוֹשָׂה כָּל פְּעֻלּוֹת הַגּוּף, כִּי אֵין לְהַגּוּף שׁוּם תְּנוּעָה וְחִיּוּת כִּי אִם עַל יְדֵי הַנֶּפֶשׁ, וּמִי שֶׁזּוֹכֶה לֵילֵךְ בְּדֶרֶךְ הַקֹּדֶשׁ כָּרָאוּי לְבַטֵּל הַגּוּף לְגַמְרֵי לְגַבֵּי הַנֶּפֶשׁ, אָז הַנֶּפֶשׁ הִיא בְּחִינַת מֶלֶךְ, כִּי הוּא מוֹלֵךְ עַל הַגּוּף, וְאָז הוּא בֶּן חוֹרִין בְּחִינַת 'כָּל יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מְלָכִים הֵם'. אֲבָל כְּשֶׁאֵין מְבַטֵּל הַגּוּף לְגַמְרֵי נֶגֶד נַפְשׁוֹ, אָז הַנֶּפֶשׁ אֵצֶל הַגּוּף כְּעֶבֶד, שֶׁעוֹשֶׂה הַנֶּפֶשׁ כָּל פְּעֻלּוֹת הַגּוּף כְּעֶבֶד וּכְשָׂכִיר. וְאָז צָרִיךְ הָאָדָם לְרַחֵם עַל נַפְשׁוֹ שֶׁעַל כָּל פָּנִים לֹא יִגְזֹל וְלֹא יַעֲשֹׁק חַס וְשָׁלוֹם לְגַמְרֵי אֶת נַפְשׁוֹ וְלִתֵּן לוֹ עַל כָּל פָּנִים שְׂכִירוּתוֹ בְּיוֹמוֹ, דְּהַיְנוּ שֶׁעַל כָּל פָּנִים יִתֵּן לְהַנֶּפֶשׁ בְּכָל יוֹם כַּמָּה מִצְוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים וְתוֹרָה וּתְפִלָּה וְכוּ' כְּפִי חוֹבַת הַיּוֹם:

כִּי בְּוַדַּאי מֵהָרָאוּי שֶׁיַּעֲשֶׂה רַק צָרְכֵי הַנֶּפֶשׁ וְיבַטֵּל הַגּוּף לְגַמְרֵי כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ 'זַכָּאָה מַאן דְּלָא אִתְהֲנֵי מִדֵּילֵהּ כְּלוּם', וְאָז הַנֶּפֶשׁ הוּא בְּחִינַת מֶלֶךְ וּבֶן חוֹרִין כַּנַ"ל, אֲבָל כְּשֶׁלֹּא זָכָה לָזֶה וְהַנֶּפֶשׁ הוּא בְּחִינַת עֶבֶד וְשָׂכִיר, אָז צָרִיךְ לְזָהֵר עַל כָּל פָּנִים שֶׁלֹּא לְעָשְׁקוֹ וְשֶׁלֹּא לְגוֹזְלוֹ לְגַמְרֵי חַס וְשָׁלוֹם, וְזֶה בְּחִינַת "לֹא תַעֲשֹׁק שָׂכִיר עָנִי וְאֶבְיוֹן מֵאַחֶיךָ" וְכוּ', וְלֹא זוֹ אַף זוֹ אַתָּה צָרִיךְ לִיזָּהֵר "בְּיוֹמוֹ תִּתֵּן שְׂכָרוֹ" וְכוּ', שֶׁלֹּא תֹּאמַר שֶׁתִּסְתַּלֵּק שְׂכִירוּת הַנֶּפֶשׁ לְאַחַר הַיּוֹם, כְּמוֹ שֶׁמְּצוּי בְּכַמָּה בְּנֵי-אָדָם שֶׁאוֹמְרִים הַיּוֹם אִי אֶפְשָׁר לְהִתְפַּלֵּל, הַיּוֹם אִי אֶפְשָׁר לִלְמֹד וְלַעֲסֹק בַּעֲבוֹדַת ה', וּמַדְחִין עַצְמָן מִיּוֹם לְיוֹם, וְעַל זֶה מַזְהִיר הַכָּתוּב "בְּיוֹמוֹ

תִּתֵּן שְׂכָרוֹ", בְּיוֹמוֹ דַּיְקָא, "וְלֹא תָּבוֹא עָלָיו הַשָּׁמֶשׁ", כִּי הָעִקָּר צְרִיכִין לִיזָּהֵר לְצֵאת חוֹבַת הַיּוֹם בְּיוֹמוֹ בְּחִינַת "הַיּוֹם אִם בְּקוֹלוֹ תִּשְׁמָעוּ", כִּי 'לֵית יוֹם דְּלֵית בֵּיהּ טוֹב' כַּמּוּבָא לְעֵיל. וְכָל זֶה זוֹכִין עַל יְדֵי אֱמוּנַת חֲכָמִים בִּשְׁלֵמוּת, כִּי מֵחֲמַת הַצְּמְצוּמִים וְהַשְּׁנוּיִים שֶׁיֵּשׁ בְּכָל יוֹם נִדְמֶה לְהָאָדָם שֶׁהַיּוֹם אִי אֶפְשָׁר לַחֲטוֹף אֵיזֶה טוֹב אֲמִתִּי. אֲבָל עַל יְדֵי אֱמוּנַת חֲכָמִים בִּשְׁלֵמוּת שֶׁעַל יְדֵי זֶה נֶחְשָׁבִין בְּעֵינָיו כָּל הַסְּפָרִים הַקְּדוֹשִׁים שֶׁל הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה שֶׁחִבְּרוּ הַחֲכָמִים הָאֲמִתִּיִּים, וְעַל יְדֵי זֶה נִשְׁלַם הַתּוֹרָה, כִּי שְׁלֵמוּת הַתּוֹרָה הוּא עַל יְדֵי תּוֹרָה שֶׁבְּעַל-פֶּה שֶׁחִבְּרוּ הַחֲכָמִים הָאֲמִתִּיִּים, וְאָז זוֹכִין לִינֹק מִשֵּׂכֶל עֶלְיוֹן הַכּוֹלֵל כָּל הַשִּׂכְלִיּוֹת שֶׁהוּא מַמְתִּיק כָּל הַדִּינִים וְהַצְּמְצוּמִים, כִּי עִקַּר הַמְתָּקַת הַדִּינִים הוּא עַל יְדֵי הַשֵּׂכֶל כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ 'כֻּלָּם בְּמַחְשָׁבָה אִתְבְּרִירוּ', (וְעַיֵּן כָּל זֶה בְּהַתּוֹרָה חֲדֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן חֵלֶק א' סִימָן ס"א), אָז נִמְתָּקִין עַל יְדֵי זֶה כָּל הַצְּמְצוּמִים וְהַשְּׁנוּיִים שֶׁבְּכָל יוֹם, שֶׁמַּחֲמַת זֶה נִדְמֶה לְהָאָדָם שֶׁאִי אֶפְשָׁר לַחֲטוֹף בָּזֶה הַיּוֹם אֵיזֶה טוֹב אֲמִתִּי כַּנַּ"ל, וְזוֹכֶה גַּם בְּיוֹם זֶה לְטוֹב אֲמִתִּי שֶׁלֹּא יֹאבַד יוֹם מִיָּמָיו חַיָּיו:

וְזֶה בְּחִינַת "יוֹם אִירָא אֲנִי אֵלֶיךָ אֶבְטַח", שֶׁדַּיְקָא בְּיוֹם זֶה שֶׁאֲנִי מִתְיָרֵא שֶׁנִּדְמֶה לִי שֶׁהַיּוֹם אִי-אֶפְשָׁר לִי לַעֲבֹד אֶת ה' יִתְבָּרַךְ מֵחֲמַת הַצְּמְצוּמִים וְהַשְּׁנוּיִים שֶׁבְּאוֹתוֹ הַיּוֹם, אֲבָל עַל-יְדֵי אֱמוּנַת חֲכָמִים אָז דַּיְקָא אֲנִי אֵלֶיךָ אֶבְטַח שֶׁבְּוַדַּאי אֶזְכֶּה גַּם בְּיוֹם זֶה לַעֲבֹד אֶת ה' יִתְבָּרַךְ, וְעַיֵּן שָׁם עוֹד שֶׁמְּבֹאָר גַּם לְעִנְיַן דַּחְקוּת הַפַּרְנָסָה שֶׁל הָאָדָם שֶׁהוּא רַק מֵחֲמַת שֶׁהַיּוֹם קָשֶׁה עָלָיו מֵחֲמַת הַצְּמְצוּמִים וְהַשְּׁנוּיִים שֶׁבְּאוֹתוֹ הַיּוֹם, וְעַל כֵּן נִקְרָא קָשֶׁה יוֹם כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּאִיּוֹב "אִם לֹא בָכִיתִי לְקָשֶׁה יוֹם", וְכָל זֶה נִמְשָׁךְ גַּם כֵּן מֵחֲמַת פְּגַם אֱמוּנַת חֲכָמִים, וַיַּאֲמִין מֵעָתָּה בְּכָל הַסְּפָרִים שֶׁל הַצַּדִּיקִים וְהַחֲכָמִים הָאֲמִתִּיִּים, וְיִהְיֶה נִשְׁלַם עַל יְדֵי זֶה הַתּוֹרָה כַּנַּ"ל, בְּוַדַּאי יִזְכֶּה עַל יְדֵי זֶה לִינֹק מִשֵּׂכֶל הַכּוֹלֵל, וְעַל יְדֵי זֶה יִהְיֶה נִמְתָּק הַכֹּל הֵן בְּרוּחָנִיּוּת וְהֵן בְּגַשְׁמִיּוּת:

ו

עוֹד שָׁם בַּהֲלָכָה הַנַּ"ל, צָרִיךְ כָּל אָדָם לֵידַע בְּכָל יוֹם וּבְכָל שָׁעָה וּבְכָל רֶגַע מִימֵי חַיָּיו, שֶׁתְּלוּיִים בּוֹ כָּל הַנְּפָשׁוֹת שֶׁל כָּל הַדּוֹרוֹת הָעֲתִידִים לְצֵאת מִמֶּנּוּ, וּבָהֶם תְּלוּיִים כָּל נַפְשׁוֹת בֵּית-יִשְׂרָאֵל, כִּי כָּל יִשְׂרָאֵל עֲרֵבִים זֶה בָּזֶה, כִּי 'חַיָּב כָּל אָדָם לוֹמַר בִּשְׁבִילִי נִבְרָא הָעוֹלָם', וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל, בְּזֶמֶן שֶׁאָדָם זוֹכֶה זוֹכֶה לוֹ וּלְדוֹרוֹתָיו וּלְדוֹרוֹת דּוֹרוֹתָיו עַד סוֹף כָּל הַדּוֹרוֹת, וּמַכְרִיעַ אֶת כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ לְכַף-זְכוּת, וּלְהַפּוֹךְ לְהַפּוֹךְ רַחֲמָנָא-לִיצְלָן כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל:

וְכָל זֶה אִי-אֶפְשָׁר לְתַקֵּן בִּשְׁלֵמוּת כִּי-אִם עַל-יְדֵי הַצַּדִּיק-הָאֱמֶת שֶׁהוּא בְּחִינַת שֵׂכֶל הַכּוֹלֵל שֶׁשָּׁם נִמְשָׁכִין כָּל הַנְּפָשׁוֹת "אֶת אֲשֶׁר יֶשְׁנוֹ פֹּה וְאֶת אֲשֶׁר אֵינֶנּוּ פֹּה", וּמִשָּׁם נִמְשָׁךְ הַמְתָּקָה לְכָל הַדִּינִים וּלְכָל הַצְּמָצוּמִים הָעוֹבְרִים עַל הָאָדָם בְּכָל עֵת לְכָל אֶחָד לְפִי מְקוֹמוֹ וּשְׁעָתוֹ: וְזֶה שֶׁאָמַר מֹשֶׁה "וְלֹא אִתְּכֶם לְבַדְּכֶם וְכוּ' כִּי אִם אֶת אֲשֶׁר יֶשְׁנוֹ פֹּה וְאֶת אֲשֶׁר אֵינֶנּוּ פֹּה עִמָּנוּ הַיּוֹם", הַיּוֹם דְּיֵיקָא, כִּי עִקַּר הַתִּקּוּן עַל-יְדֵי בְּחִינַת הַיּוֹם, בְּחִינַת "הַיּוֹם אִם בְּקוֹלוֹ תִשְׁמְעוּ" כַּנַּ"ל, שֶׁצְּרִיכִין לֵידַע שֶׁאֵין לוֹ לְהָאָדָם בְּעוֹלָמוֹ כִּי אִם אוֹתוֹ הַיּוֹם וְאוֹתָהּ הָרֶגַע בִּלְבַד, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב "וַתִּפְקְדֵנוּ לַבְּקָרִים לְרָגָעִים תִּבְחָנֵנּוּ". וּתְדַקְדֵּק בְּכָל סֵפֶר דְּבָרִים וְתִמְצָא שֶׁבְּכָל מָקוֹם שֶׁמַּזְהִיר אֶת יִשְׂרָאֵל עַל קִיּוּם הַתּוֹרָה שֶׁמַּזְכִּיר בְּכָל פַּעַם תֵּבֵת הַיּוֹם, לְהוֹרוֹת וּלְהַעִיר אֶת כָּל אֶחָד שֶׁהָעִקָּר לְהַתְחִיל וּלְהִתְקָרֵב הַיּוֹם, הַיְנוּ בְּכָל יוֹם וְשָׁעָה שֶׁעוֹמֵד בּוֹ: וְזֶה בְּחִינַת "וְיִדַּבֵּר מֹשֶׁה אֶל כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַסְכֵּת וּשְׁמַע יִשְׂרָאֵל הַיּוֹם הַזֶּה נִהְיֵיתָ לְעָם", וּפֵרֵשׁ רַשִׁ"י שָׁם גַּם-כֵּן בְּבֵאוּר יוֹתֵר, 'בְּכָל יוֹם יִהְיֶה דּוֹמֶה בְּעֵינֶיךָ כְּאִלּוּ הַיּוֹם נִכְנָסְתָּ עִמּוֹ בִּבְרִית', הַיְנוּ כַּנַּ"ל. וְזֶה שֶׁדָּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל, הַסְכֵּת, 'הַס וְאַחַר-כָּךְ כְּתֹת'. שֶׁפֵּרוּשׁוֹ שֶׁבְּכָל לְמוּדֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה צְרִיכִין בַּתְּחִלָּה לִלְמֹד וְאַחַר-כָּךְ לְעַיֵּן הֵיטֵב, בְּחִינַת 'לִיגְמַר אֵינַשׁ וְהַדָּר לִיסְבַּר', הַיְנוּ שֶׁבְּעָנְיָן זֶה עַצְמוֹ שֶׁהוּא לֵידַע וְלִזְכֹּר בְּכָל יוֹם וּבְכָל שָׁעָה שֶׁהַיּוֹם הַזֶּה נִהְיֵיתָ לְעָם כַּנַּ"ל, זֶה הָעִנְיָן צָרִיךְ לְהַאֲזִין וְלִזְכֹּר הֵיטֵב בִּבְחִינַת 'הַס וְאַחַר-כָּךְ כְּתֹת', כִּי צְרִיכִין לְקַבְּלוֹ בִּכְלָלִיּוּת בִּפְשִׁיטוּת, וְאַחַר-כָּךְ צְרִיכִין לְכַתֵּת וּלְעַיֵּן בּוֹ הֵיטֵב בְּכָל שָׁעָה וָרֶגַע, לֵידַע בְּכָל שָׁעָה שֶׁעַתָּה עוֹבֶרֶת שָׁעָה מִימֵי חַיָּיו, וַיְזַכּוֹר עַצְמוֹ שֶׁיֵּשׁ שֵׂכֶל הַכּוֹלֵל שֶׁיָּכוֹל לְהַמְתִּיק כָּל הַצְּמָצוּמִים שֶׁבְּאוֹתוֹ הַשָּׁעָה, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה יוּכַל לְקַיֵּם "הַיּוֹם הַזֶּה נִהְיֵיתָ לְעָם", הַיּוֹם דְּיֵיקָא, וְכֵן בְּכָל שָׁעָה וָרֶגַע, בְּחִינַת לְרָגָעִים תִּבְחָנֵנּוּ כַּנַּ"ל:

ז

בְּלִקּוּטֵי הֲלָכוֹת (הִלְכוֹת בָּשָׂר בְּחָלָב הֲלָכָה ד') כָּתַב שָׁם, צָרִיךְ הָאָדָם לְסַלֵּק מִדַּעְתּוֹ וּמִמַּחְשַׁבְתּוֹ לְגַמְרֵי הַיּוֹם שֶׁעָבַר אוֹ אֲפִילוּ הַשָּׁעָה שֶׁעָבְרָה, וְיִדְמֶה בְּעֵינָיו עַצְמוֹ בְּכָל יוֹם וַאֲפִילוּ בְּכָל שָׁעָה כְּאִלּוּ הַיּוֹם וּבְאוֹתָהּ שָׁעָה נוֹלָד וּבָא לְעוֹלָם וְרוֹצֶה לְהַכִּיר אֶת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ בִּבְחִינַת "אֲנִי הַיּוֹם יְלִדְתִּיךָ", וְאַף-עַל-פִּי שֶׁכְּבָר הָיָה כֵּן אֲלָפִים וּרְבָבוֹת פְּעָמִים שֶׁרָצָה לְהִתְחַדֵּשׁ לְהִתְקָרֵב לוֹ' יִתְבָּרַךְ וְלֹא עָלְתָה בְּיָדוֹ, אַדְרַבָּא נָפַל בְּכָל פַּעַם לְמַה שֶׁנָּפַל רַחֲמָנָא-לִיצְלָן, אַף-עַל-פִּי-כֵן אַל יִסְתַּכֵּל עַל זֶה כְּלָל, וַיִּשְׁכַּח כָּל זֶה, כִּי זֶה הַיּוֹם וְהַשָּׁעָה שֶׁעוֹמֵד בּוֹ עַתָּה עָדַיִן לֹא הָיָה בָּעוֹלָם, וּמִי יוֹדֵעַ מַה יְכוֹל לְזַכּוֹת עֲדַיִן בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם וּבְאוֹתָהּ הַשָּׁעָה. כִּי ה' יִתְבָּרַךְ "מְחַדֵּשׁ בְּטוּבוֹ בְּכָל יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית", וְאֵין רֶגַע דּוֹמֶה לַחֲבֵרְתּוֹ, כִּי בְּכָל רֶגַע וְרֶגַע מִשְׁתַּנֶּה מָעֳמָד וּמַצָּב וּמַהֲלַךְ הַמַּזָּלוֹת וְהַכּוֹכָבִים, וְעַל-יְדֵי-זֶה מִשְׁתַּנִּין הַמְאֹרָעוֹת לְאֵין מִסְפָּר, בֵּין הַנּוֹלָד בְּרֶגַע זוֹ וּבֵין הַנּוֹלָד בְּרֶגַע הָאַחֶרֶת. וּמִזֶּה יְכוֹלִין

לְהָבִין מִדַּעְתּוֹ הַשִּׁנּוּיִים הַגְּדוֹלִים הַנַּעֲשִׂים בְּכָל רֶגַע בָּעוֹלָמוֹת הָעֶלְיוֹנִים לְאֵין קֵץ וּמִסְפָּר, בִּבְחִינַת מַה שֶּׁכָּתוּב בְּתִקּוּנֵי הַזֹּהַר 'וּלְבוּשִׁין דִּלְבֵישׁ יוֹמָא דָּא לֹא לְבֵישׁ בְּיוֹמָא אַחֲרָא' כַּמְּבֹאָר כָּל זֶה בְּכִתְבֵי הָאֲרִיזַ"ל, וְכָל אֵלּוּ הַשִּׁנּוּיִים לְאֵין קֵץ שֶׁל כָּל הָעוֹלָמוֹת הַכֹּל הוּא בִּשְׁבִיל הָאָדָם לְקָרֵב אוֹתוֹ עַל-יְדֵי-זֶה לַעֲבוֹדַת ה' שֶׁבִּשְׁבִיל זֶה נִבְרָא הַכֹּל:

נִמְצָא שֶׁאֵין רְאָיָה כְּלָל מִיּוֹם לַחֲבֵרוֹ, כִּי אַף-עַל-פִּי שֶׁעֵד הִנֵּה הָיָה מַה שֶּׁהָיָה, אַף-עַל-פִּי-כֵן כְּפִי הַהִשְׁתַּנּוּת מָעֳמָד וּמַצָּב כָּל הָעוֹלָמוֹת עַכְשָׁו בְּזוֹ הַשָּׁעָה, וְהַכֹּל בִּשְׁבִילוֹ כִּי 'חַיָּב כָּל אָדָם לוֹמַר בִּשְׁבִילִי נִבְרָא הָעוֹלָם', יָכוֹל לִהְיוֹת שֶׁדַּיְיקָא עַתָּה יִתְקָרֵב לְהִ' יִתְבָּרַךְ אִם יַתְחִיל מֵעַתָּה. כִּי גַּם זֶה מַעֲשֵׂי הַבַּעַל-דָּבָר שֶׁמַּחְלִישׁ דַּעְתּוֹ עַל-יְדֵי הַקְּשָׁיוֹת שֶׁקָּשֶׁה לוֹ עַל עַצְמוֹ, אֵיךְ אַתָּה רוֹצֶה לְהִתְפַּלֵּל בְּכַוָּנָה וְהִתְלַהֲבוּת וְהָלֹא בְּשָׁעָה הַקּוֹדֶמֶת עָשִׂיתָ כָּךְ וְכָךְ וְכוּ', וְכֵיוֹצֵא בָּזֶה בִּלְבוּלִים הַרְבֵּה בְּלִי שִׁעוּר, וְכָל זֶה נִמְשָׁךְ מִזֶּהֱמַת הַנָּחָשׁ שֶׁמְּבַלְבֵּל דַּעַת הָאָדָם שֶׁרוֹצֶה לְהָבִין הַכֹּל, כִּי גַּם אָדָם הָרִאשׁוֹן הִסְתַּכֵּל אָז בְּמַה דְּלֹא הוֹי לֵיהּ רְשׁוּתָא כַּמְּבֹאָר בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ, וּבֶאֱמֶת אֵין אָנוּ יוֹדְעִים כְּלָל כְּמוֹ שֶׁאָמַר שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ הֶחָכָם מִכָּל הָאָדָם "אָמַרְתִּי אֶחְכָּמָה וְהִיא רְחוֹקָה מִמֶּנִּי", וְאָמַר עוֹד "כִּי בַּעַר אָנֹכִי מֵאִישׁ וְלֹא בִינַת אָדָם לִי", וְדָוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו-הַשָּׁלוֹם אָמַר "וַאֲנִי בַּעַר וְלֹא אֵדָע" וְכוּ', מִכָּל-שֶׁכֵּן וְכָל-שֶׁכֵּן אַלְפֵי אֲלָפִים וְרִבְּי רְבָבוֹת קַל-וָחֹמֶר אֲנָשִׁים פְּשׁוּטִים, וּבִפְרָט בַּדּוֹרוֹת הַלָּלוּ:

וְהַכְּלָל שֶׁאֵין אָדָם יוֹדֵעַ כְּלָל, רַק כָּל אֲשֶׁר תִּמְצָא לַעֲשׂוֹת בְּכֹחַךְ עֲשֵׂה, וְכָל זְמַן שֶׁאַתָּה יָכוֹל לַחֲטוֹף מִזֶּה הָעוֹלָם הָעוֹבֵר אֵיזֶה דָּבָר שֶׁבִּקְדֻשָּׁה דִּבּוּר תּוֹרָה אוֹ תְּפִלָּה אוֹ אֵיזֶה מִצְוָה צְדָקָה וּגְמִילוּת חֶסֶד וְכוּ' מַה טּוֹב, כִּי לֹא יִשָּׁאֵר לְךָ סוֹף כָּל סוֹף כִּי אִם זֶה לְבַד, וְאִם תֵּלֵךְ בְּדַרְכּוֹ הַזֶּה תָּמִיד סוֹף כָּל סוֹף תַּגִּיעַ לְתַכְלִית הַטּוֹב וְהַנִּצְחִי בָּזֶה וּבַבָּא:

וְזֶה עִנְיַן מִצְוַת הֲבָאַת בִּכּוּרִים שֶׁהוּא לְהָבִיא הַפְּרִי הַמִּתְבָּרֶכֶת וּמִתְחַדֶּשֶׁת בְּכָל שָׁנָה לְבֵית הַשֵּׁם, וּלְהוֹדוֹת עָלָיו לְהַשֵּׁם, וּלְסַפֵּר עָלָיו אֶת כָּל הַצָּרוֹת שֶׁעָבְרוּ עַל יִשְׂרָאֵל מִתְּחִלָּתָם וּבְחַסְדּוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו הִצִּילָנוּ. כִּי עִקַּר חִיּוּב בִּכּוּרִים מְרֻמָּז עַל הִתְחַדְּשׁוּת שֶׁצְּרִיכִין לְהִתְחַדֵּשׁ בְּכָל פַּעַם, וּלְהַתְחִיל בְּכָל פַּעַם מֵחָדָשׁ, וְאָל יְבַהֲלֵהוּ רַעְיוֹנָיו בְּכָל הִתְגַּבְּרוּת הַיֵּצֶר-הָרַע שֶׁעָבַר עָלָיו, כְּמוֹ שֶׁאוֹמְרִים בְּוִדּוּי בִּכּוּרִים "אֲרַמִּי אוֹבֵד אָבִי" אַף לֹא נָתְנוּ אֱלֹקִים לְהָרַע עָמְדוּ לְאַבְּדוֹ חַס-וְשָׁלוֹם, אַף גַּם הוֹצִיא מִמֶּנּוּ בְּנוֹתָיו רָחֵל וְלֵאָה שֶׁעַל יָדָם נִבְנָה הָעוֹלָם וְהֶעֱמִיד מֵהֶם מִטָּה שְׁלֵמָה שִׁבְטֵי יָ"הּ שֶׁעַל-יָדָם עִקַּר הִתְגַּלּוּת אֱלֹקוּת בָּעוֹלָם, וְכֵן "וַיֵּרֶד מִצְרַיְמָה" שֶׁעוֹד אֲחֵרִים בָּאוּ לְכַלּוֹתֵנוּ, אַךְ ה' יִתְבָּרַךְ הִצִּילָנוּ מִיָּדָם:

וְכֵן עוֹבֵר כָּל זֶה עַל כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל בִּפְרָטִיּוּת, וְאֵין שׁוּם עֵצָה לְהִנָּצֵל מִכָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עַל הָאָדָם, כִּי-אִם עַל-יְדֵי בְּחִינַת הִתְחַדְּשׁוּת לְהִתְחַדֵּשׁ בְּכָל פַּעַם וּלְהַתְחִיל מֵחָדָשׁ בַּעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ וְלֹא יְבַלְבֵּל אוֹתוֹ שׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם. וְזֶה שֶׁכָּתוּב "בְּרֵאשִׁית בָּרָא" וְכוּ', וְדָרְשׁוּ

רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל 'בִּשְׁבִיל בִּכּוּרִים שֶׁנִּקְרָאִין רֵאשִׁית בָּרָא אֶת הָעוֹלָם'. כִּי עִקַּר בְּרִיאַת הָעוֹלָם הָיָה בִּשְׁבִיל בְּחִינָה זוֹ בְּחִינַת הִתְחַדְּשׁוּת בְּחִינַת בִּכּוּרִים בְּחִינַת רֵאשִׁית, הַיְנוּ שֶׁיִּסְתַּכֵּל הָאָדָם בְּכָל פַּעַם מֵרֵאשִׁית כְּאִלּוּ הַיּוֹם הוּא רֵאשִׁית הַתְחָלָתוֹ, וְעַל-כֵּן נִסְמַךְ תֵּכֶף אַחַר מִצְוַת וּוִדּוּי בִּכּוּרִים הַפָּסוּק "הַיּוֹם הַזֶּה ה' אֱלֹקֶיךָ מְצַוְּךָ לַעֲשׂוֹת" וְכוּ', וּכְתִיב שָׁם "הַיּוֹם הַזֶּה נִהְיֵית לְעָם" וְכוּ' "אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם", וּפֵרַשׁ רַשִׁ"י שָׁם 'שֶׁבְּכָל יוֹם יִהְיֶה דּוֹמֶה בְּעֵינֶיךָ כְּאִלּוּ הַיּוֹם נִכְנָסְת עִמּוֹ בִּבְרִית' וְכוּ', הַיְנוּ כַּנַּ"ל, כִּי זֶה הוּא עִקַּר בְּחִינַת בִּכּוּרִים, בְּחִינַת הִתְחַדְּשׁוּת בְּכָל יוֹם, כְּאִלּוּ הַיּוֹם נִכְנַס בִּבְרִית וּמַתְחִיל לְהַרְגִּיל עַצְמוֹ לִכְנוֹס בִּקְדֻשַּׁת יִשְׂרָאֵל:

וְזֶה בְּחִינַת "בַּשְּׂרוּ מִיּוֹם אֶל יוֹם יְשׁוּעָתוֹ", שֶׁבְּכָל יוֹם וְיוֹם שׁוֹלֵחַ הַקָּדוֹשׁ-בָּרוּךְ-הוּא יְשׁוּעוֹת חֲדָשׁוֹת לְהַצִּיל אֶת הָאָדָם מֵהַיֵּצֶר-הָרַע הַמִּתְגַּבֵּר עָלָיו בְּכָל יוֹם כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל 'בְּכָל יוֹם יִצְרוֹ שֶׁל אָדָם מִתְגַּבֵּר עָלָיו וְאִלְמָלֵא הַקָּדוֹשׁ-בָּרוּךְ-הוּא עוֹזְרוֹ' וְכוּ', עַל-כֵּן אֵין לְבַלְבֵּל עַצְמוֹ מִיּוֹם לַחֲבֵרוֹ, כִּי מִי יוֹדֵעַ כַּמָּה גְּדֻלָּה הַיְשׁוּעָה הַחֲדָשָׁה שֶׁה' יִתְבָּרֵךְ יִשְׁלַח לוֹ הַיּוֹם אִם יִזְכֶּה לְהִתְגַּבֵּר מֵחָדָשׁ, עַיֵּן שָׁם עוֹד וְתִרְאֶה נִפְלָאוֹת:

ח

וּבְלִקּוּטֵי הֲלָכוֹת (הִלְכוֹת תְּפִלִּין הֲלָכָה ה') מְבֹאָר עִנְיַן הַהִתְחַדְּשׁוּת הַנַּ"ל בְּיוֹתֵר, שֶׁזֶּה בְּחִינַת מַה שֶּׁיִּשְׂרָאֵל מוֹנִין לַלְּבָנָה שֶׁמְּמֻנָּה הַחֳדָשִׁים, רֶמֶז שֶׁאָנוּ צְרִיכִין לְהִתְחַדֵּשׁ בְּכָל עֵת לְחָיוֹת בְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵת חִיּוּת חָדָשׁ בַּעֲבוֹדַת-הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ, כִּי כָּל יָמֵינוּ נִמְנִים לְעוֹלָם לְחֳדָשִׁים, נִמְצָא כִּי כָּל יְמֵינוּ נִקְרָאִים חֹדֶשׁ, כִּי אָנוּ מְבָרְכִין וּמְקַדְּשִׁין הַחֹדֶשׁ בְּכָל רֹאשׁ-חֹדֶשׁ, וְנִקְרָא עַל שֵׁם זֶה רֹאשׁ-חֹדֶשׁ עַל שֵׁם הַחִדּוּשׁ שֶׁאָנוּ צְרִיכִין לְחַדֵּשׁ יְמֵינוּ בְּכָל עֵת. וְכֵן כָּל הַיָּמִים שֶׁבַּחֹדֶשׁ נִמְנִים לַחֹדֶשׁ כִּי זֶה הַיּוֹם הוּא ב' בַּחֹדֶשׁ, וְזֶה הַיּוֹם הוּא ג' בַּחֹדֶשׁ, וְכֵן לְהַלָּן עַד שֶׁנִּשְׁלַם הַחֹדֶשׁ, וְאַחַר-כָּךְ מַתְחִיל חֹדֶשׁ שֵׁנִי וְכֵן לְעוֹלָם, נִמְצָא אֲשֶׁר כָּל יָמֵינוּ נִמְנִין לַחֹדֶשׁ דְּיֵיקָא:

כִּי בֶּאֱמֶת כָּל יְמֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל עַם קָדוֹשׁ שֶׁקִּבְּלוּ אֶת הַתּוֹרָה שֶׁהוּא בְּחִינַת חַיִּים כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב "כִּי הוּא חַיֶּיךָ" וְכוּ', כָּל יְמֵיהֶם הוּא בְּחִינַת חֹדֶשׁ דְּיֵיקָא, בְּחִינַת חִיּוּת חָדָשׁ בְּכָל עֵת. וְזֶהוּ עִקַּר הַחַיּוֹת שֶׁל כָּל הַשִּׁבְעִים שָׁנָה. כִּי אִם אֵינוֹ מְחַדֵּשׁ חִיּוּתוֹ בְּכָל עֵת לְהוֹסִיף קְדֻשָּׁה וְדַעַת בַּעֲבוֹדַת ה' בְּכָל יוֹם אֵינוֹ חַי שִׁבְעִים שָׁנָה, וּמִי יוֹדֵעַ אִם יַעֲלוּ כָּל שִׁבְעִים שְׁנוֹתָיו אֲפִילוּ לַיּוֹם אֶחָד. וְעַל-כֵּן הָרְשָׁעִים גְּמוּרִים שֶׁאֵינָם מְקַיְּמִים אֶת הַתּוֹרָה לְנַמְרֵי שֶׁהוּא עִקַּר הַחַיִּים כַּנַּ"ל נִקְרָאִים בְּחַיֵּיהֶם מֵתִים. וַאֲפִילוּ מִי שֶׁעוֹבֵד אֶת הַשֵּׁם קְצָת אֵינוֹ נִמְנֶה בִּימֵי חַיָּיו כִּי אִם מְעַט הָעֲבוֹדָה וּמַעֲשִׂים-טוֹבִים שֶׁזָּכָה לַעֲשׂוֹת בְּחַיָּיו. וְעַל-כֵּן יָכוֹל לִהְיוֹת שֶׁכָּל חִיּוּתוֹ לֹא יַעֲלֶה כִּי אִם יוֹם אֶחָד כַּנַּ"ל. אֲבָל עִקַּר הַחַיִּים בֶּאֱמֶת הוּא בְּחִינַת

חַיִּים שֶׁל דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו-הַשָּׁלוֹם שֶׁזָּכָה לִחְיוֹת שִׁבְעִים שָׁנִים שְׁלֵמִים בֶּאֱמֶת, כִּי מֵעוֹלָם לֹא נָם שִׁיתִין נִשְׁמֵי, הַיְנוּ שֶׁטָּרַח וְיָגַע כָּל יָמָיו לִבְלִי לִישֵׁן אֶת יָמָיו, רַק לְחַדֵּשׁ חִיּוּתוֹ בְּכָל עֵת. וְעַל-כֵּן נִמְשַׁל מַלְכוּת דָּוִד לַלְּבָנָה שֶׁהִיא מִתְחַדֶּשֶׁת בְּכָל עֵת שֶׁמְּרַמְּזִ עַל כְּנֶסֶת-יִשְׂרָאֵל בְּחִינַת מַלְכוּת דָּוִד שֶׁכָּלוּל מֵהֶם, שֶׁצְּרִיכִים לְהִתְחַדֵּשׁ בַּעֲבוֹדָתָם בְּכָל עֵת כְּדֵי שֶׁיִּזְכּוּ לְהִתְחַדֵּשׁ לֶעָתִיד, כְּמוֹ שֶׁאָנוּ אוֹמְרִים 'וְלִלְבָנָה אָמַר שֶׁתִּתְחַדֵּשׁ עֲטֶרֶת תִּפְאֶרֶת לַעֲמוּסֵי בָטֶן שֶׁהֵם עֲתִידִים לְהִתְחַדֵּשׁ כְּמוֹתָהּ וְכוּ' בָּרוּךְ אַתָּה ה' מְחַדֵּשׁ חֳדָשִׁים', מְחַדֵּשׁ דְּיֵיקָא כַּנַּ"ל, וְאָז אוֹמְרִים 'דָּוִד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל חַי וְקַיָּם', כִּי זֶה עִקַּר הַחִיּוּת כְּשֶׁמִּתְחַדְּשִׁים בְּכָל עֵת כַּנַּ"ל, עַיֵּן שָׁם נִפְלָאוֹת שֶׁמְּבֹאָר שָׁם כָּל עִנְיַן הַתְּפִלִּין עַל דֶּרֶךְ זֶה, לִזְכּוֹת עַל-יְדֵי הַתְּפִלִּין לְחַדֵּשׁ הַחִיּוּת בְּכָל עֵת שֶׁזֶּה עִקַּר חַיִּים אֲרֻכִּים, וְעַל-כֵּן אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל 'הַמַּנִּיחַ תְּפִלִּין זוֹכֶה לְחַיִּים', וְזֶה שֶׁאוֹמְרִין בְּהַלְוֻשִׁים יְחוּד שֶׁקּוֹדֶם תְּפִלִּין 'וּמְשַׁפֵּעַ מִצְוַת תְּפִלִּין יְתְמַשֵּׁךְ עָלַי לִהְיוֹת לִי חַיִּים אֲרֻכִּים', עַיֵּן שָׁם וְתִרְאֶה הִתְחַזְּקוּת עָצוּם וְנִפְלָא מְאֹד:

ט

עוֹד מְבֹאָר בְּלִקּוּטֵי הִלְכוֹת (הִלְכוֹת גְּזֵלָה הֲלָכָה ה') מַה שֶּׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל 'אֵין לְהֶקְדֵּשׁ אֶלָּא מְקוֹמוֹ וּשְׁעָתוֹ', הַיְנוּ מִי שֶׁרוֹצֶה לְהַקְדִּישׁ עַצְמוֹ בְּקִדֻּשַׁת יִשְׂרָאֵל, עִקַּר עֲצָתוֹ שֶׁיֵּדַע שֶׁאֵין לוֹ אֶלָּא מְקוֹמוֹ וּשְׁעָתוֹ, הַיְנוּ אוֹתָהּ הַשָּׁעָה וְהַמָּקוֹם שֶׁעוֹמֵד בּוֹ, וְלֹא יַחְשֹׁב עַל שָׁעָה אַחֶרֶת וְעַל מָקוֹם אַחֵר כְּלָל, רַק יִשְׁתַּדֵּל וַיִּתְגַּבֵּר לְקַדֵּשׁ אֶת עַצְמוֹ בְּאוֹתָהּ הַשָּׁעָה וְהַמָּקוֹם, כִּי הַשָּׁעָה הָאַחֶרֶת וְהַמָּקוֹם הָאַחֵר הוּא עִנְיַן אַחֵר לְגַמְרֵי וְכוּ', (וְעַיֵּן עוֹד מִזֶּה לְעֵיל אוֹת ב'):

י

בְּלִקּוּטֵי הִלְכוֹת הִלְכוֹת קְרִיאַת הַתּוֹרָה הֲלָכָה ו' אוֹת מְבֹאָר הַדִּין הַכָּתוּב בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ 'מקום שֶׁמַּפְסִיקִין בְּשַׁבָּת בְּשַׁחֲרִית מִשָּׁם מַתְחִילִין בְּשַׁבָּת בַּמִּנְחָה וּבְשֵׁנִי וַחֲמִישִׁי וּבְשַׁבָּת הַבָּא', וּמְקוֹרוֹ הוּא מֵהַמִּשְׁנָה דְּמַגִּילָה פֶּרֶק ג', וְזֶה לְשׁוֹן הַמִּשְׁנָה 'בשבת בַּמִּנְחָה וּבְשֵׁנִי וַחֲמִישִׁי קוֹרִין כְּסִדְרָן וְאֵין עוֹלִין לָהֶם מִן החשבון'. הַיְנוּ כִּי עִקַּר קְרִיאַת הַתּוֹרָה בְּצִבּוּר הוּא לְעוֹרֵר וּלְהַמְשִׁיךְ בְּחִינַת נְתִינַת הַתּוֹרָה מֵחָדָשׁ, שֶׁיִּהְיוּ דִּבְרֵי תּוֹרָה חֲדָשִׁים אֲצָלֵנוּ כְּאִלּוּ הַיּוֹם נִתְּנוּ, שֶׁבִּשְׁבִיל זֶה נֹאמַר אֲצֶל נְתִינַת הַתּוֹרָה "בְּיוֹם הַזֶּה בָּאוּ מִדְבַּר סִינָי", וּפֵרַשׁ רַשׁ"י 'שיהיו דִּבְרֵי תּוֹרָה חֲדָשִׁים עָלֶיךָ כְּאִלּוּ בְּיוֹם זֶה נִיתְּנוּ'. כִּי כָּל מִי שֶׁרוֹצֶה לְחוּס עַל עַצְמוֹ וְלַחְשֹׁב עַל תַּכְלִיתוֹ הַנִּצְחִי צָרִיךְ שֶׁאִיךְ שֶׁהוּא יִהְיֶה בְּעֵינֵי עַצְמוֹ כִּבְרִיָּה חֲדָשָׁה, כִּי בֶּאֱמֶת הָאָדָם נַעֲשֶׂה בְּכָל יוֹם כִּבְרִיָּה חֲדָשָׁה, שֶׁבִּשְׁבִיל זֶה מְבָרְכִין בִּרְכַּת הַשַּׁחַר כַּמְבֹאָר בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ. וְעַל כֵּן אִיךְ שֶׁהוּא צָרִיךְ שֶׁתִּהְיֶה הָעֲבוֹדָה שֶׁעוֹסֵק בְּכָל יוֹם חֲדָשָׁה אֲצְלוֹ לְגַמְרֵי, כִּי כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל עוֹשֶׂה כַּמָּה מִצְוֹת בְּכָל יוֹם, צִיצִית וּתְפִילִין וְכֵיוֹצֵא. אַךְ הָעִקָּר שֶׁיִּרְאֶה לְיַשֵּׁב דַּעְתּוֹ בְּכָל יוֹם, שֶׁזֶּה הַיּוֹם שֶׁעוֹמֵד בּוֹ עָדַיִן לֹא הָיָה בָּעוֹלָם, וְכֵן לֹא יִהְיֶה

עוֹד הַיּוֹם הַזֶּה בָּעוֹלָם. וְהָעֲבוֹדָה לְה' יִתְבָּרַךְ שֶׁצְּרִיכִין בָּזֶה הַיּוֹם הִיא חֲדָשָׁה לְגַמְרֵי, וְרַק עָלֶיךָ נָפַל חוֹבַת הַיּוֹם, עַל זֶה הָאָדָם שֶׁעוֹמֵד בְּאוֹתוֹ הַדּוֹר, בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם, שֶׁהוּא דָּיֵיקָא צָרִיךְ לַעֲסֹק בָּעֲבוֹדָה זֹאת, וְלֹא מַלְאָךְ וְלֹא שָׂרָף, וַאֲפִילּוּ נְשָׁמוֹת הַצַּדִּיקִים שֶׁבְּגַן עֵדֶן הָעֶלְיוֹן אֵינָם יְכוֹלִין לְהַשְׂלִים הָעֲבוֹדָה הַזֹּאת, רַק "חֵי חֵי הוּא יוֹדוּךָ כָּמוֹנִי הַיּוֹם", כָּמוֹנִי הַיּוֹם דָּיֵיקָא, הַיְנוּ כְּמוֹ שֶׁאֲנִי הַיּוֹם בְּאֵיזֶה מַדְרֵגָה פְּחוּתָה שֶׁהוּא, אַף-עַל-פִּי-כֵן מֵאַחַר שֶׁאֲנִי חַי, אֲנִי דָּיֵיקָא צָרִיךְ לְהוֹדוֹת לְךָ.

וְעִקַּר הֶעָצָה לְקִיּוּם הַתּוֹרָה הוּא לְהַתְחִיל בְּכָל פַּעַם מֵחָדָשׁ, וַאֲפִילּוּ אִם אֵין יְכוֹלִים לַעֲשׂוֹת כְּלוּם מִגֹּדֶל הִתְגָּרוּת הַבַּעַל-דָּבָר, אַף-עַל-פִּי-כֵן יַתְחִיל בְּכָל פַּעַם לְהַזְמִין אֶת עַצְמוֹ מֵחָדָשׁ לַעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁזֶּה בְּחִינַת הַשֵּׁם אֱהִי"ה שֶׁפֵּרוּשׁוֹ 'אנא זְמִין למיהוי', כַּמּוּבָא בְּלִקּוּטֵי מוֹהַר"ן חֶלֶק א' סִימָן ו', וְלֹא יִפּוֹל בְּדַעְתּוֹ כְּלָל מֵהֶמְתַּת זֶה שֶׁהִתְחִיל וְלֹא גָּמַר, וְאַדְרַבָּא נָפַל עוֹד הַפַּעַם יוֹתֵר, כַּיָּדוּעַ שֶׁרֹב הַנְּפִילוֹת שֶׁל כָּל אָדָם הוּא רַק מֵהֶמְתַּת זֶה, אֲבָל הוּא צָרִיךְ לְסַלֵּק מִדַּעְתּוֹ וְלִשְׁכֹּחַ כָּל זֶה, וְלֹא יַעֲלֶה אֶצְלוֹ בְּחֶשְׁבּוֹן כְּלָל מַה שֶׁהִתְחִיל כַּמָּה פְּעָמִים וְלֹא גָּמַר, רַק יְחַזֵּק עַצְמוֹ לְהַתְחִיל עוֹד הַפַּעַם, וְלִפְעָמִים צְרִיכִין לְהַתְחִיל גַּם בְּיוֹם אֶחָד כַּמָּה וְכַמָּה הַתְחָלוֹת חֲדָשׁוֹת, עַד שֶׁאַחַר-כָּךְ מִצְטָרְפִין כָּל הַתְחָלוֹת הַנַּ"ל וּבָאִים לְעֶזְרָתוֹ לְהַתְחִיל וְלִגְמֹר עֲבוֹדָתוֹ בִּשְׁלֵמוּת כָּרָאוּי, כִּי אֲפִילּוּ מִי שֶׁחָטָא כָּל יָמָיו וְשָׁב בָּאַחֲרוֹנָה מוֹחֲלִין לוֹ הַכֹּל כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (), מִכָּל שֶׁכֵּן מִי שֶׁכְּבָר הִתְחִיל כַּמָּה פְּעָמִים לְשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ רַק לֹא זָכָה לִגְמֹר עֲבוֹדָתוֹ, בְּוַודַּאי יָבוֹאוּ כָּל הַהַתְחָלוֹת לְעֶזְרָתוֹ לִגְמֹר עֲבוֹדָתוֹ בִּשְׁלֵמוּת כָּרָאוּי.

וְזֶה שֶׁמְּדַקְדֵּק הַתַּנָּא (בְּהַדִּין שֶׁל קְרִיאַת הַתּוֹרָה שֶׁהוּא כְּדֵי לְעוֹרֵר אֶת הָאָדָם שֶׁיִּתְחִיל בְּכָל פַּעַם מֵחָדָשׁ כַּנַּ"ל) 'בלשונו הַקָּדוֹשׁ וְאֵין עוֹלִין לָהֶם מִן החשבון', שֶׁפֵּרוּשׁוֹ בִּפְשִׁיטוּת שֶׁהַקְּרִיאָה שֶׁקּוֹרְאוֹ שָׁלוֹשׁ פְּעָמִים ב' וה' וּבְשַׁבָּת בַּמִּנְחָה אֵין עוֹלִין לָהֶם מִן הַחֶשְׁבּוֹן כְּלָל, כְּאִלּוּ לֹא הִתְחִילוּ לִקְרוֹת הַסֵּדֶר כְּלָל רַק צְרִיכִין לְהַתְחִיל בְּשַׁבָּת הַבָּא מִתְּחִלַּת הַסֵּדֶר, וְכֵן הוּא מַמָּשׁ לְעִנְיַן עֵצָה הַנּוֹרָאָה הַנַּ"ל, שֶׁלֹּא יַעֲלֶה לוֹ בְּחֶשְׁבּוֹן כָּל מַה שֶׁהִתְחִיל כַּמָּה פְּעָמִים וְלֹא גָּמַר, רַק יִתְחַזֵּק לְהַתְחִיל עוֹד הַפַּעַם, וְאָז כְּשֶׁיִּתְחַזֵּק בָּזֶה בְּוַודַּאי יִגְמֹר כָּרָאוּי, שֶׁזֶּה בְּחִינַת מַה שֶׁבְּשַׁבָּת גומרין הַסֵּדֶר בִּשְׁלֵמוּת כָּרָאוּי, וְאִלּוּ הַשְּׁלוֹשָׁה פְּעָמִים שֶׁמַּתְחִילִין וְלֹא גומרין הֵם כְּנֶגֶד הַשְּׁלוֹשָׁה שֵׁמוֹת אֱהִי"ה שֶׁאָמַר הַקָּדוֹשׁ-בָּרוּךְ-הוּא לְמֹשֶׁה בְּעֵת שֶׁשָּׁלַח אוֹתוֹ לִגְאוֹל אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, כִּי אֱהִי"ה הוּא בְּחִינַת הַתְחָלָה כַּנַּ"ל, וּבַפַּעַם הָרְבִיעִי גִּילָה לוֹ הַשֵּׁם הוי"ה שָׁבוּ תְּלוּי כָּל הַתִּקּוּנִים בִּשְׁלֵמוּת כָּרָאוּי, עַיֵּן שָׁם וְתֵרָאֶה נִפְלָאוֹת רַבּוֹת:

יא

וְכָל זֶה שֶׁמְּבֹאָר בְּהִלְכוֹת הַנַּ"ל אוֹת שֶׁלֹּא יְבַלְבֵּל אֶת הָאָדָם מַה שֶּׁעָבַר עָלָיו מִקֹּדֶם וְאַחַר-כָּךְ כַּמְּבֹאָר לְעֵיל, כָּל זֹאת כָּלוּל בְּהַדִּבּוּר שֶׁאָמַר אָדְמוּ"ר ז"ל לְאֶחָד (שִׂיחוֹת הַר"ן רפ"ו) 'שׁוּב יוֹם אֶחָד לְפָנַי מִיתָתְךָ, וְדַחַק וּמֻשָּׁךְ תֵּבֵת יוֹם אֶחָד. וְכַוָּנָתוֹ הָיָה לְעִנְיַן מַה שֶּׁמַּפִּיל אֶת הָאָדָם מִזֶּה שֶׁרוֹאֶה שֶׁלִּפְעָמִים מִתְעוֹרֵר קְצָת לְהֿ' יִתְבָּרַךְ, אֲבָל קוֹדֶם וְאַחַר-כָּךְ הָיָה מַה שֶּׁהָיָה כְּפִי מַה שֶּׁעוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד לְפִי בְּחִינָתוֹ, וּמֵחֲמַת זֶה נוֹפְלִים רַבִּים מֵעֲבוֹדָתָם כַּיָּדוּעַ, וְעַל כֵּן גֹּעַר עָלָיו אַדְמוּ"ר זַצַ"ל, וְאָמַר לוֹ שׁוּב יוֹם אֶחָד לְפָנַי מִיתָתְךָ, כְּלוֹמַר שֶׁאֲפִילוּ לֹא תִּזְכֶּה כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ קוֹדֶם שֶׁתָּמוּת, כִּי אִם לָשׁוּב לְהֿ' יִתְבָּרַךְ יוֹם אֶחָד בִּלְבַד, גַּם זֶה טוֹב מְאֹד וְיִקַּר בְּכָל הוֹן'.

וְכֵן מוּבָן מִדְּבָרָיו ז"ל בְּמָקוֹם אַחֵר (), שֶׁבְּאַחֲרִית הַיָּמִים הָאֱלֹה בעוקבתא דמשיחא בְּסוֹפוֹ שֶׁהַסִּטְרָא-אָחֳרָא מִתְגַּבֶּרֶת, צָרִיךְ כָּל אֶחָד לְחַזֵּק עַצְמוֹ עוֹד יוֹתֵר, וְיִחְיֶה עַצְמוֹ בָּזֶה אֲשֶׁר זָכָה עַל-כָּל-פָּנִים לַחֲטוֹף אֵיזֶה נְקוּדָה טוֹבָה בְּשָׁעָה אַחַת מִכָּל הַיּוֹם, וּבָזֶה מֻכְרָח הָאָדָם לְהַחֲיוֹת עַצְמוֹ וְלֹא יִפּוֹל מִשּׁוּם דָּבָר, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה בְּוַדַּאי לִתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה וְכַמְּבֹאָר בְּהַתּוֹרָה אַזְמְרָה לֶאֱלֹקַי בְּעוֹדִי לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן חֶלֶק א' סִימָן רפ"ב עַל פָּסוּק "וְעוֹד מְעַט וְאֵין רָשָׁע", דכשמחיין עַצְמוֹ בְּהַעוֹד מְעַט טוֹב שֶׁחֲטַף בָּזֶה הָעוֹלָם שֶׁבָּזֶה אֵינוֹ רָשָׁע, עַל יְדֵי זֶה וְהִתְבּוֹנַנְתָּ עַל מְקוֹמוֹ וְאֵינֶנּוּ, הַיְנוּ שֶׁלֹּא יִהְיֶה בֶּאֱמֶת עַל מְקוֹמוֹ הָרִאשׁוֹן, עַיִן שָׁם:

יב

בְּלִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן סִימָן רפ"ד מְפֹרָשׁ מַה שֶּׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (שַׁבָּת ל"א) שֶׁשּׁוֹאֲלִין אֶת הָאָדָם בְּיוֹם הַדִּין 'קִבַּעְתָּ עִתִּים לתורה', הַיְנוּ כִּי קֶבַע הוּא לְשׁוֹן גְּזֵלָה כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב "וְקֶבַע אֶת קוֹבְעֵיהֶם נָפֶשׁ" (), וְשׁוֹאֲלִין אֶת הָאָדָם אִם קֶבַע וְגָזַל מִן הַזְּמַן שֶׁהָיָה טָרוּד בַּעֲסָקָיו עִתִּים לְתוֹרָה, כִּי צָרִיךְ לַחֲטוֹף לִגְזֹל מִתּוֹךְ הַטִּרְדָּא וְהָעֵסֶק, עִתִּים לְתוֹרָה:

יג

עוֹד שָׁם בְּלִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן חֶלֶק א' סִימָן ל"ד כָּתַב שָׁם בָּזֶה הַלָּשׁוֹן: כָּתוּב "חֶרְפָּה שָׁבְרָה לִבִּי" (), הַיְנוּ הַחֶרְפּוֹת וּבְזָיוֹנוֹת (שֶׁהֵם הַתַּאֲווֹת רָעוֹת וְהָאַהֲבוֹת רָעוֹת שֶׁהֵם לְחֶרְפָּה עַל הָאָדָם) שׁוֹבְרִין לִבּוֹ שֶׁל אָדָם, וְהַתִּקּוּן הוּא עַל-יְדֵי שֶׁמְּקַשֵּׁר אֶת לִבּוֹ לְהַנְּקֻדָּה הַשַּׁיָּיךְ לְלִבּוֹ בְּעֵת הַזֹּאת, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִתְבַּטֵּל הַחֶרְפָּה הַשּׁוֹרָה עַל לִבּוֹ, עַיִן שָׁם כָּל הַמַּאֲמָר, וּמוּבָן שָׁם כִּי מֵחֲמַת שֶׁהָאַהֲבָה דִּקְדֻשָּׁה שׁוֹרָה אֵצֶל הַנְּקֻדָּה דִּקְדֻשָּׁה, ו"עַל כָּל פְּשָׁעִים תְּכַסֶּה אַהֲבָה" (), שֶׁאֲפִילוּ אִם אֶחָד פּוֹשֵׁעַ נֶגֶד חֲבֵרוֹ, אֲבָל עַל-יְדֵי הָאַהֲבָה שֶׁיֵּשׁ לוֹ עָלָיו אֵינוֹ מחרפהו, וְכֵן בְּרוּחָנִיּוּת גַּם-כֵּן, עַל-יְדֵי שֶׁמְּקַשֵּׁר אֶת לִבּוֹ לְהַנְּקֻדָּה דִּקְדֻשָּׁה שֶׁשָּׁם שׁוֹרָה הָאַהֲבָה דִּקְדֻשָּׁה, אָז עַל-יְדֵי הָאַהֲבָה דִּקְדֻשָּׁה נִתְבַּטֵּל הַחֶרְפָּה שֶׁהוּא בְּחִינַת הָאַהֲבוֹת רָעוֹת עַיִן שָׁם.

וְעַיִן בְּלִקּוּטֵי הִלְכוֹת מְלַמְּדִים הֲלָכָה ד' אוֹת, שֶׁמְּבֹאָר שָׁם מַה שֶּׁדִּקְדֵּק אָדְמוּ"ר ז"ל בְּלָשׁוֹנוֹ הַקָּדוֹשׁ 'להנקודה השַׁיָיךְ לְלִבּוֹ בְּעֵת הזאת', כִּי בְּכָל עֵת וּזְמַן וּבְכָל מָקוֹם שֶׁהוּא, בְּאֵיזֶה מַדְרֵגָה וּבְאֵיזֶה עִנְיָן שֶׁהָאָדָם בּוֹ, יֵשׁ תָּמִיד אֵיזֶה בְּחִינַת נְקוּדָה טוֹבָה וּקְדוֹשָׁה שֶׁיָּכוֹל הָאָדָם לְדַבֵּק אֶת עַצְמוֹ לְהַנְּקֻדָּה הַהוּא הַשַׁיָיךְ לְלִבּוֹ בְּעֵת הַזֹּאת דְּיֵיקָא, עַד שֶׁעַל יְדֵי זֶה יִתְבַּטְּלוּ כָּל הָאַהֲבוֹת רָעוֹת הַשׁוֹרִין עַל לִבּוֹ, וְיִתְתַּקֵּן הַכֹּל בִּשְׁלֵמוּת.

כִּי זֶה רוֹאִין בְּחוּשׁ שבוודאי אֵין דּוּמָה הָעֲבוֹדָה שֶׁהָאָדָם עוֹבֵד אֶת ה' יִתְבָּרַךְ בְּשַׁבָּת וְיוֹם-טוֹב, לְהָעֲבוֹדָה שֶׁבְּשִׁשֶּׁת יְמֵי חוֹל, וְכֵן הָעֲבוֹדָה שֶׁבְּבֵיתוֹ לְהָעֲבוֹדָה שֶׁבְּדֶרֶךְ, כִּי בְּוַודַּאי בַּדֶּרֶךְ אֵינוֹ יָכוֹל לַעֲסֹק כָּל-כָּךְ בַּתּוֹרָה כְּמוֹ בְּבֵיתוֹ, אֲבָל אַף-עַל-פִּי-כֵן גַּם בַּדֶּרֶךְ אֵין הָאָדָם פָּטוּר לְגַמְרֵי חַס-וְשָׁלוֹם מֵעֲבוֹדַת ה', רַק שֶׁגַּם בַּדֶּרֶךְ 'צריך לְקַשֵּׁר אֶת עַצְמוֹ לְהַנְּקֻדָּה הַשַׁיָיךְ לְלִבּוֹ בְּעֵת הזאת' כְּפִי הָעֵסֶק שֶׁעוֹסֵק בּוֹ אָז, וְזֶה בְּחִינַת "וְדִבַּרְתָּ בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ" (), כִּי תָּמִיד צְרִיכִין לְדַבֵּר בַּתּוֹרָה וְיִרְאַת שָׁמַיִם, וּלְקַשֵּׁר עַצְמוֹ לְהַנְּקֻדָּה הַשַׁיָיךְ לְלִבּוֹ בְּעֵת הַהוּא כְּפִי הָעֵת, אִם הוּא בְּבֵיתוֹ אוֹ בַּדֶּרֶךְ, בְּיוֹם אוֹ בַּלַּיְלָה, כִּי לְכָל עֵת וּזְמַן לְכָל חָפֵץ.

וְעַל-פִּי רוֹב מְצָוֹת הַתּוֹרָה תְּלוּיִים בְּעֵת וּבִזְמַן, וּצְרִיכִין לְקַבֵּל הַנְּקֻדָּה כְּפִי הָעֵת וְהַזְּמַן, כְּגוֹן בֵּימֵי הַחוֹל מְקַבְּלִין אוֹר הַנְּקֻדָּה עַל-יְדֵי תְּפִלִּין, וּבְשַׁבָּת וְיוֹם-טוֹב עַל-יְדֵי קְדֻשַּׁת עֲצוּמוֹ שֶׁל יוֹם, בְּפֶסַח עַל-יְדֵי אֲכִילַת מַצָּה וְכוּ', וּבְסֻכּוֹת עַל-יְדֵי סֻכָּה וְלוּלָב וְכוּ', בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה עַל-יְדֵי שׁוֹפָר וְכוּ', וְכֵן בְּשְׁאָר זְמַנִּים קְדוֹשִׁים, וְכֵן אֲפִילוּ הַמְּצוֹת הַנּוֹהֲגוֹת בְּכָל זְמַן, בְּוַודַּאי גַּם-כֵּן 'אין יוֹם דּוּמָה לַחֲבֵרוֹ וְאֵין אָדָם דּוּמָה לחבירו' (), כִּי בְּיוֹם זֶה מַזְמִין לוֹ ה' יִתְבָּרַךְ מִצְוָה זוֹ כְּדֵי לְקַבֵּל עַל יָדָהּ אוֹר הַנְּקֻדָּה הַקָּדוֹשׁ , וּבְיוֹם אַחֵר מַזְמִין לוֹ ה' יִתְבָּרַךְ מִצְוָה אַחֶרֶת.

וְכֵן בֵּין בְּנֵי אָדָם, יֵשׁ צַדִּיק שֶׁעוֹסֵק בְּיוֹתֵר בְּמִצְוָה זֹאת, וְצַדִּיק אַחֵר עוֹסֵק בְּיוֹתֵר בְּמִצְוָה אַחֶרֶת, וּכְעֵין שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל () 'אביך במאי זהיר טפי', וְהַכֹּל כְּפִי הַנְּקֻדָּה הַשַׁיָיךְ לְלִבּוֹ שֶׁל זֶה הָאָדָם בִּפְרָטִיּוּת בְּעֵת הַהוּא דְּיֵיקָא. וְכֵן אֵין הַלִּמּוּד שֶׁל כָּל יוֹם דּוּמָה לַחֲבֵרוֹ עַל-פִּי רוֹב, כִּי הַיּוֹם עוֹסֵק בַּהֲלָכָה זֹאת, וּלְמָחָר בַּהֲלָכָה אַחֶרֶת, וְזֶה גַּם-כֵּן בְּחִינַת הַשִּׁיר שֶׁל יוֹם, שֶׁבְּכָל יוֹם יֵשׁ בּוֹ שִׁיר מְיֻחָד כְּפִי הַנְּקֻדָּה הַקָּדוֹשׁ הַשַׁיָיךְ לִכְלָלוּת לְבָבוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם, וְזֶה גַּם-כֵּן בְּחִינַת הַסְּדָרִים שֶׁל הַתּוֹרָה שֶׁבְּכָל שָׁבוּעַ קוֹרִין סֵדֶר אַחַר בַּתּוֹרָה וְגַם הַסֵּדֶר נֶחְלָק לְשִׁבְעָה פָּרָשִׁיּוֹת נֶגֶד שִׁבְעַת יְמֵי הַשָּׁבוּעַ, הַכֹּל כְּדֵי לְקַבֵּל בְּכָל שָׁבוּעַ וּבְכָל יוֹם אוֹר הַנְּקֻדָּה הַשַׁיָיךְ לְלִבּוֹ בְּעֵת הַזֹּאת דְּיֵיקָא.

וְאַף שבוודאי אִי-אֶפְשָׁר לְהָאָדָם לֵידַע כָּל זֶה בִּפְרָטִיּוּת בְּכָל עֵת מַה הוּא הַנְּקֻדָּה הַשַׁיָיךְ לְלִבּוֹ בְּעֵת וּבְרֶגַע הַזֹּאת דְּיֵיקָא, אֲבָל הוּא צָרִיךְ לְהַאֲמִין תָּמִיד בְּכָל מָקוֹם שֶׁהוּא וּבְכָל עֵת וּזְמַן וּבְאֵיזֶה מַדְרֵגָה שֶׁהוּא אָז, בַּעֲלִיָּה אוֹ בִּירִידָה חַס-וְשָׁלוֹם, שבוודאי יֵשׁ עִתָּה בְּחִינַת

נְקוּדָה טוֹבָה הַשַּׁיָיךְ לְלִבּוֹ בְּעֵת הַזֹּאת דָּיְיקָא שֶׁהוּא צָרִיךְ לִקְשׁוֹר עַצְמוֹ אֱלֹיהָ דְּיְיקָא, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה יתתקן מִכָּל מָקוֹם שֶׁהוּא, וּבֶאֱמֶת צְרִיכִין תְּפִלּוֹת וְתַחֲנוּנִים הַרְבֵּה לִזְכּוֹת וְלִמְצֹא הַנְּקֻדָּה הַשַּׁיָיךְ לְלִבּוֹ בְּעֵת הַזֹּאת דָּיְיקָא.

וְזֶה בְּחִינַת "עַל זֹאת יִתְפַּלֶּל כָּל חָסִיד אֵלֶיךָ לְעֵת מְצֹא" (), לְעֵת מְצֹא דָּיְיקָא, שֶׁיִּזְכֶּה תָּמִיד לִמְצֹא הַנְּקֻדָּה כְּפִי הָעֵת וְהַזְּמַן. וְאִם יִזְכֶּה לְחַזֵּק עַצְמוֹ בִּתְפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת, עַל-יְדֵי-זֶה בְּוַודַּאי יִזְכֶּה לִמְצֹא הַנְּקֻדָּה וּלְקַשֵּׁר עַצְמוֹ אֱלֹיהָ וְעַל-יְדֵי-זֶה יתתקן הַכֹּל:

יד

בְּלִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן חֶלֶק א' סִימָן ל"ג כָּתַב, "יֵשׁ שְׁנֵי מִינֵי יָמִים יְמֵי טוֹב וִימֵי רַע, וְהַמִּדּוֹת נִקְרָאִים יָמִים כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב () "וּמִדַּת יָמֶיךָ", וְצָרִיךְ כָּל אֶחָד לְהַכְנִיעַ הַיָּמֵי רַע נֶגֶד הַיָּמֵי טוֹב, וְאָז הַיָּמֵי טוֹב יִתְרָאוּ וְיָאִירוּ בְּיוֹתֵר, וְזֶה "בְּיוֹם טוֹבָה הֱיֵה בְּטוֹב וּבְיוֹם רָעָה רְאֵה" (קֹהֶלֶת ז,) הַיְנוּ שֶׁהַכָּתוּב מַזְהִיר שֶׁצָּרִיךְ הָאָדָם לְהִסְתַּכֵּל וְלִרְאוֹת שָׁם בְּהֵמִי רַע הֵיטֵב הֵיטֵב, וּבְוַודַּאי יִמָּצֵא שָׁם יְמֵי טוֹב הַיְנוּ תּוֹרָה" וְכוּ' עַיִן שָׁם.

וְעַיִן בְּלִקּוּטֵי הִלְכוֹת הִלְכוֹת הַלְוָאָה הֲלָכָה ה' אוֹת, שֶׁזֶּה הָיָה הַחֵטְא שֶׁל אָדָם הָרִאשׁוֹן שֶׁלֹּא הִתְגַּבֵּר לְהַכְנִיעַ הַיָּמֵי רַע תַּחַת הַיָּמֵי טוֹב, וְאָכַל מֵעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע דָּיְיקָא, וְעָלָיו דָּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל () 'אויל בְּיוֹם יוֹדֵעַ כעסו', בְּיוֹם דָּיְיקָא בְּחִינַת "כִּי בְּיוֹם אָכָלְךָ מִמֶּנּוּ וְכוּ' (), בְּיוֹם דָּיְיקָא, כִּי עִקַּר הַפְּגָם הִגִּיעַ בְּהַיּוֹם, שֶׁלֹּא הִשְׁתַּדֵּל לִמְצֹא הַטּוֹב שֶׁבְּאוֹתוֹ הַיּוֹם לְהִגָּבְּרוּ עַל הָרַע וְכוּ' עַיִן שָׁם.

וְעַיִן בְּלִקּוּטֵי הִלְכוֹת הִלְכוֹת חִנּוּכָה הֲלָכָה ג', מְבֹאָר שָׁם כִּי לְכָל אָדָם יֵשׁ יְמֵי טוֹב וִימֵי רַע שֶׁזֶּה בְּחִינַת שֶׁבַע שְׁנֵי הַשְּׂבַע וּשְׁבַע שְׁנֵי הָרָעָב, וכשהימי רַע שֶׁהֵם בְּחִינַת שֶׁבַע שְׁנֵי הָרָעָב מִתְגַּבְּרִים אֵז יְכוֹלִים לִשְׁכֹּחַ כָּל הַטּוֹב לְגַמְרֵי חַס-וְשָׁלוֹם, בְּחִינַת "וְנִשְׁכַּח כָּל הַשְּׂבַע וְכוּ'. וְעַל-כֵּן כְּשֶׁאָדָם זוֹכֶה לְאֵיזֶה טוֹב לִבְחִינַת יְמֵי טוֹב צָרִיךְ לְהִשְׁתַּדֵּל אֵז לְהַרְבּוֹת מְאֹד בְּמַעֲשִׂים טוֹבִים וּבְעִסְקֵי הַתּוֹרָה כָּל מַה שֶּׁיּוּכַל בִּבְחִינַת 'כל אֲשֶׁר תִּמְצָא יָדֶךָ לַעֲשׂוֹת בְּכֹחֲךָ עֲשֵׂה עַד שֶׁאַתָּה בכחך' כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב "וְזַכּוּר אֶת בּוֹרְאֶךָ בִּימֵי בְּחוּרוֹתֶיךָ עַד אֲשֶׁר לֹא יָבֹאוּ יְמֵי הָרָעָה". וְאָז כשמתגברין חַס-וְשָׁלוֹם אַחַר-כָּךְ יְמֵי הָרָעָה עַל הָאָדָם הוּא צָרִיךְ לְהִשְׁתַּמֵּשׁ עִם כֹּחַ הַטּוֹב שֶׁקִּבֵּץ בִּימֵי הַטּוֹב שֶׁהָיָה לוֹ בַּתְּחִלָּה, וְעַל-יְדֵי-זֶה יוּכַל לְהִתְגַּבֵּר גַּם אָז וּלְהַכְנִיעַ הַיְמֵי רַע, שֶׁזֶּה בְּחִינַת הָאוּכַל שֶׁאָסַף יוֹסֵף בְּשֶׁבַע שְׁנֵי הַשְּׂבַע "כִּי לְמִחְיָה שְׁלָחַנִי אֱלֹהִים וכוּ' לְהַחֲיוֹת עִם רַב". כִּי יְכוֹלִין לְהַחֲיוֹת אֶת עַצְמוֹ וּלְהִתְגַּבֵּר עַל הַיְמֵי רַע עַל-יְדֵי הַטּוֹב שֶׁאָסַף בִּימֵי הַטּוֹב:

טו

לְקוּטֵי מוֹהַר"ן חֶלֶק א' סִימָן ס' "צָרִיךְ הָאָדָם לִרְאוֹת לְהַאֲרִיךְ יָמָיו הַיְנוּ שֶׁיִּרְאֶה שֶׁכָּל יוֹם וְכָל שָׁעָה שֶׁבָּא אַחַר-כָּךְ שֶׁתִּהְיֶה אֲרוּכָה וּגְדוֹלָה וּרְחָבָה יוֹתֵר בְּתוֹסְפוֹת קְדוֹשָׁה וְכֵן בְּכָל פַּעַם וּפַעַם וּבְכָל יוֹם וְיוֹם יֵרָאֶה לְהַרְחִיב וּלְהַאֲרִיךְ יָמָיו בְּתוֹסְפוֹת קְדוֹשָׁה וְטָהֳרָה, וְזֶה עִקַּר אֲרִיכוּת יָמִים, כִּי כָּל יוֹם וְיוֹם מִמְּקוֹם שֶׁמַּתְחִיל אֵצֶל כָּל אֶחָד וְאַחַד בַּתְּחִלָּה הוּא קָצָר, הַיְנוּ שֶׁבִּתְחִלַּת הַיּוֹם קָשֶׁה עָלָיו מְאֹד הָעֲבוֹדָה שֶׁצָּרִיךְ לַעֲשׂוֹת בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם, וְעַל-כֵּן צְרִיכִין לָזֶה הִתְנַבְּרוּת גָּדוֹל מְאֹד בְּכָל יוֹם וְיוֹם לְבַל יִפּוֹל מִזֶּה שֶׁרוֹאֶה כְּבֵדוּת הָעֲבוֹדָה בְּכָל יוֹם, רַק יִתְחַזֵּק בְּכָל יוֹם לְהַתְחִיל מִן הַמֻּצָר וְהַדּוֹחֵק וְהַכְּבֵדוּת הַגָּדוֹל כְּפִי מַה שֶּׁיּוּכַל לְהִתְגַּבֵּר, וְאַחַר-כָּךְ יִהְיֶה מִתְרַחֵב וְהוֹלֵךְ בַּעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְכָל שָׁעָה וְשָׁעָה שֶׁבָּא אַחַר-כָּךְ יֵרָאֶה להגדילה וּלְהַרְחִיבָהּ בְּתוֹסְפוֹת קְדוֹשָׁה, וְכֵן כָּל יוֹם וְיוֹם מֵימֵי חַיָּיו שֶׁבָּא אַחַר-כָּךְ יִהְיֶה מִתְרַחֵב וְהוֹלֵךְ בְּתוֹסְפוֹת קְדוֹשָׁה יַתִּירָה מִיּוֹם שֶׁלְּפָנָיו, וְכֵן לְעוֹלָם, וְזֶה עִקַּר אֲרִיכוּת יָמִים, וְזֶה זוֹכִין עַל-יְדֵי יִרְאַת הַשֵּׁם בְּחִינַת "יִרְאַת ה' תּוֹסִיף יָמִים," עֵין שָׁם, וּבְסֵפֶר לִקּוּטֵי עֲצוֹת אוֹת יֵרָאֶה.

וְעַיִן בְּלִקּוּטֵי הִלְכוֹת הִלְכוֹת גְּנֵבָה הֲלָכָה אוֹת שֶׁכָּתַב שָׁם שֶׁזֶּה עִקַּר עִנְיַן יְצִיאַת מִצְרַיִם שֶׁאָנוּ צְרִיכִין לְהִשְׁתַּדֵּל לָצֵאת מִמֻּצַר לַמֶּרְחָב, שֶׁזֶּה עִקַּר אֲרִיכוּת יָמָיו שֶׁל הָאָדָם כַּנַּ"ל, וְלֹא יִדְחֶה עַצְמוֹ בַּעֲבוֹדָתוֹ עַל יוֹם מָחָר, כִּי בֶּאֱמֶת בְּכָל יוֹם הוּא כְּךָ שֶׁבִּתְחִלָּתוֹ הוּא קָצָר מְאֹד. וְזֶה עִנְיַן מִצְוַת סְפִירַת הָעֹמֶר בִּתְחִלַּת הַלַּיְלָה אַחַר יְצִיאַת מִצְרַיִם, כִּי צְרִיכִין לִשְׁמוֹר אֶת הָאָדָם מִתְּחִלָּתוֹ לְהַגְדִּילוֹ וּלהאריכו בְּתוֹסְפוֹת קְדוֹשָׁה, כִּי כָּל יְמֵינוּ מְנוּיִים וּסְפוּרִים אֲצִלּוֹ כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב "כִּי שְׁנוֹת מִסְפַּר יֶאֱתָיוּ", וְעַל-יְדֵי-זֶה זוֹכִין אַחַר-כָּךְ לְקַבָּלַת הַתּוֹרָה עֵין שָׁם, וְגַם עַיִן בְּלִקּוּטֵי מוֹהַר"ן תְּנִינָא שֶׁעַל-יְדֵי אֲרִיכוּת יָמִים הַנַּ"ל נַעֲשֶׂה הִתְגַּלּוּת אֱמוּנַת הָרָצוֹן, שֶׁהַכֹּל מִתְנַהֵג בִּרְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, וְזוֹכִין עַל יְדֵי זֶה לְיִרְאַת הַשֵּׁם, וּמְפֹרָשׁ בְּלִקּוּטֵי הִלְכוֹת הִלְכוֹת כְּלֵי הַיַּיִן הֲלָכָה א' אוֹת, כִּי מֻחֲמַת שֶׁהַיִּרְאָה בְּעַצְמָהּ נִמְשֶׁכֶת מֵאֲרִיכוּת יָמִים כַּנַּ"ל, עַל-כֵּן זוֹכִין עַל יָדָהּ לַאֲרִיכוּת יָמִים הַנַּ"ל, בְּחִינַת "יִרְאַת ה' תּוֹסִיף יָמִים":

טז

בְּלִקּוּטֵי הִלְכוֹת הִלְכוֹת אוֹנָאָה הֲלָכָה ב' אוֹת כָּתַב, עִקַּר עֲבוֹדַת הָאָדָם הוּא לְתַקֵּן בְּחִינַת שְׁבִירַת כֵּלִים כַּיָּדוּעַ, שֶׁמִּשָּׁם נִמְשָׁכִין כָּל הַפְּגָמִים וְכָל הַקְּלִקּוּלִים, וְעִקַּר הַתִּקּוּן הוּא עַל-יְדֵי אוֹר הָאַהֲבָה דִּקְדֻשָּׁה שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה נתבטלין כָּל הָאַהֲבוֹת רָעוֹת וְכָל הַפְּגָמִים (כְּמוּבָא לְעֵיל אוֹת י"ג), וְהַנְּקֻדָּה הַקְּדוֹשָׁה הִיא בְּחִינַת יו"ד, וְהִיא מְאִירָה לְכָלֵל הָעוֹלָם שֶׁהוּא בְּחִינַת וא"ו שֶׁנִּבְרָא בְּשֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה, וְהָאָרַת כָּל יוֹם מְשֻׁנָּה מֵחֲבֵרוֹ, כִּי בְּוַודַּאי אֵין כָּל הַיָּמִים שָׁוִים, וְכָל יוֹם יֵשׁ לוֹ גְּבוּל בִּפְנֵי עַצְמוֹ כְּפִי הַהֶאָרָה שֶׁמְּקַבֵּל מֵהַנְּקֻדָּה שֶׁמְּאִירָה בְּכָל יוֹם לְפִי בְּחִינָתוֹ, וְעַל-כֵּן צְרִיכִין לַחְזֹר בִּתְשׁוּבָה בְּכָל יוֹם וְיוֹם, וּלְתַקֵּן כָּל הַקְּלִקּוּלִים וְהַפְּגָמִים

בְּאוֹתוֹ יוֹם דְּיֵיקָא שֶׁפְּגַם בּוֹ חַס-וְשָׁלוֹם, קוֹדֶם שֶׁיִּכָּנֵס יוֹם הַשֵּׁנִי, כַּמּוּבָא בְּכָל הַסְּפָרִים שֶׁזֶּה בְּחִינַת מַה שֶׁצְּרִיכִין לְהִתְוַדּוֹת בְּכָל לַיְלָה דְּיֵיקָא עַל כָּל מַה שֶׁעָשָׂה, כִּי הָאָרַת כָּל יוֹם מְשֻׁנָּה מֵחֲבֵרוֹ, וְעַל-כֵּן אִי-אֶפְשָׁר לְתַקֵּן בִּשְׁלֵמוּת כִּי אִם בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם בְּעֵת שֶׁמְּאִירָה עָדִין הַנְּקֻדָּה שֶׁל אוֹתוֹ הַיּוֹם דְּיֵיקָא, כִּי בְּיוֹם שֶׁלְּאַחֲרָיו אִי-אֶפְשָׁר לְתַקֵּן בִּשְׁלֵמוּת כָּל-כָּךְ מַה שֶׁפְּגַם מֵאֶתְמוֹל, מֵחֲמַת שֶׁהָאָרַת הַנְּקֻדָּה שֶׁל יוֹם הַמְּחֻרֶת מְשֻׁנָּה מִשֶּׁל אֶתְמוֹל, נִמְצָא שֶׁבְּיוֹם הַמְּחֻרֶת כְּשֶׁרוֹצִים לְתַקֵּן פְּגַם יוֹם הַקְּדוּם צְרִיכִים בְּחִינַת בְּנָיָן עוֹלָם מֵחָדָשׁ, לַחֹדֶשׁ לְגַמְרֵי הַיּוֹם שֶׁעָבַר וּלְהַמְשִׁיךְ עַכְשָׁו הָאָרַת הַנְּקֻדָּה שֶׁל אֶתְמוֹל שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה עִקַּר הַתִּקּוּן, וְזֶה בְּחִינַת שִׁנּוּי מַעֲשֶׂה בְּרֵאשִׁית, וְעַל-כֵּן הַתִּקּוּן קָשֶׁה בְּיוֹתֵר. אֲבָל בְּאוֹתוֹ יוֹם מֵאַחַר שֶׁעֲדַיִן מְאִירָה הַנְּקֻדָּה שֶׁל אוֹתוֹ הַיּוֹם יוּכַל לְתַקֵּן בְּקַל. אַךְ אַף-עַל-פִּי-כֵן בְּוַדַּאי מוֹעִיל תְּשׁוּבָה לְעוֹלָם אַף אִם לֹא תִּקֵּן מִיָּד מַה שֶׁפְּגַם וְלֹא שָׁב תֵּכֶף בְּאוֹתוֹ יוֹם שֶׁפְּגַם דְּיֵיקָא, רַק שֶׁאָז צָרִיךְ לְהַרְבּוֹת בְּתַחֲנוּנִים וּריצויים חֲדָשִׁים בְּיוֹתֵר:

יז

בְּסֵפֶר נַחַת הַשֻּׁלְחָן כתיבות יָד כָּתַב בְּהִלְכוֹת פֶּסַח סִימָן תנ"ג עַל-פִּי הֲיָדוֹעַ בַּסְּפָרִים כִּי הַיֵּצֶר הָרַע נִקְרָא חָמֵץ, שֶׁעַל-כֵּן לֹא יַנִּיחוּ הָעִסָּה בְּלִי עָסַק אֲפִילּוּ רֶגַע אַחַת, כִּי צָרִיךְ לֵידַע שֶׁהַשּׂוֹנֵא עוֹמֵד וְאוֹרֵב עָלָיו מִכָּל צַד וּבְכָל רֶגַע, וְעִקַּר שְׁלִיטָתוֹ בְּעֵת שֶׁהָאָדָם פָּנוּי וּבָטֵל מֵעֵסֶק תּוֹרָה אוֹ מִצְוָה:

יח

תִּקּוּן הַזִּכָּרוֹן צְרִיכִין לִיזָּהֵר מְאֹד בְּכָל יוֹם וְיוֹם, הֵינוּ לִשְׁמוֹר אֶת הַזִּכָּרוֹן בְּכָל יוֹם דְּיֵיקָא, דְּהינו לְהַזְכִּיר אֶת עַצְמוֹ בְּכָל יוֹם וְיוֹם בְּעִלְמָא דְּאָתְי. כִּי עִקַּר הַשִּׂכְחָה נִמְשָׁךְ עַל-יְדֵי רִבּוּי הַזְּמַן, כַּנִּרְאֶה בְּחוּשׁ שֶׁעַל-יְדֵי אֲרִיכַת הַזְּמַן נִשְׁכַּח הַדָּבָר, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב "בִּרְבוֹת הַיָּמִים הַכֹּל נִשְׁכָּח", כִּי עִקַּר בְּחִינַת הַשִּׂכְחָה נֶאֱחַז מִבְּחִינַת הַשִּׁינּוּיִים שֶׁיֵּשׁ בָּעוֹלָם בְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵת, כִּי ה' יִתְבָּרַךְ עוֹשֶׂה נִפְלָאוֹת בְּכָל עֵת 'ובטובו מְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בראשית' וּבְכָל יוֹם עוֹלֶה הַשֶּׁמֶשׁ בַּבֹּקֶר וְשׁוֹקֵעַ בָּעֶרֶב, וְאֵין יוֹם דּוֹמֶה לַחֲבֵרוֹ כִּי יֵשׁ שִׁנּוּיִים גְּדוֹלִים בְּכָל יוֹם וְיוֹם, כִּי בְּכָל יוֹם וְיוֹם מִתְבָּרְרִים וְעוֹלִים נִיצוֹצוֹת חֲדָשִׁים שֶׁלֹּא נִתְבָּרְרוּ עָדִין מִימוֹת עוֹלָם כַּמּוּבָן בְּכַוָּנוֹת.

וְגַם בְּנַשְׁמִיּוּת רוֹאִין בְּחוּשׁ שֶׁיֵּשׁ שִׁנּוּיִים בְּכָל יוֹם, וְאֵין שׁוּם יוֹם דּוֹמֶה לַחֲבֵרוֹ, הֵן בְּעֶצֶם הַיּוֹם, שֶׁבְּזֶה הַיּוֹם קַר בְּיוֹתֵר, וּבְזֶה הַיּוֹם עָנָן וְגֶשֶׁם, וְכֵיוֹצֵא בָּזֶה שִׁנּוּיִים רַבִּים בְּעִנְיַן הָאֲוִיר וְהָרוּחַ וּשְׁאָר הַהִתְהַוּוּת שֶׁבִּזְמַן, שֶׁבְּכֻלָּם יֵשׁ בָּהֶם שִׁנּוּיִים רַבִּים בְּכָל יוֹם וְיוֹם, כִּי ה' יִתְבָּרַךְ מְשַׁנֶּה עִתִּים בְּתִבּוּנָתוֹ.

וְכֵן בַּמְאוֹרָעוֹת הָאָדָם וּתְנוּעוֹתָיו וּמַחְשְׁבוֹתָיו וְהַנְהָגוֹתָיו יֵשׁ בָּהֶם שִׁנּוּיִים רַבִּים בְּכָל יוֹם וְיוֹם מִי שֶׁמִּסְתַּכֵּל עֲלֵיהֶם, וּמֵרִבּוּי הַשִּׁנּוּיִים הָאֵלֶּה שֶׁבְּכָל יוֹם נִמְשָׁךְ הַשִּׂכְחָה, כִּי הֵם מִטְרִידִין אֶת הָאָדָם מִלְּזָכוֹר בְּעָלְמָא דְּאָתֵי, וְכַנִּרְאֶה גַּם בְּחוּשׁ קְצָת שֶׁבְּכָל יוֹם וְעֵת הָעוֹלָם מְסַפְּרִים מֵהַשִּׁנּוּיִים שֶׁהַיּוֹם קַר בְּיוֹתֵר, וְהַיּוֹם חַם, וְהַיּוֹם צָרִיכִין מָטָר, וְהַיּוֹם רִבּוּי מָטָר, וְכֵיוֹצֵא בָּזֶה, וּבָעִתִּים הַלָּלוּ הַפְּרָנָסָה בְּדַחַק, וּבְפֶרֶט הַשִּׁנּוּיִים שֶׁיֵּשׁ לְכָל אֶחָד בִּפְרָטִיּוּת, שֶׁזֶּה מַטְרִיד אוֹתוֹ הָעֲשִׁירוּת וְהַמַּשָּׂא-וּמַתָּן, וְזֶה מַטְרִיד אוֹתוֹ הָעֲנִיּוּת וְהַדַּחֲקוּת, וְזֶה טָרוּד לְגַדֵּל בָּנָיו וּבְנוֹתָיו, וְזֶה יֵשׁ לוֹ צַעַר גִּדּוּל בָּנִים רַחֲמָנָא לִיצְלָן, וְזֶה הוּא חָשׁוּבִי בָּנִים, וְזֶה מְסַפֵּר מִמְּאֹרָעוֹת הַמִּלְחָמוֹת שֶׁנִּשְׁמָע עַכְשָׁו בָּעוֹלָם, וְכֵיוֹצֵא בָּזֶה שִׁנּוּיִים וּפְרָטִים רַבִּים לְאֵין תַּכְלִית שמטרידין אֶת הָאָדָם בְּכָל יוֹם כְּאִלּוּ זֶה הַיּוֹם אֵינוֹ נֶחְשָׁב לוֹ לִזְמַן חַיּוֹתוֹ וְקָשֶׁה לוֹ לְעִבּוּד אֶת ה' יִתְבָּרַךְ בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם בִּשְׁלֵמוּת מֻחְלֶטֶת הַשִּׁינּוּי וְהַבִּלְבּוּל שֶׁבְּאוֹתוֹ הַיּוֹם.

וּבֶאֱמֶת ה' יִתְבָּרַךְ מְצֻמְצָם עַצְמוֹ מֵאַיִן סוֹף עַד אֵין תַּכְלִית עַד נְקוּדַת הַמֶּרְכָּז שֶׁל עוֹלָם הַגַּשְׁמִי הַזֶּה שֶׁהָאָדָם עוֹמֵד עָלָיו בִּמְקוֹמוֹ בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם וּבְאוֹתוֹ הַשָּׁעָה דָּיְיקָא, וְהוּא מַזְמִין לוֹ מַחֲשָׁבָה דִּבּוּר וּמַעֲשֶׂה בְּכָל יוֹם וְיוֹם לְפִי הַיּוֹם וּלְפִי הַמָּקוֹם וּלְפִי הָאָדָם, וּמְרֻמָּז לוֹ בָּהֶם דָּיְיקָא רְמָזִים לְהִתְקָרֵב לַעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ, (כַּמְבֹאָר בְּלִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן חֶלֶק א' סִימָן נ"ד שֶׁצְּרִיכִין לִשְׁמוֹר אֶת הַזִּכָּרוֹן בִּכְלָלִיּוּת וּבִפְרָטִיּוּת, בִּכְלָלִיּוּת כָּךְ רָאוּי לִהְיוֹת מִנְהָג יִרְאֵי הַשֵּׁם תֵּכֶף בַּבֹּקֶר בְּהָקִיצוֹ מִיָּד כְּשֶׁיִּפְתַּח אֶת עֵינָיו קוֹדֶם שֶׁיַּתְחִיל שׂוּם דָּבָר יִזְכּוֹר מִיָּד בְּעָלְמָא דְּאָתֵי, וְאַחַר-כָּךְ יַעֲשֶׂה זֹאת בִּפְרָטִיּוּת לְהָבִין הָרְמָזִים שֶׁל ה' יִתְבָּרַךְ שֶׁמַּלְבִּישׁ לוֹ בְּכָל מַחֲשָׁבָה דִּבּוּר וּמַעֲשֶׂה שֶׁמַּזְמִין לוֹ בְּכָל יוֹם כְּדֵי לְקָרְבוֹ עַל-יְדֵי-זֶה לַעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ, עַיֵּן שָׁם נִפְלָאוֹת) וּמִי שֶׁזּוֹכֶה לְהַגְדִּיל דַּעְתּוֹ בָּהֶם כְּשֶׁאַף-עַל-פִּי-כֵן הוּא מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה שֶׁבְּכָל הַשִּׁנּוּיִים וְהַמְאֹרָעוֹת שֶׁבִּזְמַן וּבָאָדָם וּבִמְקוֹם בְּכֻלָּם מִלּוֹבֵשׁ אֱלֹהוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי הוּא מְצֻמְצָם עַצְמוֹ בָּהֶם דָּיְיקָא כִּבְיָכוֹל כְּדֵי לְקָרְבוֹ לַעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ כַּנַּ"ל, אָז נִתְוַסֵּף לוֹ יְדִיעָה וְהַכָּרָה חֲדָשָׁה בְּכָל יוֹם, וְהִשְׁתּוֹקְקוּת וכיסופין חֲדָשִׁים וְנִפְלָאִים בְּכָל עֵת אֲלָיו יִתְבָּרַךְ, וְלַעֲבוֹדָתוֹ, וְזֶהוּ בְּחִינַת שְׁמִירַת הַזִּכָּרוֹן בְּכָל יוֹם בְּהָקִיצוֹ מִשְּׁנָתוֹ וְאַחַר-כָּךְ כַּנַּ"ל.

אֲבָל אֶת "זֶה לְעֻמַּת זֶה עָשָׂה אֱלֹקִים", וְהַקִּלְקָפָה קֶדְמָה לַפְּרִי, עַל-כֵּן הַבַּעַל דָּבָר נֶאֱחַז בְּאֵלּוּ השינויים, וּמַטְרִיד אֶת הָאָדָם וּמְבִיאוֹ לִידֵי שִׂכְחָה עַל-יְדֵי הַשִּׁנּוּיִים דָּיְיקָא, כִּי עִקַּר אֲחִיזָתוֹ הוּא בהשינויים, כִּי מִשָּׁם אֲחִיזַת הַכְּפִירוֹת שֶׁהוּא בְּחִינַת הַיֵּצֶר הָרַע כַּיָּדוּעַ. וְעַל-כֵּן צָרִיךְ הָאָדָם מְאֹד לִיזָּהֵר בְּכָל יוֹם דָּיְיקָא לִשְׁמוֹר אֶת הַזִּכָּרוֹן בְּכֻלָּלִיּוּת וּבִפְרָטִיּוּת כַּנַּ"ל, וּצְרִיכִין לָדַעַת שֶׁה' יִתְבָּרַךְ מַלֵּא רַחֲמִים, וְהוּא מְסִיבּוֹת מִתְהַפֵּךְ בְּתַחְבּוּלוֹתָיו, וּמְצֻמְצָם עַצְמוֹ בְּכַמָּה צמצומים שׁוֹנִים בְּכָל עֵת וּמְרֻמָּז לְכָל אָדָם בְּכָל זְמַן וּבְכָל מָקוֹם רְמָזִים שׁוֹנִים לְהִתְקָרֵב לַעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ כְּפִי מַעֲשָׂיו עַכְשָׁו, כִּי בְּוַודַּאי בְּיוֹם אֶתְמוֹל שֶׁהָיָה הָאָדָם

בְּמַדְרֵגָה אַחֶרֶת לְמַעְלָה מֵעָתָּה אוֹ לְמַטָּה מֵעָתָּה, הָיָה צָרִיךְ רְמָזִים אֲחֵרִים, וְעַכְשָׁו כְּפִי מַדְרֵגָתוֹ עַתָּה שֶׁהֵיטִיב מַעֲשָׂיו אוֹ חַס-וְשָׁלוֹם לְהִפּוּךְ שֶׁקִּלְקֵל וּפָגַם בְּאֵיזֶה תְּאוָה אוֹ עֲבֵרָה חַס-וְשָׁלוֹם רַחֲמָנָא-לִיצְלָן, עַל-כֵּן הוּא צָרִיךְ עַכְשָׁו רְמָזִים אֲחֵרִים לְהִתְקָרֵב לַעֲבוֹדָתוֹ כְּפִי מַעֲשָׂיו עַכְשָׁו בַּאֲשֶׁר הוּא שָׁם עַתָּה.

וְהַכְּלָל שֶׁאֵין שׁוּם הִתְנַצְּלוּת לוֹמַר שֶׁעַכְשָׁו בְּאוֹתוֹ הָעֵת וּבְאוֹתוֹ הַמָּקוֹם אִי-אֶפְשָׁר לוֹ לְזָכוֹר אֶת ה' יִתְבָּרַךְ, כִּי אַדְרַבָּא שָׁם דַּיְיקָא בְּאוֹתוֹ הַמָּקוֹם וְדַיְיקָא בְּאוֹתוֹ הָעֵת בְּוַודַּאי יֵשׁ לְךָ רְמָזִים הַמְיֻחָדִים לְךָ דַּיְיקָא, כְּפִי מַדְרֵגָתְךָ עַכְשָׁו דַּיְיקָא כְּפִי מַה שֶׁהִיא לְשַׁבֵּחַ אוֹ לְגַנַּאי, וְאַתָּה בְּמָקוֹמְךָ הַזֶּה בְּאוֹתוֹ הָעֵת דַּיְיקָא תּוּכַל עַכְשָׁו דַּיְיקָא לְזָכוֹר אֶת ה' יִתְבָּרַךְ וְלָשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, 'כי ה' יִתְבָּרַךְ מְצַמְצֵם עַצְמוֹ מֵאַיִן סוֹף עַד אֵין תַּכְלִית מִתְּחִלַּת נְקוּדַת הַבְּרִיאָה וְכוּ', וּמְרֻמָּז רְמָזִים לְכָל אָדָם בְּכָל יוֹם וּבְכָל מָקוֹם לְפִי הָאָדָם וּלְפִי הָעֵת וּלְפִי הַמָּקוֹם דייקא' כַּמְבֹאָר בְּלִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן סִימָן ל"ד הַנַּ"ל, וְהֶבֵן הֵיטֵב דְּבָרִים אֵלּוּ לְמַעֲשֶׂה וּלְהַנְהָגָה וְעֵצָה טוֹבָה וְיֵעָרֵב לְךָ מְאֹד בְּעֶזְרַת ה' יִתְבָּרַךְ.

כִּי זֶה יָדוֹעַ בִּדְבָרֵינוּ כַּמָּה פְּעָמִים שֶׁאֵין שׁוּם יֵאוּשׁ בָּעוֹלָם, כִּי ה' יִתְבָּרַךְ מַלֵּא רַחֲמִים וְחֶפְצֵי בתשובתן שֶׁל כָּל הָרְשָׁעִים תָּמִיד, וְהוּא חוֹשֵׁב מַחֲשָׁבוֹת לְבַל יִדַּח מִמֶּנּוּ נִדָּח, וְעַל-כֵּן כָּל אָדָם וְאָדָם לְפִי מַעֲשָׂיו עַכְשָׁו, שֶׁכְּבָר יֵרֵד וְנִתְעָה לַמָּקוֹם שֶׁיֵּרֵד וְנִתְעָה, אָז ה' יִתְבָּרַךְ מְצַמְצֵם עַצְמוֹ וּמְרֻמָּז לוֹ רְמָזִים כְּפִי הָרָאוּי לוֹ עַכְשָׁו בִּמְקוֹמוֹ וּשְׁעָתוֹ. וּמִי שֶׁאֵין לוֹ שֶׁכָּל לְהַעֲמִיק בָּזֶה בְּדַעְתּוֹ, צָרִיךְ עַל-כָּל-פָּנִים לְהַאֲמִין בָּזֶה בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה, וְאָז יוּכַל לְזָכוֹר אֶת הַשֵּׁם בְּכָל הַמַּדְרֵגוֹת שֶׁבָּעוֹלָם לְמַעְלָה אוֹ לְמַטָּה חַס-וְשָׁלוֹם, וּבְכָל מָקוֹם וּבְכָל זְמַן:

(לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הִלְכוֹת שׁוֹכֵר הֲלָכָה ג' עַיִן שָׁם נִפְלָאוֹת).

יט

כָּל הַזְּמַן שֶׁל הָאָדָם שֶׁהֵם כָּל יְמֵי חַיָּיו הֵם בְּחִינַת הַמְּתָנָה, שֶׁאוֹמְרִים לוֹ שֶׁיַּמְתִּין הַזְּמַן שֶׁל יְמֵי חַיָּיו, שֶׁיִּתְיַשֵּׁב בּוֹ בְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵת, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה לְהַשִּׂיג בְּכָל עֵת מַה שֶּׁיַּשִּׂיג, עַד שֶׁיִּזְכֶּה בְּיוֹם קִצּוֹ וְסוֹפוֹ לַעֲלוֹת עִם כָּל הַיָּמִים וְהַזְּמַן שֶׁל יְמֵי חַיָּיו שֶׁשָּׁהָה בָּזֶה הָעוֹלָם, לַעֲלוֹת לַמָּקוֹם שֶׁיַּעֲלֶה וּלְהַשִּׂיג מַה שֶּׁיַּשִּׂיג, שֶׁהֵם בְּחִינַת אוֹרוֹת הַצַּחֲצָחוֹת שֶׁזּוֹכִין הַצַּדִּיקִים בְּחִינַת "וְהִשְׁבִּיעַ בצהצהות נַפְשֶׁךָ" אַשְׁרֵי לָהֶם.

וְעִקַּר כָּל זֶה זוֹכִין עַל-יְדֵי עֲשִׂית הַמִּצְוָה בְּשִׂמְחָה כַּמְבֹאָר בְּלִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן חֶלֶק א' סִימָן כ"ד, כִּי שִׂמְחָה הוּא הַחַיּוּת וְהַקִּיּוּם שֶׁל כָּל יְמֵי הָאָדָם. כִּי בֶּאֱמֶת אֵין שׁוּם זְמַן כְּלָל, כִּי הַזְּמַן פּוֹרֵחַ מְאֹד מְאֹד כְּצֵל עוֹבֵר וּכְאֶבֶק פּוֹרֵחַ וְכֶעָנָן כָּלָה וְכוּ', 'כי הָעֹבֵר אֵין וְהֶעָתִיד אֵינוֹ עָדִין וְהַהֹוֶה כְּהֶרֶף עַיִן' וְכַמּוּבָא בַּסְּפָרִים, 'וימי חַיֵּינוּ הבל', "הֶבֶל הֲבָלִים", כְּמוֹ שֶׁמּוּבָא בְּמִדְרַשׁ קֹהֶלֶת פֶּרֶק א' 'כהבל שֶׁל הַכֶּלִי הַשְּׁבִיעִית וְכוּ' שֶׁאֵין בּוֹ שׁוּם ממשות'

וְכוּ', וְאֵין נִשְׁאָר מִכָּל הַזְּמַן הֶעֱבֵר וְהַהֹוֶה וְהֶעָתִיד רַק מַה שֶּׁחוֹטְפִין מְעַט אֵיזֶה טוֹב, תּוֹרָה וּתְפִלָּה וּצְדָקָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים וּרְצוֹן וְהִשְׁתּוֹקְקוּת נִמְרָץ לְה' יִתְבָּרַךְ וְהִתְקָרְבוּת לַצַּדִּיקִים וַחֲבֵרִים אֲמִתִּיִּים.

וְהָעִקָּר הוּא הַשִּׂמְחָה שֶׁהִיא נְקוּדַת כָּל הַמִּצוֹת, כִּי עִקַּר שְׁלֵמוּת הַמִּצְוָה הִיא כְּשֶׁזּוֹכִים לַעֲשׂוֹתָהּ בְּשִׂמְחָה, וְעַל-כֵּן עִקַּר הַחִיּוּת שֶׁהוּא בִּזְמַן הוּא רַק עַל-יְדֵי זֶה הַיּוֹם שֶׁזּוֹכִין בּוֹ לְשִׂמְחָה שֶׁל מִצְוָה לִשְׁמוֹחַ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְזֶה בְּחִינַת "זֶה הַיּוֹם עָשָׂה ה'", הַיְנוּ כִּי רַק זֶה נִקְרָא יוֹם אֲשֶׁר עָשָׂה הַשֵּׁם שֶׁיִּהְיֶה נֶחְשָׁב לִימֵי חַיָּיו, כַּאֲשֶׁר "נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בּוֹ" וּבַעֲשִׂיַּת מִצְוֹתָיו יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ. כִּי הָרְשָׁעִים שֶׁאֵינָם זוֹכִים לְשִׂמְחַת הַמִּצוֹת בֶּאֱמֶת אֵין לָהֶם שׁוּם חִיּוּת, וְעַל כֵּן אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל 'שבחיהם קרוים מתים', אֲבָל מִי שֶׁזּוֹכֶה לַעֲשׂוֹת הַמִּצוֹת בְּשִׂמְחָה הוּא זוֹכֶה לָבוֹא וְלַעֲלוֹת עִם כָּל יָמָיו וְעִתּוֹתָיו לַמָּקוֹם שֶׁיַּעֲלֶה.

וְעַל-כֵּן בְּכָל עֵת שִׂמְחָה מְבָרְכִין שֶׁהֶחֱיֵינוּ וְכוּ', כִּי עִקַּר הַחִיּוּת וְהַקִּיּוּם שֶׁל כָּל יְמֵינוּ הוּא עַל-יְדֵי שֶׁהִגִּיעַ לִזְמַן הַזֶּה שֶׁל שִׂמְחָה, שֶׁהוּא זְמַנִּים הַמְקֻדָּשִׁים שֶׁל כָּל הַיָּמִים טוֹבִים שֶׁבָּהֶם נִתְגַּלֶּה אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ עַל-יְדֵי גּוּדֶל הַנִּסִּים וְהַנִּפְלָאוֹת שֶׁעָשָׂה בָּהֶם, שֶׁזֶּה עִקַּר הַשִּׂמְחָה וְהַחִיּוּת בִּבְחִינַת "זֶה הַיּוֹם עָשָׂה ה'" וְכוּ' כַּנַּ"ל, וְזֶה פֵּרוּשׁ "כִּי לֹא הַרְבֵּה יִזְכּוֹר אֶת יְמֵי חַיָּיו כִּי הָאֱלֹהִים מַעֲנֶה בְּשִׂמְחַת לִבּוֹ", הַיְנוּ כִּי שְׁלֵמָה מַזְהִיר אֶת הָאָדָם מְאֹד שֶׁיִּזְהַר מְאֹד לְהִתְחַזֵּק בְּשִׂמְחָה שֶׁל תּוֹרָה וּמִצְוֹות כָּל יְמֵי חַיָּיו, כִּי מֵאַחַר שִׁימֵי חַיָּיו מוּעָטִים וּפוֹרְחִים מְאֹד מְאֹד כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב "כִּי לֹא הַרְבֵּה" (הינו יְמֵי חַיָּיו) וְהֵם פּוֹרְחִים כְּצֵל עוֹבֵר כַּנַּ"ל, עַל כֵּן יִזְכּוֹר אֶת יְמֵי חַיָּיו, הַיְנוּ שֶׁיִּזְכּוֹר לְהַחֲיוֹתָם שֶׁיִּהְיֶה לָהֶם חִיּוּת וְקִיּוּם אֲמִתִּי שֶׁיִּהְיֶה רְאוּיִים לִקְרוֹתָם בְּשֵׁם יְמֵי חַיָּיו, וְזֶהוּ עַל-יְדֵי שִׂמְחָה דִּקְדֻשָּׁה שֶׁל תּוֹרָה וּמִצוֹת שֶׁהוּא כָּל הַחִיּוּת כַּנַּ"ל, וְזֶהוּ "כִּי הָאֱלֹהִים מַעֲנֶה בְּשִׂמְחַת לִבּוֹ לַעֲשׂוֹת טוֹב", דְּהינו שֶׁיִּהְיֶה מְיֻיָּשֵׁב דַּעְתּוֹ בָּזֶה הָעוֹלָם, לֵידַע הָאֱמֶת שֶׁאֵין שׁוּם חִיּוּת אֲמִתִּי כִּי אִם תּוֹרָה וּמִצוֹת כִּי הֵם חַיֵּינוּ, וְעַל-כֵּן הָיָה שָׂמֵחַ בָּהֶם מְאֹד. וְזֶה כָּל תַּכְלִית וְקִיּוּם אֲמִתִּי שֶׁל כָּל יְמֵי חַיָּיו כַּנַּ"ל: (לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הִלְכוֹת בִּרְכַּת הוֹדָאָה הֲלָכָה ו' עַיִן שָׁם נִפְלָאוֹת)

כ

צָרִיךְ הָאָדָם כָּל זְמַן שֶׁמְּזַקְּקִין, כָּל מַה שֶּׁנִּתְוַסֵּף וּבָא לוֹ יוֹם מִימֵי חַיָּיו, לְהוֹסִיף בּוֹ תּוֹסְפוֹת אוֹר קְדוּשָׁה וְדַעַת, וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל 'זקני תַּלְמִידֵי חֲכָמִים כָּל זְמַן שֶׁמְּזַקְּנִין דַּעְתָּן מִתְיַשֶּׁבֶת עֲלֵיהֶם', וְזֶהוּ "וַיִּקְרָא אֱלֹקִים לָאוֹר יוֹם", הַיְנוּ כִּי כָּל יוֹם צָרִיךְ שֶׁיָּאִיר בְּיוֹתֵר בְּתוֹסְפוֹת אוֹר קְדוּשָׁה וְדַעַת. אֲבָל כְּשֶׁאֵין זוֹכִין לִבְחִינָה זֹאת שֶׁל "וַיִּקְרָא אֱלֹקִים לָאוֹר יוֹם". וְאֵין מוֹסִיפִין אוֹר קְדוּשָׁה וְדַעַת, אָז מִנְּפִילַת הַדַּעַת הַזֶּה יוֹנֵק הַדַּעַת שֶׁל מַצַּח הַנָּחָשׁ שֶׁהוּא הַשּׁוֹרֶשׁ שֶׁל חֲכְמֵי הַטֶּבַע שֶׁהֵם בְּחִינַת חִיּוֹת רָעוֹת דּוֹרְסִים וְטוֹרְפִים (ר"ל כִּי הַנָּחָשׁ

הוּא עָרוּם מִכָּל חַיַּת הַשָּׂדֶה), בְּחִינַת אֲרָיוֹת וְדֻבִּים (עַיִן שָׁם מַה שֶּׁמְּבֹאָר בָּזֶה אֶת הַכָּתוּב "וּבָא הָאֳרִי וְהַדֹּב" הַנֶּאֱמָר אֵצֶל מִלְחֶמֶת דָּוִד עִם גָּלְיַת הַפְּלִשְׁתִּי), וְאָז קוֹל שאגתם שֶׁשּׁוֹאֲגִים בְּקוֹלָם שֶׁהַכֹּל מִתְנַהֵג עַל-פִּי הַטֶּבַע חַס-וְשָׁלוֹם עוֹלֶה וּמִתְגַּבֵּר עַל קוֹל הַקְּרִיאָה שֶׁל הַחַגִּים וְהַיָּמִים טוֹבִים שֶׁמַּכְרִיזִין וְקוֹרְאִין וּמַגְלִין שֶׁהַכֹּל מִתְנַהֵג רַק בִּרְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵין שׁוּם דֶּרֶךְ הַטֶּבַע כְּלָל, כִּי בְּכָל יוֹם-טוֹב עָשָׂה ה' יִתְבָּרַךְ עִמָּנוּ אוֹתוֹת נוֹרָאוֹת הִפּוּךְ דֶּרֶךְ הַטֶּבַע, (וְעַיִן בְּלִקּוּטֵי הִלְכוֹת הִלְכוֹת עֶרֶב שֶׁמְּבֹאָר שָׁם שֶׁעִקַּר הִתְגַּלּוּת הָרָצוֹן שֶׁל הַיָּמִים טוֹבִים הוּא עַל-יְדֵי הַקְּרְבָּנוֹת שֶׁל הַיָּמִים טוֹבִים) וְאָז נִשְׂבַּת שִׂמְחַת יוֹם טוֹב. וְהַתִּקּוּן לָזֶה הוּא צְדָקָה, לְהַתְמִיד בִּצְדָקָה, כִּי הַצְּדָקָה מוֹעֶלֶת תָּמִיד לְהַכְנִיעַ אֶת מֵצַח הַנָּחָשׁ וְכוּ' עַיִן שָׁם פִּלְאֵי פְּלָאוֹת. (לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן תְּנִינָא סִימָן ד' עַיִן שָׁם)

אָמַר הַכּוֹתֵב וְהַמְלַקֵּט הִנֵּה כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה מְבֹאָרִים בִּנְבוּאַת עָמוּם קָאפִּיטֶל ה' כִּמְעַט לְהֶדְיָא, "הוֹי הַמִּתְאַוִּים יוֹם ה' לָמָּה זֶּה לָכֶם יוֹם ה' הוּא חֹשֶׁךְ וְלֹא אוֹר" - הַיְנוּ שֶׁאֵינוֹ בְּבְחִינַת "וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לָאוֹר יוֹם" הַנַּ"ל, וְעַל-יְדֵי-זֶה - "כַּאֲשֶׁר יָנוּס אִישׁ מִפְּנֵי הָאֲרִי וּפְגָעוּ הַדּוֹב וְסָמַךְ יָדוֹ אֶל הַקִּיר וּנְשָׁכוֹ הַנָּחָשׁ", - הַיְנוּ כִּי עַל-יְדֵי-זֶה יוֹנֵק מֵצַח הַנָּחָשׁ שֶׁהוּא שֹׂרֶשׁ חֲכְמֵי הַטֶּבַע שֶׁהֵם דּוֹרְסִים וְטוֹרְפִים בְּחִינַת אֲרִי וָדֹב, וְזֶהוּ שֶׁכּוֹפֵל וּמְבֹאָר הַכָּתוּב, - "הֲלֹא חֹשֶׁךְ יוֹם ה' וְלֹא אוֹר וְאָפֵל וְאֵין נוֹגֶה לוֹ", - וְעַל-יְדֵי-זֶה נִשְׂבַּת שִׂמְחַת יוֹם-טוֹב, וְזֶה שֶׁמְּבֹאָר הַכָּתוּב תֵּכֶף - "שָׂנֵאתִי מָאַסְתִּי חַגֵּיכֶם וְלֹא אָרִיחַ בְּעַצְרֹתֵיכֶם", - וּמִמֵּילָא מוּבָן שֶׁאָז גַּם הַקְּרְבָּנוֹת הַנּוֹגְעִים לְתִקּוּן זֶה אֵינָם לְרָצוֹן, וְזֶה שֶׁמְּבֹאָר הַכָּתוּב, - "כִּי אִם תַּעֲלוּ לִי עוֹלוֹת וּמִנְחֹתֵיכֶם לֹא אֶרְצֶה וְשֶׁלֶם מְרִיאֵיכֶם לֹא אַבִּיט הָסֵר מֵעָלַי הֲמוֹן שִׁירֶיךָ", - שֶׁמְּזַמְּרִין הַלְוִיִּם בְּעֵת הַקְּרֻבַת הַקְּרְבָּן,

- "וְזִמְרַת נְבָלֶיךָ לֹא אֶשְׁמָע", - וְהִנֵּה הַתִּקּוּן לְכָל זֶה הוּא לְהַתְמִיד בִּצְדָקָה, וְזֶה שֶׁמְּבֹאָר הַכָּתוּב תֵּכֶף, רַק זֹאת תַּעֲשׂוּ, - " וַיֶּגֶל כַּמַּיִם מִשְׁפָּט וּצְדָקָה כְּנַחַל אֵיתָן", וּפֵרְשׁוּ הַמְפָרְשִׁים ז"ל שֶׁתַּתְמִידוּ בִּצְדָקָה כְּנַחַל שֶׁאֵינוֹ פּוֹסֵק, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִתְגַּלֶּה מִשְׁפָּט ה' יִתְבָּרַךְ שֶׁשּׁוֹפֵט וּמַנְהִיג הַכֹּל רַק בִּרְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ.

וְהִנֵּה מְבֹאָר שָׁם בְּהַתּוֹרָה הַנַּ"ל שֶׁעַל-יְדֵי שֶׁנִּתְגַּלָּה הָרָצוֹן הַזֶּה נַעֲשֶׂה יֵרָאֶה לִירוֹא מִפָּנָיו יִתְבָּרַךְ, וְעַל-יְדֵי-זֶה נַעֲשֶׂה צִנּוֹר לְקַבֵּל עַל-יָדוֹ הַשְׁפָּעַת חַסְדּוֹ יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁלֹּא יִצְטָרֵךְ לַעֲסֹק בְּשׁוּם מְלָאכָה וְעֵסֶק בִּשְׁבִיל פַּרְנָסָתוֹ שֶׁמִּטַּרְדַּת אֶת הָאָדָם מְאֹד מֵעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ, רַק יָקֵים בּוֹ "וְעַמָּדוּ זָרִים וְרָעוּ צֹאנְכֶם" עַיִן שָׁם נוֹרָאוֹת וְנִפְלָאוֹת, וְאָז כְּשֶׁהַפַּרְנָסָה לֹא תַּטְרִיד אוֹתוֹ בְּוַודַּאי יִזְכֶּה שֶׁכָּל מַה שֶּׁיִּתְוַסֵּף וּבָא לוֹ יוֹם מֵימֵי חַיָּיו יוֹסִיף בּוֹ אוֹר קְדוֹשָׁה וְדַעַת. נִמְצָא שֶׁנַּעוּץ סוֹף הַמַּאֲמָר בְּתְחִלָּתוֹ, עַיִן שָׁם וְהָבֵן:

כא

עִקַּר מִצְוַת קְרִיאַת שְׁמַע בְּכָל יוֹם עֶרֶב וּבֹקֶר שֶׁהוּא כְּלָל וְיסוֹד כָּל הַתּוֹרָה כּוּלַּהּ שֶׁתְּלוּיָה בֶּאֱמוּנָה, הוּא מֻחֲמַת שֶׁאָנוּ צְרִיכִין לְקַבֵּל עָלֵינוּ אֱמוּנָתוֹ הַקָּדוֹשׁ בְּכָל יוֹם וְיוֹם מֻחָדָשׁ, בִּבְחִינַת "וְהָדְשִׁים לַבְּקָרִים רַבָּה אֱמוּנָתֶךָ", וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל עַל הַכָּתוּב הַנֶּאֱמָר בִּקְרִיאַת שְׁמַע "אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם" בְּכָל יוֹם יִהְיוּ בְּעֵינֶיךָ כַּחֲדָשִׁים, שֶׁלֹּא יִהְיוּ בְּעֵינֶיךָ כִּדְיוֹטְגְמָא יְשֵׁנָה אֶלָּא כחדשה', כִּי אַף-עַל-פִּי שֶׁהָאֱמוּנָה יְרוּשָׁה הוּא לָנוּ מֵאֲבוֹתֵינוּ, וְזֶהוּ עִקַּר הָאֱמוּנָה לִסְמֹךְ עַל אֲבוֹתֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים וְלֵילֵךְ בְּדַרְכֵיהֶם, אַף-עַל-פִּי-כֵן צְרִיכִין לַחֲדֵשׁ עִצְמוֹ בִּתְשׁוּקַת הָאֱמוּנָה בְּכָל יוֹם מֻחְדָּשׁ.

וְזֶה בְּחִינַת מַה שֶּׁבְּקַבָּלַת אֱמוּנַת יִחוּדוֹ יִתְבָּרַךְ אוֹמְרִים תְּחִלָּה אֵלּוּ הַשֵּׁנִי תֵּבוֹת "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל", שֶׁלְּכְאוֹרָה הָיָה דֵּי לוֹמַר רַק עִקַּר הַיִּחוּד שֶׁהוּא "ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד". אַךְ בֶּאֱמֶת זֶהוּ עִקַּר שֶׁלִּימוּת הָאֱמוּנָה, כִּי כְּשֶׁרוֹצִים לְהוֹדִיעַ דָּבָר חָדָשׁ וְנִפְלָא אוֹמְרִים שְׁמַע נָא מַה שֶּׁאֲדַבֵּר וַאֲסַפֵּר לְךָ חֲדָשׁוֹת גְּדוֹלוֹת וְנִפְלָאוֹת וְנוֹרָאוֹת, וְזֶהוּ בְּחִינַת אֵלּוּ שְׁנֵי תֵּבוֹת "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל" שֶׁאוֹמְרִים קוֹדֶם עִקַּר הַיִּחוּד, כִּי בָּהֶם מְעוֹרֵר אֶת לִבּוֹ וּלְבַב כָּל יִשְׂרָאֵל שֶׁיַּטּוּ אָזְנָם וְיִשְׁמְעוּ הֵיטֵב מַה שֶּׁמִּסְפָּר לָהֶם חֲדָשׁוֹת גְּדוֹלוֹת וְנִפְלָאוֹת.

וְזֶהוּ בְּחִינַת מַה שֶּׁדָּרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל עַל תֵּבַת "שֹׁמֵעַ", 'השמע לְאָזְנֶךָ מַה שְׁאַתָּה מוֹצִיא מפיך' חֲדָשׁוֹת וְנִפְלָאוֹת, שֶׁהוּא "ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד", הַיְנוּ שֶׁהִזְהִירוֹ אוֹתָנוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל הַקְּדוֹשִׁים , שֶׁאַף-עַל-פִּי שֶׁיְּסוֹד הָאֱמוּנָה יְשֵׁנָה מִכְּבָר מֵאֲבוֹתֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים, אַף-עַל-פִּי-כֵן אַתָּה צָרִיךְ לִשְׁמוֹעַ וּלְקַבֵּל בְּלִבְּךָ הָאֱמוּנָה הַזֹּאת בְּכָל יוֹם מֻחְדָּשׁ, כִּי בֶּאֱמֶת הִיא בְּכָל יוֹם חֲדָשָׁה לְגַמְרֵי, כִּי אֵין יוֹם דּוּמֶה לַחֲבֵרוֹ, וְכִמּוּבָא בִּשְׂיחוֹת הָרַ"ן (סימן א') מַה שֶּׁאָמַר דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשָּׁלוֹם "כִּי אֲנִי יָדַעְתִּי כִּי גָּדוֹל ה'" וְכוּ' שֶׁפֵּרוּשׁוֹ בִּלְשׁוֹן אַשְׁכְּנַז 'איך ווייס', (וְאָדְמוּ"ר זַצַ"ל דָּחַק אָז מְאֹד תֵּבַת "אִיךְ"), הַיְנוּ כִּי גְּדוֹלוֹת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁהּ' יִתְבָּרַךְ מֵאִיר לְאָדָם הַשָּׁלֵם בְּלִבּוֹ אִי-אֶפְשָׁר לִסְפֹּר לַחֲבֵרוֹ כְּלָל, וַאֲפִילוּ הָאָדָם לְעַצְמוֹ אִי-אֶפְשָׁר לִסְפֹּר לְעַצְמוֹ הִתְנוֹצְצוּת וְהַהֶאָרָה שֶׁמֵּאִיר בְּדַעְתּוֹ מִיּוֹם לַחֲבֵרוֹ וְכוּ' עֵין שָׁם, כִּי לִגְדֻלָּתוֹ אֵין חֵקֶר:

וְעִנְיָן זֶה אִי-אֶפְשָׁר לְבָאֵר לֹא בִּכְתָב וְלֹא בְּעַל-פֶּה כִּי כָּל חַד כְּפוּם מַה דְּמִשַּׁעֵר בְּלִבּוֹ יָכוֹל לְהִתְפַּלֵּא וְלִזְחוֹל וְלִרְעֹד מֵהִתְנוֹצְצוּת אֲמִתַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה שֶׁמִּתְנוֹצֵץ לוֹ בְּכָל-יוֹם וּבְכָל-עֵת מֻחְדָּשׁ, אֲשֶׁר אָנוּ זוֹכִין לְהַאֲמִין בְּחַי-הַחַיִּים בְּהַיְחִיד נִצְחִי הַקַּדְמוֹן הַבּוֹרֵא הַכֹּל בְּחַסְדּוֹ, יִתְבָּרַךְ וְיִתְעַלֶּה שְׁמוֹ לָנֶצַח:

וְכָל אָדָם צָרִיךְ לֵילֵךְ בָּזֶה וּלְקַיֵּם זֹאת, לְהִתְחַדֵּשׁ בֶּאֱמוּנָתֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה בְּכָל-יוֹם מֻחְדָּשׁ, כִּי זֶה עִקַּר וְיסוֹד כָּל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ. וַאֲפִילוּ אִם הָאָדָם בְּדִיוּטָא הַתַּחְתּוֹנָה חַס-וְשָׁלוֹם בְּתוֹךְ הִתְגַּבְּרוּת הַתַּאֲוֹוֹת וְהַבִּלְבּוּלִים שֶׁהֵם בְּחִינַת לְשׁוֹנוֹת הָעַמִּים שֶׁבָּהֶם נֶאֱחָזִים כָּל הַתַּאֲוֹוֹת

וּמְדוֹת-רָעוֹת, אַף-עַל-פִּי-כֵן יָכוֹל לְהַרְגִּישׁ גַּם הוּא אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּלִבּוֹ מֵחָדָשׁ אִם יַטֶּה אָזְנוֹ וּלְבָבוֹ הֵיטֵב לְמַה שֶׁהוּא מוֹצִיא מִפִּיו אֱמוּנַת הַיִּחוּד בְּכָל-יוֹם, כִּי זֶה עִקַּר מִצְוַת קְרִיאַת-שְׁמַע בְּכָל-יוֹם בַּבֹּקֶר וּבָעֶרֶב:

וְזֶה בְּחִינַת מַה שֶּׁדָּרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ זַ"ל 'שְׁמַע בְּכָל לָשׁוֹן שֶׁאַתָּה שׁוֹמֵעַ'. וּשְׁנֵי הַדְּרָשׁוֹת הַנַּ"ל הֵם אֶחָד, כִּי כְּשֶׁתַּטֶּה אָזְנְךָ לִשְׁמוֹעַ בְּכָל-יוֹם מֵחָדָשׁ מַה שֶּׁאַתָּה מוֹצִיא מִפִּיךָ אֱמוּנַת יְחוּדוֹ יִתְבָּרַךְ, תּוּכַל לִשְׁמוֹעַ אֱמוּנָתוֹ וֶאֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ מִכָּל מָקוֹם שֶׁאַתָּה שָׁם, שֶׁזֶּה בְּחִינַת 'שְׁמַע בְּכָל לָשׁוֹן שֶׁאַתָּה שׁוֹמֵעַ' כַּנַּ"ל. כִּי בְּכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עַל הָאָדָם צָרִיךְ לִזְכֹּר אֶת עַצְמוֹ בְּכָל-יוֹם בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּלְהַזְכִּיר אֶת עַצְמוֹ שֶׁהוּא אִישׁ-יִשְׂרָאֵלִי וּמַאֲמִין בֶּאֱלֹהִים חַיִּים וּמֶלֶךְ עוֹלָם, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב "בְּהִתְעַטֵּף עָלַי נַפְשִׁי אֶת ה' זָכָרְתִּי", וְאָז יוּכַל לְדַבֵּק אֶת עַצְמוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ מִכָּל מָקוֹם שֶׁהוּא אֲפִילוּ אִם הוּא בִּשְׁאוֹל תַּחְתִּיּוֹת חַס-וְשָׁלוֹם:

וּצְרִיכִין לִיזָּהֵר לֵילֵךְ בָּזֶה כָּל אָדָם שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי זֶה יְסוֹד הַכֹּל. וְהִנֵּה עִקַּר חִדּוּשׁ מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית שֶׁה' יִתְבָּרַךְ מְחַדֵּשׁ בְּטוּבוֹ בְּכָל-יוֹם שֶׁבְּבֹקֶר זוֹרַחַת וּבָעֶרֶב שׁוֹקַעַת וְגוֹלֶל אוֹר מִפְּנֵי חֹשֶׁךְ וְחֹשֶׁךְ מִפְּנֵי אוֹר, הוּא גַּם-כֵּן רַק בִּשְׁבִיל זֶה כְּדֵי לְגַלּוֹת אֱלֹהוּתוֹ בְּכָל-יוֹם מֵחָדָשׁ, עַד יַכִּירוּ אוֹתוֹ כָּל יוֹשְׁבֵי תֵּבֵל. וְעַל-כֵּן קָבְעוּ בִּרְכַּת הַמְּאוֹרוֹת בִּקְרִיאַת-שְׁמַע שֶׁהִיא גַּם-כֵּן לְקַבֵּל עָלֵיו הָאֱמוּנָה בְּכָל-יוֹם מֵחָדָשׁ כַּנַּ"ל: (לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הִלְכוֹת קְרִיאַת-שְׁמַע הֲלָכָה ה')

וְעַיֵּן בְּסֵפֶר עָלִים לִתְרוּפָה מִכְתָּב ש"ב, שֶׁכּוֹתֵב שָׁם שֶׁהָאָדָם צָרִיךְ לְהַרְגִּיל עַצְמוֹ לִשְׁמוֹחַ בְּכָל-יוֹם וּבְכָל-עֵת מֵחָדָשׁ בְּהָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְאֵין שׁוּם חִיּוּת וְטוֹב אֲמִתִּי כִּי-אִם הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשׁ שֶׁזָּכִינוּ כֻּלָּנוּ מִקָּטָן וְעַד גָּדוֹל, כִּי כָּל הַזְּמַן וְהַיָּמִים יַעַבְרוּ כְּצֵל עוֹבֵר, וְלֹא יִשְׁאַר כִּי-אִם חִיּוּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשׁ שֶׁזֶּה הַחִיּוּת יִתְקַיֵּם לָעַד וּלְנֶצַח כְּמוֹ שֶׁאָנוּ אוֹמְרִים "וּמַלְכוּתוֹ וֶאֱמוּנָתוֹ לָעַד קַיֶּמֶת" וְכוּ' עַיֵּן שָׁם:

וְעַיֵּן גַּם בְּלִקּוּטֵי הֲלָכוֹת (הִלְכוֹת סֵפֶר-תּוֹרָה) שֶׁכָּתַב שֶׁעִקַּר הַחִיּוּת וַאֲרִיכוּת-יָמִים שֶׁל הָאָדָם הוּא רַק כְּשֶׁזּוֹכֶה שֶׁבְּכָל יוֹם וְיוֹם מִימֵי חַיָּיו תִּתְחַזֵּק אֱמוּנָתוֹ יוֹתֵר, כִּי רַק זֶה נִקְרָא חַיִּים בִּבְחִינַת "וְצַדִּיק בֶּאֱמוּנָתוֹ יִחְיֶה", וְעַל-כֵּן צְרִיכִין לְחַדֵּשׁ אֱמוּנָתוֹ בְּכָל-יוֹם עַיֵּן שָׁם:

כב

ה' יִתְבָּרַךְ מֵחָדָשׁ בְּכָל-יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, וּמַזְמִין לְכָל אָדָם בְּכָל-יוֹם תָּמִיד מַחֲשָׁבָה וְדִבּוּר וּמַעֲשֶׂה בְּאֹפֶן שֶׁיִּזְכֶּה עַל-יְדֵי-זֶה לְהִתְחַזֵּק בֶּאֱמוּנָה יוֹתֵר וּלְהַכִּיר אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּהַכָּרָה יַתִּירָה בְּיוֹתֵר, כִּי רַק בִּשְׁבִיל זֶה ה' יִתְבָּרַךְ מֵחָדָשׁ חִדּוּשׁ מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית בְּכָל-יוֹם בְּהִתְגַּלּוּת יוֹתֵר:

וְזֶה בְּחִינַת "חֲדָשִׁים לַבְּקָרִים רַבָּה אֱמוּנָתֶךָ", שֶׁכְּפִי חִדּוּשׁ מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית שֶׁבְּאוֹתוֹ הַיּוֹם כֵּן הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה מִתְחַדֶּשֶׁת וּמִתְחַזֶּקֶת בְּכָל-יוֹם, וּצְרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ עַל-עַצְמוֹ שְׁלֵמוּת הָאֱמוּנָה הַזֹּאת בְּכָל-יוֹם מֵחָדָשׁ: (לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הִלְכוֹת בְּרָכוֹת הֲרֵיחַ עַיֵּן שָׁם)

(וְעַיֵּן גַּם בְּהִלְכוֹת סֵפֶר תּוֹרָה הֲלָכָה ד' שֶׁכּוֹתֵב שָׁם שֶׁכְּפִי שֶׁמִּתְחַזְּקִים בֶּאֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם בְּכָל-יוֹם כְּמוֹ-כֵן זוֹכִים שֶׁיּוּכַל לְהִתְחַדֵּשׁ לֶעָתִיד בִּשְׁלֵמוּת שֶׁיִּהְיֶה לוֹ חֵלֶק טוֹב בְּחִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁלֶּעָתִיד שֶׁהוּא הָעוֹלָם-הַבָּא).

תְּפִלָּה נוֹרָאָה

מְסֻפָּר לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת תְּפִלָּה ק"ו

"בּוֹאוּ נִשְׁתַּחֲוֶה וְנִכְרָעָה נִבְרְכָה לִפְנֵי יְהוָה עוֹשֵׂנוּ. כִּי הוּא אֱלֹהֵינוּ וַאֲנַחְנוּ עַם מַרְעִיתוֹ וְצֹאן יָדוֹ הַיּוֹם אִם בְּקוֹלוֹ תִשְׁמָעוּ". מִלֹּא רַחֲמִים, אֲדוֹן הַנִּפְלָאוֹת, הַמְחֻדָּשׁ בְּטוּבוֹ בְּכָל יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית, אֲשֶׁר בְּתִבּוּנָתְךָ אַתָּה מְשַׁנֶּה עִתִּים וּמַחֲלִיף אֶת הַזְּמַנִּים, עֲזֹרֵנִי וְהוֹשִׁיעֵנִי בִּישׁוּעָתְךָ הַגְּדוֹלָה וְהַנִּפְלָאָה, שֶׁאֶזְכֶּה לְחַדֵּשׁ אֶת עַצְמִי בְּכָל יוֹם בְּתוֹסֶפֶת קְדֻשָּׁה וְטָהֳרָה בֶּאֱמֶת, שֶׁאֶזְכֶּה בְּכָל יוֹם לְהַתְחִיל מֵחָדָשׁ בַּעֲבוֹדָתְךָ הַקְּדוֹשָׁה כְּאִלּוּ נוֹלַדְתִּי הַיּוֹם וְלֹא אֶחְשֹׁב מִיּוֹם לַחֲבֵרוֹ כְּלָל, וְלֹא יוּכְלוּ לְבַלְבֵּל אֶת דַּעְתִּי כְּלָל מִיּוֹם לַחֲבֵרוֹ, הֵן מֵהֶעָבַר, הֵן מֵהֶעָתִיד, וְלֹא יַכְבִּידוּ עָלַי אֶת הָעֲבוֹדָה עַל-יְדֵי הַיְמִים הַבָּאִים וְהַשָּׁעָה הָעֲתִידָה, וְלֹא אֶסְתַּכֵּל וְלֹא אֶחְשֹׁב בְּדַעְתִּי כִּי אִם אוֹתוֹ הַיּוֹם וְאוֹתָהּ הַשָּׁעָה וְהָרֶגַע שֶׁאֲנִי עוֹמֵד בָּהּ אָז, בְּאֹפֶן שֶׁאוּכַל לַעֲסֹק בַּעֲבוֹדָתְךָ בֶּאֱמֶת בְּתָמִימוּת בְּלִי שׁוּם בִּלְבּוּלִים וּפְחָדִים וּכְבֵדוּת וְעַצְלוּת, רַק אֶזְדָּרֵז בַּעֲבוֹדָתְךָ בְּכָל יוֹם מֵחָדָשׁ, וְלֹא אָשִׂים לְנֶגֶד עֵינַי כִּי אִם אוֹתוֹ הַיּוֹם וְהַשָּׁעָה וְהָרֶגַע לְבַד, לְמַעַן אֶתְחַזֵּק עַל-יְדֵי-זֶה בַּעֲבוֹדָתְךָ בֶּאֱמֶת וְלֹא יִהְיֶה כָּבֵד עָלַי שׁוּם דָּבָר עֲבוֹדָה שֶׁהוּא רְצוֹנְךָ בֶּאֱמֶת, כִּי עַל יוֹם אֶחָד יְכוֹלִין לִסְבֹּל כָּל הָעֲבוֹדוֹת שֶׁבָּעוֹלָם, וְכֵן לֹא אֲבַלְבֵּל אֶת דַּעְתִּי בְּפַרְנָסָתִי וְהִצְטָרְכוּתַי הַמְרֻבִּים מִיּוֹם לַחֲבֵרוֹ כְּלָל, רַק אֶבְטַח בַּיהוָה בֶּאֱמֶת אֲשֶׁר הוּא מַשְׁפִּיעַ לָנוּ כָּל הִצְטָרְכוּתֵנוּ בְּכָל יוֹם וְיוֹם. וְאֶהְיֶה רָגִיל לוֹמַר בְּכָל-עֵת, בָּרוּךְ אֲדֹנָי יוֹם יוֹם יַעֲמָס לָנוּ הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ סֶלָה. וְתַצִּילֵנוּ מִמְּחֻסְּרֵי אֱמֶנָה הַדּוֹאֲגִים וְחוֹשְׁבִים מַה יֹּאכְלוּ לְמָחָר, וּמֵהֵיכָן יָבוֹא הִצְטָרְכוּתָם הַמְרֻבֶּה לְמָחָר, רַק אֶבְטַח בְּשֵׁם יְהוָה וְאֶשָּׁעֵן בֵּאלֹהָי. הָאֱלֹהִים הָרוֹעֶה אוֹתִי מֵעוֹדִי הוּא יַשְׁפִּיעַ לִי כָּל טוּב דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ, הַמֶּלֶךְ הַטּוֹב וְהַמֵּטִיב לַכֹּל בְּכָל יוֹם וְיוֹם, הוּא הֵטִיב הוּא מֵטִיב הוּא יֵיטִיב לָנוּ וְיַפְרְנְסֵנוּ וִיכַלְכְּלֵנוּ תָּמִיד בְּכָל יוֹם וּבְכָל-עֵת וּבְכָל שָׁעָה בְּאֵין מַחְסֹר דָּבָר, וְגַם עַד זִקְנָה וְשֵׂיבָה אֱלֹהִים אַל יַעַזְבֵנוּ וְאַל יִטְּשֵׁנוּ עַד עוֹלָם:

מָלֵא רַחֲמִים, חֲמֹל עָלַי וְזַכֵּנִי לְבֹא לְכָל זֶה, לְבַל תְּבַלְבֵּל אוֹתִי הַמַּחֲשָׁבָה כְּלָל מִיּוֹם לַחֲבֵרוֹ בְּשׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם, בְּאֹפֶן שֶׁאֶזְכֶּה לִכְנֹס בִּקְדֻשָּׁתְךָ, וּלְהִתְקָרֵב אֵלֶיךָ בֶּאֱמֶת, וּלְהִתְחַדֵּשׁ

בְּכָל יוֹם לְטוֹבָה, וּלְהוֹסִיף בְּכָל יוֹם וּבְכָל-עֵת וּבְכָל שָׁעָה תּוֹסְפוֹת קְדֻשָּׁה וְטָהֳרָה וְיִרְאַת יְהוָה וַעֲבוֹדָתוֹ בֶּאֱמֶת. וְלֹא אַטְעֶה אֶת עַצְמִי וְלֹא אֶדְחֶה אֶת הָעֲבוֹדָה מִיּוֹם לַחֲבֵרוֹ כְּלָל, רַק אֶחְשֹׁב בְּכָל יוֹם כְּאִלּוּ אֵין לִי בְּעוֹלָמִי כִּי אִם אוֹתוֹ הַיּוֹם וְאוֹתָהּ הַשָּׁעָה לְבַד, וְאֶשְׁתַּדֵּל וְאֶתְאַמֵּץ בְּכָל עֹז בְּכָל יוֹם לָצֵאת חוֹבַת הַיּוֹם, בְּיוֹמוֹ דַּיְקָא, כְּכֹל אֲשֶׁר תִּמְצָא יָדִי לַעֲשׂוֹת בְּכֹחִי בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם וְאוֹתָהּ הַשָּׁעָה דַּיְקָא, וְלֹא אֶפְטֹר אֶת עַצְמִי מִיּוֹם לַחֲבֵרוֹ כְּלָל, לְמַעַן לֹא אֵבוֹשׁ וְלֹא אֶכָּלֵם לְעוֹלָם וָעֶד. עָזְרֵנִי לְמַעַן שְׁמֶךָ, הוֹשִׁיעֵנִי בְּכָל יוֹם יְשׁוּעָה חֲדָשָׁה וְנִפְלָאָה, בְּאֹפֶן שֶׁאֶזְכֶּה לְהִתְקָרֵב אֵלֶיךָ בְּכָל יוֹם בְּהִתְקָרְבוּת גָּדוֹל יוֹתֵר בֶּאֱמֶת בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוּת כִּרְצוֹנְךָ הַטּוֹב, וְיִקַּיֵּם מִקְרָא שֶׁכָּתוּב, "שִׁירוּ לַיהוָה כָּל הָאָרֶץ בַּשְּׂרוּ מִיּוֹם אֶל יוֹם יְשׁוּעָתוֹ". וְנֶאֱמַר, "שִׁירוּ לַיהוָה בָּרְכוּ שְׁמוֹ בַּשְּׂרוּ מִיּוֹם לְיוֹם יְשׁוּעָתוֹ". זַכֵּנִי לְהַחֲיוֹת אֶת יְמֵי בֶּאֱמֶת מֵעַתָּה עַל כָּל פָּנִים, חֻמַּל עַל מְעַט יָמַי שֶׁיֵּשׁ לִי לְהִתְמַהְמֵהַּ עוֹד בָּזֶה הָעוֹלָם הָעוֹבֵר, "לִמְנוֹת יָמֵינוּ כֵּן הוֹדַע וְנָבִיא לְבַב חָכְמָה. שׁוּבָה יְהוָה עַד מָתַי וְהִנָּחֵם עַל עֲבָדֶיךָ. שַׂבְּעֵנוּ בַבֹּקֶר חַסְדֶּךָ וּנְרַנְּנָה וְנִשְׂמְחָה בְּכָל יָמֵינוּ, שַׂמְּחֵנוּ כִּימוֹת עִנִּיתָנוּ שְׁנוֹת רָאִינוּ רָעָה. הַשִּׁיבֵנוּ יְהוָה אֵלֶיךָ וְנָשׁוּבָה חַדֵּשׁ יָמֵינוּ כְּקֶדֶם. יְהִי חַסְדְּךָ יְהוָה עָלֵינוּ כַּאֲשֶׁר יִחַלְנוּ לָךְ. יְהִי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עִמָּנוּ כַּאֲשֶׁר הָיָה עִם אֲבוֹתֵינוּ אַל יַעַזְבֵנוּ וְאַל יִטְּשֵׁנוּ. לְהַטּוֹת לְבָבֵנוּ אֵלָיו לָלֶכֶת בְּכָל דְּרָכָיו וְלִשְׁמֹר מִצְוֹתָיו וְחֻקָּיו וּמִשְׁפָּטָיו אֲשֶׁר צִוָּה אֶת אֲבוֹתֵינוּ. וְיִהְיוּ דְבָרַי אֵלֶּה אֲשֶׁר הִתְחַנַּנְתִּי לִפְנֵי יְהוָה קְרוֹבִים אֶל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יוֹמָם וָלָיְלָה לַעֲשׂוֹת מִשְׁפַּט עַבְדּוֹ וּמִשְׁפַּט עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ. לְמַעַן דַּעַת כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים אֵין עוֹד":

עֵין זוֹכֵר

בְּעֶזְרַת ה' יִתְבָּרַךְ

בְּהִתְקַשְּׁרוּת לְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ צַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם

נַ'חַל נ'וֹבֵעַ מְ'קוֹר חָ'כְמָה זִיעָ''א

תַּקָּנוֹת וְהַנְהָגוֹת אֲצֶל הַחֲבֵרִים הַמְקֹרָבִים לְהַצַּדִּיק-הָאֱמֶת

א

זִכָּרוֹן בְּעָלְמָא דְּאָתֵי

א. כַּךְ רָאוּי לְהִיוֹת מְנָהֵג אִישׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי, שֶׁתֵּכֶף בַּבֹּקֶר בְּהָקִיצוֹ מִשְּׁנָתוֹ מִיָּד כְּשֶׁיִּפְתַּח אֶת עֵינָיו קוֹדֶם שֶׁיִּתְחִיל שׂוּם דָּבָר יַזְכִּיר אֶת עַצְמוֹ תֵּכֶף בְּעָלְמָא דְּאָתֵי. (לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן נ"ד)

ב. טוֹב מְאֹד כְּשֶׁבָּא הַיּוֹם לְהַשְׁלִיךְ עַצְמוֹ עַל ה' יִתְבָּרַךְ וְלִסְמֹךְ עָלָיו. וְלִמְסֹר כָּל הַתְּנוּעוֹת שֶׁלּוֹ וְשֶׁל בָּנָיו וְהַתְּלוּיִים בּוֹ עַל ה' יִתְבָּרַךְ. שֶׁיִּהְיֶה הַכֹּל בִּרְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, וְכֵן כְּשֶׁמַּגִּיעַ שַׁבָּת אוֹ יוֹם-טוֹב לְמָסוֹר כָּל הַהִתְנַהֲגוּת וְכָל הָעִנְיָנִים וְהַתְּנוּעוֹת שֶׁל אוֹתוֹ הַשַּׁבָּת אוֹ הַיּוֹם-טוֹב לְה' יִתְבָּרַךְ, שֶׁיִּהְיֶה הַכֹּל בִּרְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ. (שִׂיחוֹת הַר"ן ב')

ג. וַיֹּאמֶר בְּזֶה הַנֶּפֶשׁ, רַבֵּנוּ-שֶׁל-עוֹלָם הֲרֵינִי מוֹסֵר עַצְמִי אֵלֶיךָ בְּכָל תְּנוּעוֹתַי וּמַחְשָׁבוֹתַי וְדִבּוּרֵי וּמַעֲשַׂי, וּתְנוּעוֹת וּמַחְשָׁבוֹת וְדִבּוּרִים וּמַעֲשִׂים שֶׁל בָּנַי וְהַתְּלוּיִים בִּי, שֶׁיִּהְיוּ הַכֹּל כִּרְצוֹנְךָ הַטּוֹב עָלַי, וּבְהִתְקַשְּׁרוּת לְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ צַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם נ'חל נ'ובע מ'קור ח'כמה רַבֵּנוּ נַחְמָן בֶּן פַּיְגָא זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ.

ב

הִתְקַשְּׁרוּת לְהַצַּדִּיק הָאֱמֶת

א. אִי-אֶפְשָׁר לָבוֹא לְמוֹחִין זַכִּים וּמַחְשָׁבָה טְהוֹרָה אֶלָּא עַל-יְדֵי הִתְקַשְּׁרוּת לַצַּדִּיקִים, וְעַל-יְדֵי-זֶה עִקַּר הַמְתָּקַת הַדִּינִים. (לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן רֵי"א)

בּ. עַל-יְדֵי הִתְקַשְּׁרוּת לַצַּדִּיקִים אֲמִתִּיִּים זוֹכִין לִתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה וּלְכַפָּרַת עָוֹן וּלְהַמְתִּיק וּלְבַטֵּל כָּל הַדִּינִים וְנַעֲשֶׂה עַל-יְדֵי-זֶה יִחוּד קוּדְשָׁא-בְּרִיךְ-הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ. (לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן תְּנִינָא צ"א)

גַּ. רַבֵּנוּ זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה הִזְהִיר לַאֲנָשָׁיו שֶׁיֹּאמְרוּ קוֹדֶם הַתְּפִלָּה 'הרֵינִי מְקַשֵּׁר עַצְמִי לְכָל הַצַּדִּיקִים שבדורנו'. (שִׂיחוֹת הַר"ן רצ"ו)

דּ. וְעַיִן בְּלִקּוּטֵי מוֹהַר"ן ח"א סִימָן נ"ה שֶׁצָּרִיכִין לְקַשֵּׁר עַצְמוֹ בְּשִׁעַת הַתְּפִלָּה גַּם עִם נֶפֶשׁ רוּחַ וּנְשָׁמָה שֶׁל שׁוֹכְנֵי עָפָר, וּמִמֵּילָא מוּבָן מִזֶּה שֶׁטּוֹב לְסַיֵּם גַּם-כֵּן וּלְכָל הַצַּדִּיקִים שׁוֹכְנֵי עָפָר זְכוּתָם יָגֵן עָלֵינוּ. (הִשְׁתַּפְּכוּת הַנֶּפֶשׁ בְּסוֹף הַשְּׁמִטּוֹת)

הֵ. וְזֶה הַנֶּפֶשׁ הַמְקֻבָּל אֲצֶל אֲנָ"שֶׁ לוֹמַר קוֹדֶם הַתְּפִלָּה: 'הרֵינִי מְקַשֵּׁר עַצְמִי בִּתְפִלָּתִי לְכָל הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים שֶׁבְּדוֹרֵנוּ וּלְכָל הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים שׁוֹכְנֵי עָפָר קְדוֹשִׁים אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ הֵמָּה וּבְפָרָט לְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ צַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם נ'חל נ'ובע מ'קור ח'כמה רַבֵּנוּ נַחְמָן בֶּן פַּיְגָא זְכוּתָם יָגֵן עָלֵינוּ אָמֵן.

וּ. גַּם קוֹדֶם עֲשִׂית כָּל דָּבָר מִצְוָה צָרִיכִין לוֹמַר בְּהִתְקַשְּׁרוּת לְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ וְכוּ', (תִּקּוּנֵהּ)

ג

קִימַת חֲצוֹת

א. מְאֹד צְרִיכִין לְהִזָּהֵר לָקוּם בְּחֲצוֹת בְּכָל לַיְלָה וְלִהְיוֹת מִתְאַבֵּל מְאֹד עַל חֻרְבָּן בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ וְהָעִקָּר לִבְכּוֹת עַל חֲטָאָיו וּפְגָמֵי נַפְשׁוֹ וְחֻרְבַּן מִדּוֹתָיו שֶׁגּוֹרְמִים לְעַכֵּב בִּנְיַן בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ, וְעַל הִסְתַּלְּקוּת וְהַעֲלָמַת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת אֲשֶׁר עַל-יָדוֹ נִמְתָּקִין כָּל הַדִּינִים ונתתקנים כָּל הַמִּדּוֹת וְעַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה לְשׁוּב בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה וְיִזְכֶּה לְדַעַת וּלְהַכִּיר אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ. (לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן תְּנִינָא סִימָן ס"ז)

ב. עִקַּר אֲמִירַת חֲצוֹת הוּא עַל מַה שֶּׁנַּעֲשָׂה עַכְשָׁו עִם הָאָדָם. (שָׁם, סִימָן קָ"א)

גַּ. קַיֶּמֶת חֲצוֹת הוּא הַמְתָּקַת הַדִּינִים וְהוּא מְסֻגָּל כְּמוֹ פִּדְיוֹן. (לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן ח"א סִימָן קְמַ"ט)

דְּ. זְמַן חֲצוֹת הוּא תָּמִיד אַחַר שִׁשָּׁה שָׁעוֹת מַתְחִילַת הַלַּיְלָה בֵּין בַּקַּיִץ בֵּין בַּחֹרֶף, וְאָז מַתְחִיל זְמַן חֲצוֹת וְנִמְשָׁךְ עַד גְּמַר מִשְׁמוֹרָה שְׁנִיָּה דְּהַיְינוּ שְׁתֵּי שָׁעוֹת. (שָׁם)

הֵ. עִקַּר עֲבוֹדַת אִישׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי הוּא בַּחֹרֶף לָקוּם בְּחֲצוֹת לַיְלָה. וּבַקַּיִץ בְּעֵת שֶׁהַלַּיְלָה קָצַר מְאֹד פַּחוֹת מִשֵּׁשׁ שָׁעוֹת שֶׁאָז אֵין עוֹמְדִים בְּחֲצוֹת כַּנַּ"ל אָז יִזְהֵר לָעֲמוֹד בַּבֹּקֶר הַשָּׁכֵם בְּעֹלוֹת הַשַּׁחַר. (שִׂיחוֹת הַר"ן שָׁ"א)

וּ. וּמִי שֶׁאָנוּס מְאֹד וְקָשָׁה לוֹ לְקַיֵּם לָקוּם בְּכָל לַיְלָה בְּחֲצוֹת. עַל-כָּל-פָּנִים יִתְנַבֵּר לָקוּם פַּעַם אַחַת בְּשָׁבוּעַ. (תקנה)

זַ. וְגַם מִי שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לַעֲמֹד בַּחֲצוֹת צָרִיךְ לְהִתְגַּבֵּר עַל-כָּל-פָּנִים לַעֲמוֹד קוֹדֶם אוֹר הַיּוֹם לַעֲסֹק בַּתּוֹרָה וּתְפִלָּה. (לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הַשְׁכָּמַת הַבֹּקֶר הֲלָכָה ג' אות ד)

חָ. בַּבֹּקֶר טוֹב לְהִסְתַּכֵּל עַל הַשָּׁמַיִם וְעַל-יְדֵי-זֶה נִמְשָׁךְ הַדַּעַת. (לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן חֵלֶק א' סִימָן קמ"ט)

ד

הִתְבּוֹדְדוּת

אָ. הִתְבּוֹדְדוּת הוּא מַעֲלָה גְּדוֹלָה וְדֶרֶךְ נָכוֹן וְיָשָׁר מְאֹד לְהִתְקָרֵב עַל-יְדֵי-זֶה לְה' יִתְבָּרַךְ. (לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן תִּנְיָנָא סִימָן כ"ה)

בְּ. וְצָרִיךְ כָּל אֶחָד לִקְבֹּעַ לוֹ עַל זֶה שָׁעָה מְיֻחֶדֶת בְּכָל יוֹם וְיוֹם שֶׁיְּפָרֵשׁ שִׂיחָתוֹ לִפְנֵי ה' יִתְבָּרַךְ בִּלְשׁוֹן שֶׁמְּדַבְּרִים בּוֹ כְּגוֹן בִּמְדִינוֹת אֵלּוּ בִּלְשׁוֹן אַשְׁכְּנַז שֶׁאָנוּ מְדַבְּרִים בּוֹ. כִּי בִּלְשׁוֹן שֶׁמְּדַבְּרִים בּוֹ בְּנָקֵל יוֹתֵר לְפָרֵשׁ כָּל שִׂיחָתוֹ הֵיטֵב. וְאֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבוֹ יָשִׂיחַ לִפְנֵי ה' יִתְבָּרַךְ. הֵן חָרְטָה וּתְשׁוּבָה עַל הָעָבַר. הֵן בַּקָּשׁוֹת וְתַחֲנוּנִים שֶׁיִּזְכֶּה לְהִתְקָרֵב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ מֵהַיּוֹם וְהָלְאָה בֶּאֱמֶת. וְאִם אֵינוֹ יָכוֹל לְדַבֵּר כְּלָל לִפְנֵי ה' יִתְבָּרַךְ, יִצְעַק וַיִּתְחַנֵּן לִפְנֵי ה' יִתְבָּרַךְ אָז עַל זֶה בְּעַצְמוֹ שֶׁנִּתְרַחֵק כָּל-כָּךְ עַד שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל אֲפִילוּ לְדַבֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ וַיְבַקֵּשׁ מֵאִתּוֹ יִתְבָּרַךְ רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים שֶׁיִּתְחַמֵּל עָלָיו וַיִּפְתַּח פִּיו עַד שֶׁיּוּכַל לְפָרֵשׁ שִׂיחָתוֹ לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ וְכָל אֶחָד כְּפִי מַה שֶּׁיּוֹדֵעַ נִגְעֵי לְבָבוֹ אֵיךְ הוּא מְרֻחָק מֵה' יִתְבָּרַךְ יָשִׂיחַ וְיִסַּפֵּר הַכֹּל לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ. וְעוֹצֶם מַעֲלַת הַנְּהָגָה זֹאת אֵין לְבָאֵר וּלְשַׁעֵר כִּי זֹאת הַהַנְהָגָה עוֹלָה עַל הַכֹּל. וְהִיא כּוֹלֶלֶת כָּל עֲבוֹדַת ה'. כִּי עַל-יְדֵי-זֶה יְכוֹלִין לָבֹא לְכָל טוֹב בָּזֶה וּבָבָא. כִּי הַכֹּל יְכוֹלִין לִפְעֹל עַל-יְדֵי תְּפִלָּה וְתַחֲנוּנִים. וְכָל גְּדוֹלֵי הַצַּדִּיקִים לֹא בָּאוּ לְמַדְרֵגָתָם כִּי אִם עַל-יְדֵי הַהַנְהָגָה זֹאת, וּמַשְׁכִּיל עַל דָּבָר יָבִין מֵעַצְמוֹ גּוֹדֶל מַעֲלַת הַהַנְהָגָה זֹאת, אַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לִקְבֹּעַ עַצְמוֹ עַל זֶה שָׁעָה מְיֻחֶדֶת בְּכָל יוֹם וְיוֹם. (שָׁם)

גּ. עִקַּר הִתְבּוֹדְדוּת הוּא בַּלַּיְלָה שֶׁאָז הַכֹּל יְשֵׁנִים. וְגַם שֶׁיִּהְיֶה הַמָּקוֹם חוּץ מֵהָעִיר, שֶׁיֵּלֵךְ בַּדֶּרֶךְ יְחִידִי, דְּהַיְינוּ בְּמָקוֹם שֶׁאֵין בְּנֵי אָדָם הוֹלְכִים שָׁם אֲפִילוּ בְּיוֹם. (לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן ח"א סִימָן נ"ב)

דּ. טוֹב מְאֹד לְהָאָדָם שֶׁיִּשְׁתַּדֵּל שֶׁיִּהְיֶה לוֹ חֶדֶר מְיֻחָד לוֹ לְבַדּוֹ לַעֲסֹק שָׁם בַּעֲבוֹדַת ה' בַּתּוֹרָה וּתְפִלָּה, וּבִפְרָט הִתְבּוֹדְדוּת וְשִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ שֶׁלָּזֶה צְרִיכִין בְּוַודַּאי חֶדֶר מְיֻחָד. (שִׂיחוֹת הַר"ן רַע"ד)

הֹ. וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל שֶׁאֲפִילוּ הַיְשִׁיבָה בְּעַצְמָהּ שֶׁיּוֹשְׁבִין בְּחֶדֶר מְיֻחָד לְבַדּוֹ גַּם זֶה טוֹב מְאֹד. וְאַף-עַל-פִּי-כֵן אֲפִילוּ אִם אֵין לוֹ חֶדֶר מְיֻחָד, תַּחַת הַטַּלִּית הוּא גַּם-כֵּן חֶדֶר מְיֻחָד. כִּי כשמשלשלין הַטַּלִּית עַל עֵינָיו יְכוֹלִין לְדַבֵּר בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ מַה שֶּׁרוֹצִין. גַּם כְּשֶׁשּׁוֹכֵב עַל מִטָּתוֹ וּמְכַסֶּה עַצְמוֹ בְּסָדִין. גַּם יְכוֹלִין לְיַשֵּׁב עַל הַסֵּפֶר וְיִסְבְּרוּ אֲחֵרִים שֶׁהוּא לוֹמֵד וְהוּא יָכוֹל אַז לְדַבֵּר בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, וְעוֹד יֵשׁ לָזֶה כַּמָּה תַּחְבּוּלוֹת לְמִי שֶׁחָפֵץ בֶּאֱמֶת לִנְהֹג הַנְהָגָה זוֹ שֶׁל הִתְבּוֹדְדוּת הָעוֹלָה עַל הַכֹּל שֶׁהוּא יְסוֹד וְשֹׁרֶשׁ הַקְּדוּשָּׁה וְהַטָּהֳרָה וְהַתְּשׁוּבָה וְכוּ'. (שָׁם, רַע"ה)

וּ. טוֹב שֶׁיֹּאמַר הָאָדָם בְּשִׁעַת הַהִתְבּוֹדְדוּת הַיּוֹם אֲנִי מַתְחִיל לְהִתְדַּבֵּק בְּךָ, וַיַּעֲשֶׂה בָּבֶל פַּעַם הִתְחָלָה. (חַיֵּי מוֹהַר"ן תֵּל"ז)

זַ. וְעֵין בְּסֵפֶר "הִשְׁתַּפְּכוּת הַנֶּפֶשׁ" שָׁם מְבֹאָר כָּל מִינֵי עֲצוֹת וְתַחְבּוּלוֹת לְקַיֵּם זֹאת הַהַנְהָגָה שֶׁל הִתְבּוֹדְדוּת עֵין שָׁם בַּאֲרִיכוּת.

חֶ. וְשִׁעוּר זְמַן הַהִתְבּוֹדְדוּת לְהִתְבּוֹדֵד לְבַדּוֹ בְּאֵיזֶה חֶדֶר אוֹ בְּשָׂדֶה הוּא לֹא פָּחוֹת מִשָּׁעָה שְׁלֵמָה אוֹ יוֹתֵר. (שִׂיחוֹת הַר"ן ס"ח)

ט. וּשְׁאָר כָּל הַיּוֹם יִהְיֶה בְּשִׂמְחָה. כִּי מִצְוָה גְּדוֹלָה לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד. (לִקּוּטֵי תְּנִינָא סִימָן כ"ד)

ה

מִקְוֶה

אָ. טְבִילַת מִקְוֶה מוֹשִׁיעַ מִכָּל הַצָּרוֹת חַס-וְשָׁלוֹם וּמְטַהֵר מִכָּל הַטֻּמְאוֹת וּמִכֹּל הַחַטָּאִים. בִּבְחִינַת "מִקְוֵה יִשְׂרָאֵל מוֹשִׁיעוֹ בְּעֵת צָרָה" (). (לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן ח"א סִימָן נ"ו)

בּ. וּבְיוֹתֵר צְרִיכִין לְהִזָּהֵר בִּטְבִילַת הַמִּקְוֶה לְטֻמְאַת קֶרִי חַס-וְשָׁלוֹם כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל לְעִנְיַן תִּקּוּן הַכְּלָלִי "דאס ערשטע איז מקוה". (הַקְדָּמָה לְתִקּוּן הַכְּלָלִי וּבְשִׂיחוֹת הַר"ן קָמַ"א)

גּ. וַאֲפִילוּ מִזּוּוּג שֶׁל הַיֶּתֶר אֲפִילוּ אִם הוּא בְּקְדֻשָּׁה וְטָהֳרָה כְּרָאוּי בִּשְׁלֵמוּת הוּא צָרִיךְ טְבִילָה גַּם-כֵּן. (לִקּוּטֵי הִלְכוֹת הֶכְשֵׁר כֵּלִים הֹ"דּ טז)

דּ. בְּדֶרֶךְ צְרִיכִין לִיזָּהֵר בִּטְבִילַת מִקְוֶה. (לִקּוּטֵי עֲצוֹת)

הֹ. וּבַיָּמִים שֶׁאֵין אוֹמְרִים תַּחֲנוּן. ()

ו. נוֹהֲגִין אֲנָ"שׁ לִהְיוֹת זְהִירִים בִּטְבִילַת מִקְוֶה בָּבֹל יוֹם. (תִּקְנָה)

ו

עֲבוֹדַת הַתְּפִלָּה

אָ. צָרִיךְ לְהִזְדָּרֵז לְהִתְפַּלֵּל תָּמִיד בַּבֹּקֶר הַשְׁכֵּם וְתֵכֶף שֶׁיַּתְחִיל לְהָאִיר הַיּוֹם יִתְפַּלֵּל תֵּכֶף בְּלִי אִחוּר. וְלֹא יִלְמֹד עוֹד אָז, וְכָל-שֶׁכֵּן שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה שׁוּם דָּבָר מֵעֲסָקָיו עַד שֶׁיִּתְפַּלֵּל. (לִקּוּטֵי עֲצוֹת, תְּפִלָּה)

בּ. צְרִיכִין לְהַכְרִיחַ עַצְמוֹ מְאֹד לְהִתְפַּלֵּל בכוונה וְעִקַּר כוונת הַתְּפִלָּה שֶׁיְּכַוֵּן פֵּרוּשׁ הַמִּלּוֹת בְּפִשְׁיטוּת וּלְקַשֵּׁר הַמַּחְשָׁבָה אֶל הַדִּבּוּר וַיִּשְׁמַע מַה שֶּׁהוּא אוֹמֵר. (שָׁם)

גּ. עִקַּר הַחַיּוֹת מְקַבְּלִין מֵהַתְּפִלָּה בְּחִינַת "תְּפִלָּה לְאֵל חַיַּי" (), עַל-כֵּן צָרִיךְ לְהִתְפַּלֵּל בְּכָל כֹּחוֹ כְּדֵי לְהַכְנִיס כֹּחוֹ בְּאוֹתִיּוֹת הַתְּפִלָּה וּלְחַדֵּשׁ כֹּחוֹ שָׁם וְעַל-יְדֵי-זֶה זוֹכִין לֶאֱמוּנָה. (לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן ח"א סִימָן ט')

דּ. צְרִיכִין לְהִתְפַּלֵּל בְּמְתִינוּת מִלָּה בְּמִלָּה וּבְנַעֲימוּת, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה לַתְּפִלָּה בכוונה וּבְכֹחַ כַּנַּ"לְ. (תִּקְנָה)

ז

תְּהִלִּים

אָ. תְּהִלִּים מְסֻגָּל לִתְשׁוּבָה. וּמִי שֶׁרוֹצֶה לִזְכּוֹת לִתְשׁוּבָה יִהְיֶה רָגִיל בַּאֲמִירַת תְּהִלִּים. (לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן תְּנִינָא סִימָן עַ"גּ)

בּ. אֲמִירַת תְּהִלִּים מַעֲלָה גְּדוֹלָה כְּאִלּוּ אָמַרְתָּ דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו-הַשָּׁלוֹם בְּעַצְמוֹ, כִּי הוּא אָמַרְתָּ בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ, וְהָרוּחַ הַקֹּדֶשׁ מֻנָּח בְּתוֹךְ הַתֵּבוֹת. וכשאומרם הוּא מְעוֹרֵר בְּרוּחַ פִּיו אֶת הָרוּחַ הַקֹּדֶשׁ עַד שֶׁנִּתְחַשֵּׁב כְּאִלּוּ אָמַרְתָּ דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו-הַשָּׁלוֹם בְּעַצְמוֹ. (שִׂיחוֹת הַר"ן צ"חְ)

גּ. וּבְכֵן צָרִיךְ לוֹמַר לְכָל הַפָּחוֹת עֲשָׂרָה מִזְמוֹרֵי תְּהִלִּים בְּכָל יוֹם. (תִּקְנָה)

דּ. צָרִיךְ לִרְאוֹת שֶׁיִּמְצָא אֶת עַצְמוֹ בְּתוֹךְ כָּל מִזְמוֹרֵי תְּהִלִּים. וּבְתוֹךְ כָּל הַתְּחִנּוֹת וּבַקָּשׁוֹת וּסְלִיחוֹת וְכַיּוֹצֵא. (לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן תְּנִינָא קָ"אָ)

ח

תִּקּוּן הַכְּלָלִי

אָ. תִּקּוּן לְמִקְרֶה לַיְלָה חַס-וְשָׁלוֹם לוֹמַר עֲשָׂרָה קפיטיל תְּהִלִּים בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם שֶׁאֵרַע לוֹ חַס-וְשָׁלוֹם. וְאִלּוּ הֵם הָעֲשָׂרָה קפיטיל בִּפְרָטִיּוּת אֲשֶׁר גִּילָה רַבֵּנוּ זַ"לְ לְאוֹמְרָם בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם שֶׁאֵרַע לוֹ מִקְרֶה בִּלְתִּי טָהוֹר חַס-וְשָׁלוֹם: טז. לֵב. מֵא. מְב. נָט. עז. צ. קָהּ. קלז. קָן. וּמִי שֶׁיִּזְכֶּה לְאוֹמְרָם בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם בְּוַדַּאי נִתְתַּקֵּן עַל-יְדֵי-זֶה. (לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן חְ"אָ סִימָן רָ"הֵ)

בּ. וּמִי שֶׁיּוֹכַל לֵילֵךְ לַמְּקוֹמָה לְטָבוּל אֶת עַצְמוֹ מִקֹּדֶם וְאַחַר-כָּךְ יֹאמְרֵם בְּוַדַּאי מַה טּוֹב, כִּי צְרִיכִין לְיַזֵּהֵר מְאֹד לְטָבוּל בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם שֶׁיִּהְיֶה הָאָדָם בַּלְּחֻתִּי טָהוֹר, וְאָמַר בָּזֶה הַלָּשׁוֹן "דָּאס ערשטע איז מְקוֹמָה" אַךְ אֶפִילּוּ אִם הוּא אָנוּס שֶׁאִי-אֶפְשָׁר לוֹ לְטָבוּל כְּגוֹן שֶׁהוּא חוֹלֶה אוֹ בַּדֶּרֶךְ וְאֵין לוֹ מְקוֹמָה אַף-עַל-פִּי-כֵן אִם יֹאמַר אֲלוּ עֶשְׂרֵה קפיטיל תְּהִלִּים הַנַּ"ל אַשְׁרֵי לוֹ. כִּי הֵם תִּקּוּן נִפְלָא וְנוֹרָא מְאֹד מְאֹד. (בַּהַקְדָּמָה לְתִקּוּן הַכְּלָלִי)

גּ. נוֹהֲגִין הַרְבֵּה מֵאָנַ"שׁ לְאוֹמְרָם בְּכָל יוֹם. (תִּקּוּנָה)

ט

לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת

אָ. אִי-אֶפְשָׁר לְהִתְקָרֵב לְהַ' יִתְבָּרַךְ בֶּאֱמֶת דְּהַיְינוּ לִשְׁבֹּר וּלְבַטֵּל כָּל הַמִּדּוֹת הָרָעוֹת וּלְזַכּוֹת לְכָל הַמִּדּוֹת טוֹבוֹת כִּי-אִם עַל-יְדֵי תְּפִלָּה וְתַחֲנוּנִים וְשִׁוְעָה וְזָעָקָה וּצְעָקָה לְהַ' יִתְבָּרַךְ יָמִים וּשְׁנִים הַרְבֵּה. עַל-כֵּן מִי שֶׁרוֹצֶה לְחוּס עַל נַפְשׁוֹ וּלְהִסְתַּכֵּל עַל תַּכְלִיתוֹ הַנִּצְחִית צָרִיךְ לִהְיוֹת רָגִיל בַּאֲמִירַת הַתְּפִלּוֹת כִּי כָּל הַתְּפִלּוֹת הָאֵלּוּ מִמְּקוֹם קָדוֹשׁ יִתְהַלְּכוּ, כִּי כּוּלָּם בְּנוּיִים וּמְיֻסָּדִים עַל אֲדֹנֵי פֻּז עַל דִּבְרֵי תּוֹרָתוֹ הַקָּדוֹשׁ שֶׁל רַבֵּנוּ הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא זְצוּקַ"ל אֲשֶׁר כָּל דְּבָרָיו כּוּלָּם נֶאֶמְרוּ בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ בְּמַדְרֵגָה גְּבוֹהָה מְאֹד מְאֹד. נוֹבְעִים וְיוֹצְאִים מִמַּעְיַן הַקָּדוֹשׁ הַיּוֹצֵא מִבֵּית הַשֵּׁם. הַמָּלֵא עַל כָּל גְּדוֹתָיו עֲצוּת עֲמֻקּוֹת נִפְלָאוֹת וְנוֹרָאוֹת לַעֲבוֹדַת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ, מַיִם עֲמוּקִים עֵצָה בְּלֵב אִישׁ. (הַקְדָּמָה לִסְפֹּר לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת)

בּ. וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל שֶׁנַּעֲשָׂה מִזֶּה שֶׁעֲשׂוּעִים גְּדוֹלִים לְמַעְלָה, שֶׁעֲדַיִן לֹא עָלוּ שַׁעֲשׂוּעִים כָּאֵלֶּה לְפָנֵי ה' יִתְבָּרַךְ. כְּמוֹ אֵלּוּ הַשַּׁעֲשׂוּעִים שֶׁנַּעֲשִׂין מִתְּפִלּוֹת אֵלּוּ שֶׁעוֹשִׂין מִן הַתּוֹרוֹת. (שִׂיחוֹת הַר"ן קָמ"ה)

גּ. ומוהרנ"ת זַ"ל אָמַר שֶׁעַכְשָׁו שֶׁיָּצְאוּ הַתְּפִלּוֹת שֶׁלּוֹ בָּעוֹלָם, עֲתִידִין לִתֵּן אֶת הַדִּין עַל כָּל יוֹם וְיוֹם שֶׁאֵין אוֹמְרִים אוֹתָם. (מוּבָא בְּסֵפֶר כּוֹכְבֵי אוֹר)

י

לְמוּד שֻׁלְחָן עָרוּךְ

אָ. עַל לְמוּד הַפּוֹסְקִים הִזְהִיר רַבֵּנוּ זַ"ל מְאֹד מְאֹד בְּיוֹתֵר מִכָּל הַלְּמוּדִים, וְאָמַר שֶׁחִיּוּב גָּדוֹל עַל-כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל לְלִמּוּד בְּכָל יוֹם שֶׁיִּעְעוֹר פּוֹסֵק חֹק וְלֹא יַעֲבוֹר. וַאֲפִילּוּ בִּשְׁעַת הַדְּחָק כְּשֶׁאֵין לוֹ פָּנַאי אוֹ שֶׁהוּא בַּדֶּרֶךְ אַף-עַל-פִּי-כֵן יִלְמֹד אֵיזֶה סְעִיף שֻׁלְחָן-עָרוּךְ בְּאֵיזֶה מָקוֹם שֶׁהוּא, אֲפִילּוּ בְּמָקוֹם שֶׁאֵינוֹ עוֹמֵד שָׁם בְּסֵדֶר לִמּוּד בְּשֻׁלְחָן-עָרוּךְ, בְּאֹפֶן שֶׁכָּל יְמֵי חַיָּיו לֹא יֵצֵא יוֹם בְּלִי לִמּוּד שֻׁלְחָן-עָרוּךְ, וּבִשְׁאָר הַיָּמִים כְּשֶׁאֵין שְׁעַת הַדְּחָק יִלְמֹד כָּל הָאַרְבַּע שֻׁלְחָן-עָרוּךְ כְּסֵדֶר עַד שֶׁיִּגְמֹר כּוּלָּם. וְאַחַר-כָּךְ יַחְזֹר וְיַתְחִיל כְּסֵדֶר, וְהוּא תִּקּוּן גָּדוֹל מְאֹד

לְבָרר וּלְתַקֵּן כָּל הַפְּגָמִים שֶׁפָּגַם עַל-יְדֵי עֲוֹנוֹתָיו, כִּי עַל-יְדֵי לִמּוּד פּוֹסְקִים מבררין הַטּוֹב מֵהָרַע שֶׁהוּא כְּלָל בַּל הַתִּקּוּנִים. (שִׂיחוֹת הַר"ן כ"ט)

בְּ. טוֹב לִלְמוֹד פּוֹסֵק עִם הַבְּאֵר הַגּוֹלָה כְּדֵי לְהַזְכִּיר שָׁם הַתַּנָּא אוֹ הַפּוֹסֵק שֶׁחָדָשׁ זֶה הַדִּין, כְּדֵי לַדָּבֵק רוּחוֹ בְּרוּחוֹ. (לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן ח"א סִימָן י"ב)

יא

לִמּוּד סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל

אָ. הָיָה מְזֻרָז מְאֹד לִלְמוֹד אֶת סְפָרָיו הַקְּדוֹשִׁים. וְאָמַר שֶׁאַחַר שֶׁיֵּצְאוּ בָּעוֹלָם אֲנִי חָפֵץ מְאֹד שֶׁיִּלְמְדוּ אוֹתָם, כִּי צְרִיכִין לִלְמוֹד אוֹתָם הַרְבֵּה עַד שֶׁיִּהְיֶה שְׁגוּר בָּעַל-פֶּה, כִּי הוּא מֹלֶא מוּסָר וְהִתְעוֹרְרוּת גָּדוֹל מְאֹד לְהִ' יִתְבָּרַךְ אֲשֶׁר אֵין עֲרוּךְ אֵלָיו וְכוּ'. וְאָמַר שֶׁטּוֹב לִקְבֹּעַ עַצְמוֹ שְׁנֵי שְׁעוֹרִים לִלְמוֹד סְפָרָיו הַקְּדוֹשִׁים שֶׁיִּעְוֹר אֶחָד פָּשׁוּט לִלְמוֹד בְּמְהִירוּת הַרְבֵּה מְאֹד כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה שְׁגוּר בָּעַל-פֶּה, וְשִׁעוּר אֶחָד לִלְמוֹד בְּעִיּוּן גָּדוֹל, כִּי יֵשׁ עֲמָקוֹת גְּדוֹל וְנִפְלָא בִּסְפָרָיו הַקְּדוֹשִׁים וְהַנּוֹרָאִים מְאֹד עַד אֵין-סוֹף וְאֵין תַּכְלִית. (חַיֵּי מוהר"ן שָׁמַ"ו,שָׁמַ"ז)

3. וְאָמַר שֶׁהוּא מִצְוָה גְּדוֹלָה לִלְמוֹד אֶת סְפָרָיו הַרְבֵּה, וְאָמַר שֶׁיְּכוֹלִין לִהְיוֹת נַעֲשֶׂה בָּעַל תְּשׁוּבָה גָּמוּר וּבַעַל מֹחַ גָּדוֹל עַל-יְדֵי לִמּוּד סְפָרָיו כִּי יֵשׁ בָּהֶם פְּנִימִיּוֹת הַרְבֵּה מַה שֶּׁאֵין נִרְאֶה עַל-פִּי פְּשׁוּטוֹ כְּלָל אַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לִלְמוֹד וּלְהַתְמִיד בָּהֶם הַרְבֵּה. (שָׁם, שָׁמַ"ז)

גַּ. וְכֵן סִפְרֵי תַּלְמִידוֹ הַקָּדוֹשׁ מוהרנ"ת זַצַ"ל הַמְיֻסָּדִים עַל-פִּי הַהַקְדָּמוֹת וְהַיְסוֹדוֹת שֶׁקִּבֵּל מֵרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא זְצוּק"ל אֲשֶׁר סָמַךְ יָדָיו עָלָיו הַמְבָאָרִים בְּיוֹתֵר אֶת דַּעַת רַבֵּנוּ זַ"ל, כִּי לוּלֵא שֶׁהֵאִיר עֵינֵינוּ עַל-יְדֵי הֶאָרַת בְּאוּרָיו הַקְּדוֹשִׁים לֹא הָיָה לָנוּ שׁוּם תְּפִיסָה וְהַשָּׂגָה בַּסִּפְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל מֻחֶמֶת גּוּדָל וְעוֹצֶם עמקותם הַנִּפְלָאָה. (מוּבָן)

יב

שֶׁיַּחַת חֲבֵרִים

אָ. צָרִיךְ כָּל אָדָם לְדַבֵּר עִם חֲבֵרוֹ בְּיִרְאַת שָׁמַיִם. (לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן תִּנְיָנָא סִימָן ז')

בְּ. הַחֲבֵרִים הַמְקֻרָבִים לְצַדִּיקֵי אֱמֶת וְאוֹחֲזִים אֶת עַצְמָם בָּהֶם רָאוּי שֶׁיְּחַזְּקוּ זֶה אֶת זֶה וְיעוֹרְרוּ זֶה אֶת זֶה בַּעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ וְיַזְכִּיר כָּל אֶחָד אֶת חֲבֵרוֹ כָּל הָעֵצוֹת טוֹבוֹת שֶׁיּוֹדְעִים וּמְבִינִים כָּל אֶחָד כְּפִי מַה שֶּׁקִּבְּלוּ מֵרַבָּם. (שָׁם, סִימָן י')

גַּ. יֵשׁ בְּכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל נְקוּדָה טוֹבָה דְּהַיְינוּ דָּבָר יָקָר מַה שֶּׁאֵין בַּחֲבֵרוֹ, וּבְכֵן צָרִיךְ הוּא לְקַבֵּל מֵהַנְּקֻדָּה טוֹבָה שֶׁל חֲבֵרוֹ, וּבְחִינָה הַזֹּאת שֶׁיֵּשׁ בּוֹ יוֹתֵר מֵחֲבֵרוֹ הוּא מַשְׁפִּיעַ וּמֵאִיר וּמְעוֹרֵר לֵב חֲבֵרוֹ. וַחֲבֵרוֹ צָרִיךְ לְקַבֵּל הִתְעוֹרְרוּת וּבְחִינָה הַזֹּאת מִמֶּנּוּ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב () "וּמְקַבְּלִין דִּין מִן דִּין". (שָׁם, סִימָן ל"ד)

דְּ. כְּשֶׁאָחָד מְדַבֵּר עִם חֲבֵרָו בְּיִרְאַת שָׁמַיִם נַעֲשֶׂה אוֹר יָשָׁר וְאוֹר חוֹזֵר. וְלִפְעָמִים מַקְדִּים הָאוֹר הַחוֹזֵר קוֹדֵם הָאוֹר הַיָּשָׁר. הָיֵינוּ קוֹדֵם שֶׁמְּקַבֵּל חֲבֵרָו מִמֶּנּוּ שֶׁהוּא בְּחִינַת אוֹר יָשָׁר, קוֹדֵם לָזֶה מְקַבֵּל הוּא מֵחֲבֵרוֹ, וַאֲזַי הָאוֹר חוֹזֵר קוֹדֵם לָאוֹר יָשָׁר. (שִׂיחוֹת הַר"ן צ"ט)

יג

עֲבוֹדַת הַצַּדָּקָה

אָ. תּוֹעֶלֶת שֶׁל הַצַּדָּקָה גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד. כִּי הַצַּדָּקָה מוֹעִילָה תָּמִיד. (לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן תְּנִינָא ד')

בְּ. צָרִיךְ לְהַפְרִישׁ צְדָקָה קוֹדֵם הַתְּפִלָּה. (לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן ח"א סִימָן ב')

גְּ. צְרִיכִין לִתֵּן צְדָקָה אֵצֶל "וְאַתָּה מוֹשֵׁל בַּכֹּל". (שָׁם, ס"ז)

דְּ. יִתֵּן צְדָקָה קוֹדֵם שֶׁיָּצָא לַדֶּרֶךְ. (שָׁם, לֶ"א)

הֵ. עִקַּר הַתּוֹעֶלֶת שֶׁל הַצְּדָקָה שֶׁיִּזְכֶּה לָמָּה שֶׁצָּרִיךְ לִזְכוֹת בְּתִקּוּנֵי נַפְשׁוֹ וְגוּפוֹ וּמָמוֹנוֹ. וְשֶׁיִּנָּצֵל מִמַּה שֶׁצָּרִיךְ לְהִנָּצֵל בְּגַשְׁמִיּוּת וּבְרוּחָנִיּוּת הוּא רַק כְּשֶׁנּוֹתֵן לָעֲנִיִּים הֶגּוּנִים. כַּמְבֹאָר בְּלִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן בְּהַרְבֵּה מְקוֹמוֹת (). (וְעַיֵּן בְּלִקּוּטֵי עֲצוֹת אוֹת צְדָקָה)

וּ. הַצְּדָקָה שֶׁנּוֹתֵן לַצַּדִּיקִים אֲמִתִּיִּים וַעֲנִיִּים הֶגּוּנִים נֶחְשָׁב כְּאִלּוּ נָתַן לְכַמָּה וְכַמָּה נַפְשׁוֹת מִיִּשְׂרָאֵל. (לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן ח"א סִימָן י"ז)

זְ. מַעֲלַת הַזּוֹכֶה לִתֵּן מָעוֹת לַצַּדִּיק הָאֱמֶת עַיִן בְּשִׂיחוֹת הַר"ן כ"ד.

חְ. וּבָכֵן צְרִיכִין לְדַקְדֵּק שֶׁכָּל הַצְּדָקוֹת שֶׁזּוֹכִין לִתֵּן מִכָּל מַה שֶׁהִשְׁפִּיעַ לוֹ ה' יִתְבָּרַךְ שֶׁיִּהְיוּ מְכֻוָּנִים דַּיְקָא עַל עִנְיְנֵי בְּנָיָן וְדַעַת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת. (מוּבָן)

וְאֵלּוּ הֵן הַדְּבָרִים שֶׁנִּכְנָסִין בְּעִנְיַן בְּנָיָן דַּעַת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת:

אָ. עַל חִזּוּק בֵּית-הַמִּדְרָשׁ הַנִּקְרָא עַל שֵׁם רַבֵּנוּ זַ"ל בְּמָקוֹם כָּל קִבּוּץ מֵאֲנַ"שׁ.

בְּ. לְסַיֵּעַ לְהַדְפָּסַת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל וּלְהַפִּיצָם בָּעוֹלָם.

גְּ. לְסַיֵּעַ לַאֲנַ"שׁ עֲנִיִּים הֶגּוּנִים שֶׁבִּמְקוֹמוֹ.

דְּ. לְסַיֵּעַ לאנ"ש הַנִּצְרָכִים הַקְּבוּעִים בְּבֵית-הַמִּדְרָשׁ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ"ל בְּאוּמָן.

הֵ. לְסַיֵּעַ לַעֲנִיֵּי אֲנַ"שׁ הַדָּרִים בְּאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל.

וּ. לְסַיֵּעַ לְשֻׁעוּרֵי תּוֹרָה שֶׁנִּמְצֵאת אֵצֶל אֲנַ"שׁ שֶׁמִּתְנַהֶגֶת עַל-פִּי דַּעַת רַבֵּנוּ זַ"ל.

יד

הַדְפָּסַת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל

הוּא עִנְיָן נִשְׂגָּב וְנַעֲלֶה מְאֹד, וְהוּא הָעִקָּרִית וְהַחֲשׁוּבָה מִכָּל הַנַּ"ל, כִּי בֵּן נִרְאֶה וּמְבֹאָר מִדִּיבּוּרִיו שֶׁל מוֹרֵנוּ הָרַב נָתָן זַצַ"ל שֶׁהִפְלִיג מְאֹד בְּעִנְיַן הַדְפָּסַת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל וּלְהַפִּיצָם בְּיִשְׂרָאֵל, וְכֵן הוּא בְּעַצְמוֹ אַף-עַל-פִּי שֶׁטָּרַח אֶת-עַצְמוֹ מְאֹד בְּמְסִירוּת-נֶפֶשׁ עַל כָּל הָעִנְיָנִים הַשַּׁיְכִים לְבִנְיָנֵי דַּעַת הַצַּדִּיק כְּמוֹ בִּנְיָן הַקְלִיטַ עֲבוֹר אֲנַ"שׁ וְכַיּוֹצֵא, וְעָשָׂה כַּמָּה נִסְיעוֹת בְּטִילְטוּלִים גְּדוֹלִים וּבְמֹסֶרוּת-נֶפֶשׁ כְּדֵי לְדַבֵּר עִם אֲנַ"שׁ וּלְעוֹרְרָם בְּיִרְאַת-שָׁמַיִם שְׁלֵמָה

וּלְהַכְנִיס בָּהֶם דֵּעַת הָאֱמֶת עַל-יְדֵי תּוֹרוֹת וְשִׂיחוֹת שֶׁל רַבֵּנוּ זַצַ"ל, אֲבָל בְּיוֹתֵר מָסַר נַפְשׁוֹ עַל עִנְיַן הַדְּפָסַת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל, וְצִוָּה מְאֹד לְהָיוֹת חָזָק בָּזֶה וּלְסַיֵּעַ לָזֶה בְּכָל הָאוֹפַנִּים. בְּמָמוֹן וּבְרָצוֹן וּבטירחא. וּבְפָרָט קוֹדֶם הִסְתַּלְקוּתוֹ שֶׁצִּוָּה וְאָמַר בָּזֶה הַלָּשׁוֹן "נוֹא זאג אֵיךְ איין אָהָן אָז אייער עוֹבָדָא זאל זַיין איהר זָאלְט דרוקען דִּי סִפְרִים עס זאל זַיין יָפּוּצוּ מעיינותיך חוּצָה" [] וְזֹאת הָיָה עֶרֶךְ שָׁעָה וַחֲצִי קוֹדֶם הִסְתַּלְקוּתוֹ ז"ל. כַּמּוּבָא בְּהַמִּכְתָּב הַנִּדְפָּס מֵאַנְשֵׁי בֶּרֶסְלַב מֵהִסְתַּלְקוּתוֹ זַצַ"ל. כִּי עַל-יְדֵי-זֶה יְכוֹלִין לִזְכּוֹת לִהְיוֹת מְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים לְדוֹרוֹת וּלְקַיֵּם "יָפוּצוּ מעיינותיך חוּצָה" עַד שֶׁתִּתְמַלֵּא הָאָרֶץ דֵּעָה וְכוּ'. וְלָכֵן הֶסְכֵּם וְהַחְלֵט אֵצֶל כָּל אנ"ש שֶׁיִּחְיוּ שֶׁכָּל אֶחָד מֵאֲנַ"שׁ תִּהְיֶה לוֹ קֻפְסָא וַיְפֻרַּשׁ לָשֶׁם בְּכָל עֵת לְסִיּוּעַ להדפסה לְכָל-הַפָּחוּת אָחוּז אֶחָד מִמֵּאָה (1%) מִכָּל הַשְׁפָּעוֹת אֲשֶׁר יִשְׁפַּע לוֹ עַל-יְדֵי אֵיזֶה אוֹפֶן שֶׁהוּא וּבְכָל חֹדֶשׁ יַמְצִיא הַמָּעוֹת לְיַד הַמְשְׁתַּדֵּל בהדפסה, בְּלִי שׁוּם עִכּוּב כְּלָל. (תִּקָּנָה)

טו

שִׁעוּרִים קְבוּעִים

אָ. אָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל, נִכְסַפְתִּי מְאֹד לְהַמְשִׁיךְ אֶת הָעוֹלָם אֶל עֲשָׂיָה, שֶׁיִּהְיֶה חִיּוּב אֵצֶל כָּל אֶחָד וְאֶחָד לִלְמוֹד כָּךְ וְכָךְ בְּכָל יוֹם וְיוֹם חֹק וְלֹא יַעֲבוֹר וְכַיּוֹצֵא, וְאָמַר שֶׁאֲפִילוּ הָאֲנָשִׁים הָרְחוֹקִים מִן הַקְּדוּשָׁה מְאֹד שֶׁנִּלְכְּדוּ בַּמְצוּדָה רָעָה שֶׁרִגִּילִין בַּעֲבֵרוֹת חַס-וְשָׁלוֹם רַחֲמָנָא-לִיצְלָן רַחֲמָנָא-לישזבן אַף-עַל-פִּי-כֵן הַכֹּחַ שֶׁל הַתּוֹרָה גָּדוֹל כָּל-כָּךְ עַד שֶׁיְּכוֹלָה לְהוֹצִיא אוֹתָם מִן הָעֲבֵרוֹת שֶׁרִגִּילִין בָּהֶם חַס-וְשָׁלוֹם, וְאִם יֵעָשׂוּ לָהֶם חֹק קְבוּעַ וְחִיּוּב חָזָק לְלִמּוּד בְּכָל יוֹם וְיוֹם כָּךְ וְכָךְ, יִהְיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה, בְּוַדַּאי יִזְכּוּ לְצֵאת ממצודתם הָרָעָה עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה כִּי כֹּחַ הַתּוֹרָה גָּדוֹל מְאֹד. (שִׂיחוֹת הַר"ן י"ט)

בְּ. וְכָל עִקַּר מְגַמָּתוֹ וְחֶפְצוֹ הָיָה תָּמִיד רַק לְעוֹבְדוֹת וַעֲשִׂיּוֹת שֶׁל קְדוּשָׁה בְּלִי שׁוּם חֻכְמוֹת כְּלָל. רַק שנעסוק תָּמִיד בַּעֲשִׂיּוֹת שֶׁל קְדוּשָׁה בִּפְשִׁיטוּת דְּהַיְינוּ לְהַרְבּוֹת בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה וְלַעֲשׂוֹת מִצְווֹת הַרְבֵּה בְּכָל יוֹם וְגַם לְהַרְבּוֹת בִּתְפִלָּה וְתַחֲנוּנִים תָּמִיד, וְהַכֹּל בִּפְשִׁיטוּת בְּלִי שׁוּם חֻכְמוֹת. (שָׁם)

גַּ. עָנָה וְאָמַר אַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לֶאֱכוֹל כַּמָּה פְּרָקִים מִשְׁנָיוֹת וְלִשְׁתּוֹת אַחַר-כָּךְ אֵיזֶה קפיטליך תְּהִלִּים, וּלְהִתְלַבֵּשׁ בְּאֵיזֶה מִצְוֹת. (שָׁם, כ"ג)

דְּ. רָאוּי לְאָדָם שֶׁיַּעֲבֹר וַיֵּלֶךְ בָּזֶה הָעוֹלָם בְּכָל הַסְּפָרִים הַקְּדוֹשִׁים וּלְלִמּוּד כּוֹלָם כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה בְּכָל מָקוֹם, כְּדֵי שֶׁיּוּכַל לְהִתְפָּאֵר בָּעוֹלָם-הַבָּא שֶׁהָיָה בְּכָל מָקוֹם דְּהַיְינוּ בְּכָל הַסְּפָרִים הַקְּדוֹשִׁים כַּנַ"ל. וּלְעָתִיד בָּעוֹלָם-הַבָּא מַזְכִּירִין אוֹתוֹ כָּל מַה שֶׁלָּמַד בָּעוֹלָם-הַזֶּה. (שָׁם, כ"ח)

טז

שִׂמְחָה וְרִקּוּדִין

א. מִצְוָה גְּדוֹלָה לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד. וּלְהִתְגַּבֵּר לְהַרְחִיק הָעַצְבוּת וְהַמָּרָה שְׁחוֹרָה בְּכָל כֹּחוֹ. וְלִהְיוֹת אַךְ שָׂמֵחַ תָּמִיד. (לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן תְּנִינָא סִימָן כ"ד)

ב. תֵּכֶף כְּשֶׁהָאָדָם רוֹצֶה לִכְנוֹס בַּעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ וְלִהְיוֹת אִישׁ כָּשֵׁר, אָז תֵּכֶף הוּא עֲבֵרָה גְּדוֹלָה כְּשֶׁיֵּשׁ לוֹ עַצְבוּת חַס-וְשָׁלוֹם, כִּי עַצְבוּת הוּא סִטְרָא-אַחֲרָא וְהַקְּדוּשׁ-בָּרוּךְ-הוּא שׂוֹנֵא אוֹתָהּ. (שָׁם, מ"ח)

ג. עַל-יְדֵי שִׂמְחָה זוֹכִין לְזָכוֹר בְּעָלְמָא דְּאָתֵי וּלְהַכְנִיעַ כֹּחַ הַמְּדַמֶּה כֹּחַ הַבַּהֲמִיּוֹת שֶׁמֵּהֶם בָּאִים כָּל הַתַּאֲוֹוֹת. (לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן ח"א סִימָן נ"ד)

ד. עַל-יְדֵי הַשִּׂמְחָה יוּכַל לֵישֵׁב דַּעְתּוֹ הֵיטֵב לְחַשּׁוּב עַל תַּכְלִיתוֹ הַנִּצְחִי. אֲבָל עַל-יְדֵי מָרָה שְׁחוֹרָה וְעַצְבוּת, הַמֹּחַ וְהַדַּעַת בְּגָלוּת, וְקָשֶׁה לוֹ לֵישֵׁב דַּעְתּוֹ לְשׁוּב אֶל ה' יִתְבָּרַךְ. נִמְצָא שֶׁעַצְבוּת הִיא מְנִיעָה גְּדוֹלָה מְאֹד לַעֲבוֹדַת ה'-יִתְבָּרַךְ. וְעַל-יְדֵי שִׂמְחָה נַעֲשֶׂה מֹחוֹ וְדַעְתּוֹ בְּחִירוֹת וְיוֹצֵא מִן הַגָּלוּת, בִּבְחִינַת "כִּי בְּשִׂמְחָה תֵּצֵאוּ" (). (לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן תְּנִינָא סִימָן י') הֵא. עִקַּר פְּגַם הַבְּרִית הוּא עַל-יְדֵי עַצְבוּת וּמָרָה שְׁחוֹרָה, וְכֵן לְהֵפֶךְ עִקַּר שְׁמִירַת הַבְּרִית הוּא עַל-יְדֵי שִׂמְחָה. כִּי עַל-יְדֵי שִׂמְחָה זוֹכִין שֶׁה' יִתְבָּרַךְ בְּעַצְמוֹ יַעֲזֹר לוֹ לִשְׁמוֹר אֶת הַבְּרִית קֹדֶשׁ. (לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן ח"א סִימָן קס"ט)

ו. לִזְכּוֹת לְשִׂמְחָה, זֶה קָשֶׁה וְכָבֵד יוֹתֵר מִשְּׁאֵר כָּל הָעֲבוֹדוֹת. עַל-כֵּן צְרִיכִין לְהַכְרִיחַ אֶת עַצְמוֹ בְּכָל הַכֹּחוֹת וּבְכָל מִינֵי עֲצוֹת לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד. וּלְהִשְׁתַּדֵּל לְבַקֵּשׁ לִמְצוֹא בְּעַצְמוֹ אֵיזֶה נְקוּדָה טוֹבָה כְּדֵי לָבוֹא לְשִׂמְחָה. כַּמְבֹאָר עַל פָּסוּק "אָז נִמְרָה לָאֵל לְקֵלֵּקִי בְּעוֹדִי" (). וְכֵן בְּכָל עִנְיָנֵי הַגַּשְׁמִיּוּת צָרִיךְ לִמְצוֹא בְּעַצְמוֹ אֵיזֶה הָרְחָבָה בִּבְחִינַת "בַּצַּר הִרְחַבְתָּ לִי" (). וְכַמָּה פְּעָמִים צְרִיכִין לְשַׁמֵּחַ אֶת עַצְמוֹ עַל-יְדֵי מִילֵּי דִּשְׁטוּתָא מִילֵּי דִּבְדִיחוּתָא. וּמֵרִבּוּי צָרוֹת הָאָדָם שֶׁסּוֹבֵל כָּל אֶחָד בְּגוּף וְנֶפֶשׁ וּמָמוֹן. עַל-כֵּן עַל פִּי רוֹב אֵין יְכוֹלִין לְשַׂמֵּחַ אֶת עַצְמוֹ כִּי-אִם עַל-יְדֵי מִילֵּי דִּשְׁטוּתָא לַעֲשׂוֹת עַצְמוֹ כְּשׁוֹטֶה כְּדֵי לָבוֹא לְשִׂמְחָה. (לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן תְּנִינָא מ"ח)

ז. וּבְיוֹתֵר צְרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ שִׂמְחָה בִּשְׁעַת הַתְּפִלָּה שֶׁיִּתְפַּלֵּל בְּשִׂמְחָה. וְכֵן בִּשְׁעַת עֲשִׂית הַמִּצְוָה, מִכָּל-שֶׁכֵּן וְכָל-שֶׁכֵּן בְּשַׁבָּת וְיוֹם-טוֹב. (שִׂיחוֹת הַר"ן ע"ד)

ח. עַל-יְדֵי נִגּוּן וְשִׂמְחָה יְכוֹלִין לִשְׁפּוֹךְ שִׂיחוּ כַּמַּיִם נוֹכֵחַ פְּנֵי הַשֵּׁם עַל-כֵּן עַל-יְדֵי שֶׁשְּׂמֵחִים בְּכָל הַיּוֹם יְכוֹלִים לְפָרֵשׁ שִׂיחָתוֹ בְּהִתְבּוֹדְדוּת כָּרָאוּי. (לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן נ"ד)

ט. עַל-יְדֵי שֶׁאָדָם שָׂמֵחַ עַל-יְדֵי-זֶה הוּא יָכוֹל לְהַחֲיוֹת אָדָם אַחֵר, שֶׁהוּא דָּבָר גָּדוֹל מְאֹד לִשְׂמֹחַ לֵב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. כִּי רוֹב בְּנֵי אָדָם מְלֵאִים יִסּוּרִים וּדְאָגוֹת וְצָרוֹת מְשֻׁנּוֹת, וְאֵי-אֶפְשָׁר לָהֶם לִסְפֹּר מַה שֶּׁבִּלְבָּם, וּכְשֶׁבָּא אָדָם עִם פָּנִים שׂוֹחֲקוֹת יָכוֹל לְהַחֲיוֹת אוֹתָם מַמָּשׁ. וְהוּא

דָּבָר גָּדוֹל מְאֹד. כִּי כְּשֶׁזּוֹכֶה לִשְׂמֹחַ אֵיזֶה אָדָם הוּא מִחְיָה וּמַקִּים נֶפֶשׁ מִיִּשְׂרָאֵל מַמָּשׁ. (לִקּוּטֵי עֲצוֹת)

יַ. עַל-יְדֵי רִקּוּדִין וְהַמְחָאַת כַּף נַעֲשֶׂה הַמְתָּקַת דִּינִים. (לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן ח"א סִימָן י')

יא. עַל-יְדֵי הריקודין וְהַתְנוּעוֹת שֶׁאַתָּה עוֹשֶׂה בְּגוּף נִתְעוֹרֵר לְךָ שִׂמְחָה. (סֵפֶר הַמִּדּוֹת)

יב. עַל-יְדֵי שִׂמְחָה שֶׁל מִצְוָה שֶׁמִּתְגַּבֵּר לִשְׂמוֹחַ בְּשִׂמְחָה גְּדוֹלָה בְּעֵת שֶׁעוֹשֶׂה מִצְוָה עַד שֶׁמְּרַקֵּד הַרְבֵּה מֵחֲמַת שִׂמְחָה עַל-יְדֵי-זֶה מְתַקֵּן פְּגַם חֲטָאָיו. (לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן ח"א סִימָן קע"ח)

יג. וּבַסִּימָן קס"ט מְבֹאָר שֶׁעַל-יְדֵי הִתְבּוֹדְדוּת זוֹכִין לְשִׂמְחָה עַד שֶׁיְּרַקֵּד מֵחֲמַת שִׂמְחָה.

יָד. מִי שֶׁהוּא שָׂמֵחַ תָּמִיד עַל יְדֵי זֶה הוּא מַצְלִיחַ. (סֵפֶר הַמִּדּוֹת)

טו. מֹהֲרַנ"ת זַ"ל אָמַר לָאֶחָד אִם הָיִיתָ בְּשִׂמְחָה תָּמִיד לֹא הָיִיתָ רוֹאֶה פְּנֵי גֵּיהִנֹּם. (כּוֹכְבֵי אוֹר)

טז. נוֹהֲגִין אֲנַ"שׁ שֶׁבְּכָל הַקִּבּוּצִים לִהְיוֹת רְגִילִין בְּרִקּוּדִין אַחַר הַתְּפִלָּה וְאַחַר הַלִּמּוּד וּבְפָרָט בְּשַׁבָּת וְיוֹם-טוֹב. (תקנה)

יז

קִבּוּץ כְּלָלִי עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה

כָּל אֲנַ"שׁ דִּי בְּכָל אֶתְר וַאֲתַר צְרִיכִין לְהִתְקַבֵּץ יָחַד עַל רֹאשׁ-הַשָּׁנָה בְּמָקוֹם אֶחָד אֲשֶׁר יובחר ויוסכם עַל-יְדֵי הַסְכָּמַת כָּל אֲנַ"שׁ עַד אֲשֶׁר נִזְכֶּה בְּרַחֲמָיו יִתְבָּרַךְ לָבוֹא לְאוּמָן בְּרֹאשׁ-הַשָּׁנָה לְהִשְׁתַּטֵּחַ עַל צִיּוּנוֹ הַקָּדוֹשׁ בְּקֹרוֹב אָמֵן.

סֵדֶר הַיּוֹם

עַל-פִּי דַּעַת אַדְמוֹ"ר מוֹהֲרַ"ן מִבֶּרֶסְלַב זְצוּק"ל

נֶעֱרָךְ וְנִסְדַּר עַל-יְדֵי

הרה"ח ר' יִצְחָק ברייטער זַ"ל הי"ד

א

הִתְקַשְּׁרוּת לְהַצַּדִּיק

בְּכְנִיסַת הַלַּיְלָה יֹאמַר, הֲרֵינִי רוֹצֶה לַעֲבֹד אֶת ה' יִתְבָּרַךְ בֶּאֱמֶת וּבֶאֱמוּנָה וּבְשִׂמְחָה, וּבְכֵן. אֲנִי מְקַשֵּׁר אֶת עַצְמִי בְּכָל מַחֲשָׁבָה דִּבּוּר וּמַעֲשֶׂה שֶׁלִּי, שֶׁל כָּל הַיּוֹם, לְהַצַּדִּיקִים אֲמִתִּיִּים, וּבִפְרָט לְהַצַּדִּיק הָאֱמִתִּי נַ'חַל נ'וֹבֵעַ מְ'קוֹר חָ'כְמָה רַבֵּנוּ נַחְמָן בֶּן פֵּיגָא זי"ע. וְקֻדָּם כָּל תְּפִלָּה יֹאמַר, הֲרֵינִי מְקַשֵּׁר אֶת עַצְמִי בִּתְפִלָּתִי לְהַצַּדִּיקִים אֲמִתִּיִּים, וּבִפְרָט וְכוּ':

ב

תְּפִלַּת עַרְבִית

יִתְפַּלֵּל בְּמִתְינוּת וּבְכֹחַ וּבְכַוָּנָה וּבְשִׂמְחָה וּבְקוֹל נָעִים, וִידַקְדֵּק בְּאָמְרוֹ שֵׁם הַקָּדוֹשׁ-בָּרוּךְ-הוּא, לְבַטֵּא הֵיטֵב הַחוֹלָם, וְגַם יַדְגִּישׁ הַ"יוּד" כָּזֶה "אֲד-נָי", וְכָל הַשֵּׁמוֹת יֹאמַר בְּיִרְאָה, כִּי בִּתְפִלָּה זֹאת מַמְתִּיקִים כָּל הַדִּינִים, וְזוֹכִין לְהִתְחַזֵּק, לַעֲמוֹד נֶגֶד כָּל הַיְרִידוֹת וְהַחַשְׁכוּת וְהַמְנִיעוֹת שֶׁעוֹבְרִין עַל כָּל אָדָם, בִּבְחִינַת שׁוֹמֵר עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל לָעַד:

ג

קְרִיאַת שְׁמַע עַל הַמִּטָּה

יִקְרָא בִּמְתִינוּת וּבְשִׂמְחָה וְכַנַּ"ל, וּבָזֶה מְתַקֵּן פְּגָמָיו שֶׁל כָּל הַיּוֹם וְכָל פְּגָמֵי הַבְּרִית רַחֲמָנָא-לִיצְלָן, בִּבְחִינַת 'הַקּוֹרֵא קְרִיאַת שְׁמַע עַל מִטָּתוֹ מַזִּיקִין בְּדֵלִין הֵימֶנּוּ' ().

ד

מָארֵי דְּחוּשְׁבָּנָא

יוֹדֶה לְהֹ' יִתְבָּרַךְ עַל כָּל הַטּוֹב, שֶׁזָּכָה לַעֲשׂוֹת בַּיּוֹם הַהוּא, וְיִתְוַדֶּה עַל כָּל פְּגָמָיו, בְּמַחְשָׁבָה דִּבּוּר וּמַעֲשֶׂה, וִיבַקֵּשׁ מֵהֹ' יִתְבָּרַךְ מְחִילָה סְלִיחָה וְכַפָּרָה, וְשֶׁיַּעְזְרֵהוּ מֵעַתָּה לִהְיוֹת כִּרְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ:

ה

חֲצוֹת לַיְלָה

יָקוּם וַיִּתְאַבֵּל מְאֹד עַל חֻרְבַּן בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ, וְעַל הַעֲלָמַת אוֹר הַצַּדִּיק-הָאֱמֶת וְעַל חֲטָאָיו וַעֲוֹנוֹתָיו וּפְשָׁעָיו וּמִדּוֹתָיו וְתַאֲוֹתָיו הָרָעוֹת, שֶׁמְּעַכְּבִין בְּנִין בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ, וְיִמְצָא אֶת עַצְמוֹ בְּכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו, בַּאֲמִירַת תִּקּוּן חֲצוֹת, וִיבַקֵּשׁ מֵהֹ' יִתְבָּרַךְ גְּאֻלַּת וִישׁוּעַת כָּל יִשְׂרָאֵל, וְגַם גְּאֻלַּת נַפְשׁוֹ מֵהַיֵּצֶר-הָרַע, הָאוֹרֵב לוֹ תָּמִיד. זְמַן חֲצוֹת מַתְחִיל תָּמִיד מִן שֵׁשׁ שָׁעוֹת אַחַר יְצִיאַת הַכּוֹכָבִים, וְנִמְשָׁךְ זְמַנּוֹ שְׁתֵּי שָׁעוֹת:

ו

זְכָרוֹן בְּעָלְמָא דְּאָתֵי

כְּשֶׁיִּתְעוֹרֵר מִשְּׁנָתוֹ יֹאמַר מוֹדֶה וְכוּ', וְיִזְכֹּר מִיַּד בָּעוֹלָם הַבָּא, וְיִתְפַּלֵּל לְהֹ' יִתְבָּרַךְ שֶׁיַּעְזְרֵהוּ לְהִתְנַהֵג בְּכָל הַיּוֹם בִּקְדֻשָּׁה וִיחֻדַּשׁ הַהִתְקַשְּׁרוּת כְּבִכְנִיסַת הַלַּיְלָה הַנַּ"ל:

ז

הַשְׁכָּמָה

יִתְגַּבֵּר לָקוּם קֹדֶם עֲלוֹת הַשַּׁחַר לַעֲסֹק בַּעֲבוֹדַת ה'-יִתְבָּרַךְ וּבָזֶה יִזְכֶּה לִשְׁלֵמוּת הָאֱמוּנָה, וּלְהָאִיר עָלָיו אוֹר הָאֱמֶת וְדַעַת גָּדוֹל וְיִזְכֶּה לִכְנֹס לְכָל שַׁעֲרֵי הַקְּדֻשָּׁה, וּכְאוֹר בֹּקֶר יִתְלֶה עֵינָיו לַמָּרוֹם וְיִסְתַּכֵּל עַל הַשָּׁמַיִם:

ח

הֲכָנַת הַתְּפִלָּה

לֹא יֹאכַל וְלֹא יִשְׁתֶּה וְלֹא יְדַבֵּר קֹדֶם הַתְּפִלָּה, וְגַם הַדִּבּוּר הַמֻּכְרָח מְאֹד יְקַצֵּר וּבָזֶה תִּהְיֶה תְּפִלָּתוֹ רְצוּיָה, כִּי צְרִיכִין לְהַכְנִיס כָּל כֹּחוֹ וְכַוָּנָתוֹ בְּדִבּוּרֵי הַתְּפִלָּה, לָכֵן אֵין לְהַחְלִישׁ וּלְהַפְסִיק הָרְצוֹנוֹת שֶׁל נַפְשׁוֹ הַמִּתְגַּעֲגַעַת לִשְׁפּוֹךְ שִׂיחָה לִפְנֵי קוֹנָהּ:

ט

מִקְוֶה

יִטְבֹּל אֶת עַצְמוֹ בְּכָל יוֹם, וּבָזֶה יִתְקַדֵּשׁ וְיֵצֵא מִכָּל טֻמְאַת עֲוֹנוֹתָיו וְיִתְקָרֵב לְהִ' יִתְבָּרַךְ בֶּאֱמֶת, וְיִוָּשַׁע מִכָּל הַצָּרוֹת בְּנַשְׁמִיּוּת וְרוּחָנִיּוּת בִּבְחִינַת "מִקְוֵה יִשְׂרָאֵל מוֹשִׁיעוֹ בְּעֵת צָרָה" (יִרְמְיָה י"ד, ח):

י

שַׁחֲרִית

יִתְפַּלֵּל בַּבֹּקֶר הַשִּׁכֵּם בִּמְתִינוּת וְכַנַּ"ל, וְלֹא יַפְסִיק בְּדִבּוּר מֵהַתְחָלַת הַתְּפִלָּה עַד סוֹפָהּ, וְיִתְפַּלֵּל בַּסִּדּוּר, וְלֹא יִפְּנֶה אָנָה וְאָנָה, וְיַעֲנֶה 'אָמֵן', וְ'יְהֵא שְׁמֵיהּ רַבָּא' וּ'בָרְכוּ' וּ'קְדֻשָּׁה' בְּכָל כֹּחוֹ וְכַוָּנָתוֹ וּבְשִׂמְחָה, וְכַנַּ"ל. וּבָזֶה יִזְכֶּה לְהָאִיר עָלָיו וְעַל כָּל הָעוֹלָם, אוֹר שִׁבְעַת הַיָּמִים הַמִּתְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם, בִּבְחִינַת "אוֹר חָדָשׁ עַל צִיּוֹן תָּאִיר וְנִזְכֶּה כֻּלָּנוּ" וְכוּ':

יא

שֻׁלְחָן עָרוּךְ

יִלְמֹד בְּכָל יוֹם, חֹק וְלֹא יַעֲבוֹר כָּל יְמֵי חַיָּיו מִלִּלְמֹד כָּל יוֹם עַל-כָּל-פָּנִים מְעַט בְּשֻׁלְחָן-עָרוּךְ, וּבָזֶה מְבַטֵּל כָּל מִינֵי כְּפִירוֹת וּמַחְלֹקֶת הָרוּחָנִי וְהַגַּשְׁמִי מֵעָלָיו וּמִכָּל הָעוֹלָם, וְיִלְמֹד הַשֻּׁלְחָן-עָרוּךְ כַּסֵּדֶר מִתְּחִלָּתוֹ עַד סוֹפוֹ, וְכָכָה יִתְנַהֵג כָּל יְמֵי חַיָּיו, וְאִם אֵינוֹ יָכוֹל לִלְמֹד בְּשֻׁלְחָן-עָרוּךְ הַגָּדוֹל, יִלְמֹד עַל-כָּל-פָּנִים בְּשֻׁלְחָן-עָרוּךְ הַקִּטַנִּים וּבְסֵדֶר הַנַּ"ל:

יב

הִתְבּוֹדְדוּת

יִתְחַזֵּק בְּכָל כֹּחוֹ לְהִתְבּוֹדֵד וּלְפָרֵשׁ שִׂיחָתוֹ לִפְנֵי ה' יִתְבָּרַךְ כָּל יוֹם עַל-כָּל-פָּנִים שָׁעָה אַחַת, בְּלָשׁוֹן שֶׁמְּדַבֵּר בּוֹ .(וּבִמְדִינָתֵנוּ בְּזַשַׁארְנָאן) עַל כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו וְיִתְוַדֶּה עַל חֶטְאָיו וַעֲוֹנוֹתָיו וּפְשָׁעָיו, בְּשׁוּגֵג וּבְמֵזִיד, וִידַבֵּר לִפְנֵי ה' יִתְבָּרַךְ כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, וְיִסַּפֵּר צָרָתוֹ וְדוֹחֲקוֹ וּמַצָּבוֹ שֶׁלּוֹ וְשֶׁל בָּנָיו-בֵּיתוֹ וְשֶׁל כְּלָל יִשְׂרָאֵל, וְיַרְחִיב הַדִּבּוּר, וְיִטְעַן כָּל מִינֵי טַעֲנוֹת וְהַפְצָרוֹת וּפִיּוּסִים שֶׁיִּזְכֶּה לְהִתְקָרֵב לְהִ' יִתְבָּרַךְ בֶּאֱמֶת, בִּבְחִינַת "הַרְחֵב פִּיךָ וַאֲמַלְאֵהוּ" (), וְיַרְבֶּה בִּצְעָקָה וְשַׁוְעָה וַאֲנָחָה וּבְכִיָּה וְגַם יוֹדֶה לְהִ' יִתְבָּרַךְ עַל כָּל חֲסָדָיו הָרוּחָנִיִּים וְהַגַּשְׁמִיִּים אֲשֶׁר עָשָׂה עִמּוֹ, בְּזֶמֶר וְהַלֵּל לְהִ' יִתְבָּרַךְ וִיבַקֵּשׁ אָז צָרְכָיו הָרוּחָנִיִּים וְהַגַּשְׁמִיִּים, וַיַּאֲמִין כִּי הַנַּחַת רוּחַ שֶׁעוֹלֶה לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ מֵהַשִּׂיחָה זֹאת אַף

מֵהַפָּחוּתִים שֶׁבַּפָּחוּתִים חֲשׁוּבָה יוֹתֵר אֲצִלוֹ יִתְבָּרַךְ מִכָּל מִינֵי הָעֲבוֹדוֹת וְאַף מִכָּל הָעֲבוֹדוֹת שֶׁל הַמַּלְאָכִים בְּכָל הָעוֹלָמוֹת וְאַף אִם אֵינוֹ יָכוֹל לִפְתֹּחַ פִּיו כְּלָל, הָעֲמִידָה בְּעַצְמָהּ וְהַקִּוּוּי לְהֹ' יִתְבָּרַךְ, וּמַה שֶּׁתּוֹלֶה עֵינָיו לַמָּרוֹם, וּמַה שֶּׁמַּכְרִיחַ אֶת-עַצְמוֹ לְדַבֵּר, אֲפִילוּ דִּבּוּר אֶחָד בְּכָל מֶשֶׁךְ הַשָּׁעָה הַנַּ"ל כָּל זֶה תַּכְלִיתוֹ לָנֶצַח:

יג

סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל

יִלְמַד בְּכָל יוֹם, וּבָזֶה מִתְקַשֵּׁר לְדַעְתּוֹ הַקְּדוֹשָׁה וּמַמְשִׁיךְ עָלָיו כֹּחַ דִּקְדֻשָּׁה לֵילֵךְ בְּדַרְכֵי הַצַּדִּיק, וּמֵבִיא כָּל הָעוֹלָם לִתְשׁוּבָה:

יד

תְּהִלִּים

יֹאמַר בְּכָל יוֹם עַל כָּל פָּנִים עֲשָׂרָה מִזְמוֹרִים, כִּי כָּל עֲשָׂרָה מִזְמוֹרֵי תְּהִלִּים הֵם תִּקּוּן גָּדוֹל, וְיִמְצָא אֶת עַצְמוֹ בְּכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו בְּהַתְּהִלִּים, וְגַם כָּל הַהוֹדָאוֹת שֶׁבִּתְהִלִּים יֹאמַר עַל עַצְמוֹ, הַיְנוּ עַל חַסְדֵי ה' יִתְבָּרַךְ שֶׁעָשָׂה עִמּוֹ מֵעוֹדוֹ:

טו

לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת

יֹאמַר בְּכָל יוֹם, וְגַם יַעֲשֶׂה בְּעַצְמוֹ תְּפִלּוֹת, הַיְנוּ שֶׁיִּתְפַּלֵּל, שֶׁיִּזְכֶּה לְקַיֵּם דִּבְרֵי הַצַּדִּיק שֶׁלָּמַד בְּסִפְרָיו, וּבָזֶה מַעֲלֶה שַׁעֲשׁוּעִים גְּדוֹלִים לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ:

טז

שִׁעוּרִים קְבוּעִים

יִקְבַּע לוֹ בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה, וְיִלְמַד בְּשִׂמְחָה, וְלֹא יַפְסִיק בְּהַלִּמּוּד בְּדְבָרִים שֶׁאֵינָם מֻכְרָחִין מְאֹד, וְיכַוֵּן שֶׁיִּזְכֶּה עַל-יְדֵי הַלִּמּוּד לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה, וְיִשְׁתַּדֵּל לְהוֹצִיא עֵצוֹת נְכוֹנוֹת לַעֲבוֹדַת ה' יִתְבָּרַךְ מֵהַלִּמּוּד, וְגַם יְחַדֵּשׁ בַּתּוֹרָה, עַל-פִּי הַיְסוֹדוֹת שֶׁל דַּעַת רַבֵּנוּ זַ"ל, וּבָזֶה יִתְקָרֵב לְהֹ' יִתְבָּרַךְ בֶּאֱמֶת וְיִקָּרֵב רְחוֹקִים לַעֲבוֹדַת ה' יִתְבָּרַךְ:

יז

אֲכִילָה

יֹאכַל בְּמִתְינוּת וּבָרָךְ אֶרֶץ וְלֹא יִכְעַס וְלֹא יְדַבֵּר אָז דִּבּוּרִים שֶׁאֵינָם מֻכְרָחִין, וְיִלְמַד עַל שֻׁלְחָנוֹ, וְיָבָרֵךְ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן בְּשִׂמְחָה וְכַנַּ"ל, וּבָזֶה יַמְשִׁיךְ עָלָיו 'הֶאָרַת הָרָצוֹן', הַיְנוּ כְּסוּפִין וּרְצוֹנוֹת טוֹבִים לֵילֵךְ בְּדֶרֶךְ ה'. וְכֵן בְּכָל הֲנָאוֹתָיו וּמַעֲשָׂיו יְכַוֵּן שֶׁיִּהְיֶה כִּרְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיִהְיֶה נַעֲשֶׂה יִחוּד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּהּ עַל-יְדֵי אֲכִילָתוֹ וַהֲנָאוֹתָיו וּמַעֲשָׂיו:

יח

מַשָּׂא וּמַתָּן

אוֹ מְלָאכָה לַעֲשׂוֹת בֶּאֱמוּנָה, זוֹכִין עַל-יְדֵי שֶׁמִּתְחַזְקִין בֶּאֱמוּנַת הַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, וְעַל-יְדֵי שֶׁיּוֹדְעִין וּמַאֲמִינִים שֶׁהַפַּרְנָסָה אֵינָהּ נִמְשֶׁכֶת עַל-יְדֵי סִבּוֹת שֶׁל דֶּרֶךְ הַטֶּבַע, כִּי אִם עַל-יְדֵי רְצוֹן הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ וְהוּ' יִתְבָּרַךְ יָכוֹל לְפַרְנְסוֹ בְּלִי שׁוּם סִבּוֹת כְּלָל, וּמַה שֶּׁהוּ' יִתְבָּרַךְ מְפַרְנֵס אֶת הָאָדָם עַל-יְדֵי סִבּוֹת, הוּא בִּשְׁבִיל לְנַסּוֹתוֹ, אִם יַעֲמוֹד בְּהַנִּסְיוֹנוֹת שֶׁיִּזְדַּמְּנוּ לוֹ עַל-יְדֵי עִסְקוֹ בְּהַסִּבּוֹת הָהֵן, וְגַם לְהַבְחִינוֹ אִם יוּכַל לַעֲמֹד בֶּאֱמוּנָה זֹאת שֶׁהַפַּרְנָסָה אֵינָהּ תְּלוּיָה בְּהַסִּבּוֹת, כִּי-אִם בִּרְצוֹן הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ:

יט

צְדָקָה

יַפְרִישׁ מִכָּל מִינֵי שֶׁפַע שֶׁיִּשְׁפַּע לוֹ, עַל-יְדֵי כָּל אֹפֶן שֶׁיִּהְיֶה לְכוֹנֵן בָּהּ כָּל עִנְיְנֵי רַבֵּנוּ זַ"ל, דְּהַיְנוּ לְהַחֲזִיק נָכְדֵי וּמְקוֹרְבֵי הַצַּדִּיק הָעוֹסְקִים בַּעֲבוֹדַת ה'-יִתְבָּרַךְ וְגַם לְהַדְפִּיס סְפָרָיו, וְשֶׁיּוּכְלוּ לְהָפִיצָם בְּיִשְׂרָאֵל בְּזוֹל גָּדוֹל, וּלְהַחֲזָקַת בָּתֵּי מִדְרָשָׁיו וְטוֹב לְהַתְחִיל לְהַפְרִישׁ, עַל זֶה עַל-כָּל-פָּנִים תְּרוּמָה הַיְנוּ 2 פְּרָאצֶענְט [אָחוּזִים] מֵהַשֶּׁפַע שֶׁלּוֹ, עַד שֶׁיִּזְכֶּה לְעַשֵּׂר כָּל נְכָסָיו:

כ

הַדְפָּסַת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל וְדַעֲתּוֹ בָּעוֹלָם

הוּא עִקַּר וְשֹׁרֶשׁ גָּדוֹל, כִּי עַל-יְדֵי-זֶה יוּכְלוּ כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל לְהִתְקָרֵב לְדֶרֶךְ הָאֱמֶת. אֲשֶׁר זֶה תַּכְלִיתֵנוּ וְתַכְלִית כָּל הָעוֹלָמוֹת, לָכֵן צְרִיכָה הָעֲבוֹדָה הַזֹּאת לִהְיוֹת לִמְקוֹרֵבֵי הַצַּדִּיק קֹדֶשׁ-קָדָשִׁים, וְיַעַסְקוּ בָּהּ בְּכָל כֹּחוֹתֵיהֶם לִשְׁמָהּ. וִיבַקְּשׁוּ בְּכָל פַּעַם עֵצוֹת אֵיךְ לְהַרְחִיבָהּ, וּלְהָפִיץ מַעְיְנוֹתָיו חוּצָה לְהַחֲיוֹת וּלְהַשִּׁיב נֶפֶשׁ כָּל יִשְׂרָאֵל לַאֲבִיהֶם שֶׁבַּשָּׁמַיִם:

כא

קְדֻשַּׁת שִׁבְעַת הַנֵּרוֹת

יְקַדֵּשׁ עֵינָיו מִלְּהִסְתַּכֵּל בְּרָע, וְאָזְנָיו בְּשָׁמְעוֹ לְדִבְרֵי חֳכָמִים, וְחוֹטְמוֹ בְּהַאֲרִיךְ אַפּוֹ עַל כָּל דָּבָר, וְיִרַחֵם עַל מִי שֶׁרָצָה לְכָעוֹס עָלָיו. וּפִיו יְקַדֵּשׁ בְּדִבּוּרֵי תּוֹרָה וּתְפִלָּה וּבְשִׂמְיָרתוֹ מִדִּבּוּרִים אֲסוּרִים, וּבָזֶה יִזְכֶּה לִשְׁפַע אֱלוֹהַּ וְלִקְדֻשַּׁת הַמַּחְשָׁבָה:

כב

שִׂמְחָה

יִהְיֶה בְּשִׂמְחָה תָּמִיד וַיַּהֲפֹךְ כָּל מִינֵי יָגוֹן וַאֲנָחָה לְשִׂמְחָה וְשָׂשׂוֹן, וְיִקַּבֵּל הַכֹּל בְּאַהֲבָה וְלֹא יִפּוֹל לְיֵאוּשׁ לְעוֹלָם וְיִחְיֶה וְיִשְׂמַח אֶת עַצְמוֹ תָּמִיד בִּנְקוּדּוֹתָיו הַטּוֹבוֹת בְּרוּחָנִיּוּת, וּבָהֲרְחָבוֹת שֶׁבְּתוֹךְ הַצָּרוֹת בְּגַשְׁמִיּוּת, כַּמְּבֹאָר בְּלִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן ח"א סִימָן קצ"ה וְסִימָן רפ"ב, וְאַף אִם יִפּוֹל חַס וְשָׁלוֹם לִירִידוֹת גְּדוֹלוֹת, יִבְטַח בְּכֹחַ הַצַּדִּיק, וְיַתְחִיל בְּכָל פַּעַם

מֻחְדָּשׁ, כְּאִלּוּ לֹא הִתְחִיל וְלֹא נָפַל מֵעוֹלָם, וְיַאֲמִין כִּי כָּל נְפִילָתוֹ הָיְתָה, לְמַעַן יַתְחִיל מֻחְדָּשׁ, וְאִם יִתְחַזֵּק לְהַתְחִיל בְּכָל פַּעַם מֻחְדָּשׁ בֶּאֱמֶת יַעְזְרֵהוּ ה' יִתְבָּרַךְ שֶׁלֹּא יִפּוֹל עוֹד לְמִקּוֹמוֹת הָאֵלֶּה, וְגַם יַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לַעֲבוֹד ה' יִתְבָּרַךְ בְּנִגּוּנִים וּבְשִׂמְחָה וּבְרִקּוּדִים וְהַמְחָאַת כַּף וּבִפְרָט בִּשְׁעַת תּוֹרָה וּתְפִלָּה יִשְׂמַח מְאֹד:

כג

תְּשׁוּבָה

יִתְבּוֹנֵן בְּכָל מַחֲשָׁבָה דִּבּוּר וּמַעֲשֶׂה שֶׁלּוֹ לִמְצוֹא בָּהֶם רְמָזִים לְעוֹרֵר נַפְשׁוֹ לָשׁוּב לְה' יִתְבָּרַךְ בֶּאֱמֶת וּלְהִתְחַדֵּשׁ בַּעֲבוֹדַת ה' יִתְבָּרַךְ וְלִמְקַלְקְלָיו וּלְמָבוֹז נַפְשׁוֹ יִדֹּם וְיִשְׁתֹּק, וּבָזֶה יַכְנִיעַ הָרַע שֶׁבְּדָמוֹ וְיִתְכַּפְּרוּ כָּל עֲוֹנוֹתָיו וְיִתְהַפְּכוּ לִזְכֻיּוֹת:

כד

אַהֲבַת חֲבֵרִים

יֹאהַב כָּל יִשְׂרָאֵל, וּבִפְרָט הַמְקֹרְבִין לְהַצַּדִּיק-הָאֱמֶת, כְּנַפְשׁוֹ. וַיְדַבֵּר עִמָּהֶם בְּכָל יוֹם מֵהַתּוֹכֶלִית הָאֱמֶת, כְּדֵי לְקַבֵּל מִנְקוּדָתָם הַטּוֹבָה, כִּי בְּכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל יֵשׁ נְקֻדָּה טוֹבָה מַה שֶּׁאֵין בַּחֲבֵרוֹ:

כה

מְנָחָה

יִתְפַּלֵּל כַּנַּ"ל, וּבָזֶה יִזְכֶּה לְהַעֲלוֹת כָּל עֲבוֹדַת הַיּוֹם לְה' יִתְבָּרַךְ, וּלְקַבֵּל הִתְחַדְּשׁוּת עַל הַיּוֹם הַבָּא אַחֲרָיו, לַעֲבוֹדַת ה'-יִתְבָּרַךְ, בִּבְחִינַת "עָלֶיהָ הַשְׁלֵם כָּל הַקָּרְבָּנוֹת כֻּלָּם" (), וּבִבְחִינַת "וּבָא הַשֶּׁמֶשׁ וְטָהֵר" וְכוּ' ():

כו

רֹאשׁ-הַשָּׁנָה

כָּל הַמְקֹרְבִין לְהַצַּדִּיק הָאֱמֶת צְרִיכִין לְהִתְאַסֵּף יַחַד בְּמָקוֹם אֶחָד עַל רֹאשׁ-הַשָּׁנָה וּלְהִתְפַּלֵּל בְּהִתְקַשְּׁרוּת לְהַצַּדִּיק, וְעַל-יְדֵי-זֶה הֵם מְקַבְּלִים מִמֶּנּוּ הֶאָרָה נִפְלָאָה, וְתִקּוּן, וְהִתְקָרְבוּת גְּדוֹלָה, מַה שֶּׁאֵין יְכוֹלִין לִזְכּוֹת לָזֶה בְּכָל הַשָּׁנָה, וּכְמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל () "גָּאר מַיִין זַאך אִיז רֹאשׁ-הַשָּׁנָה", [] וְזוֹכִין לְהָאִיר עֲלֵיהֶם וְעַל כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ אוֹר הַצַּדִּיק לְדוֹרֵי דּוֹרוֹת, לָכֵן צְרִיכִין לִשְׁבֹּר כָּל מִינֵי מְנִיעוֹת, וְלָבוֹא בְּמִסִּירוּת-נֶפֶשׁ עָצוּם לְהַקִּיבּוּץ עַל רֹאשׁ-הַשָּׁנָה, אִם לֹא בְּפִקּוּחַ נֶפֶשׁ מַמָּשׁ הַדּוֹחֶה שַׁבָּת, יְכוֹלִין לִמְנוֹעַ מִלְּבֹא שָׁמָּה, אֲבָל כָּל הַמְנִיעוֹת שֶׁל פַּרְנָסָה, וּמָמוֹן וְטִרְחָא, וְכָבוֹד, וְכַיּוֹצֵא, צְרִיכִין לִשְׁבֹּר וּלְנַצֵּחַ, וְלִזְכּוֹת לְהֶעָבוֹדָה שֶׁאֵין דָּבָר גָּדוֹל מִזֶּה:

כז

אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל

כָּל יְמֵי חַיָּיו יִתְנַעְנֵעַ, וְיִתְפַּלֵּל וְיִשְׁתַּדֵּל לְהִתְיַשֵּׁב בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְעַל-כָּל-פָּנִים לֵילֵךְ בָּהּ אַרְבַּע אַמּוֹת, וּבָזֶה יִזְכֶּה לַאֲרִיכַת אַפַּיִם וְלֵילֵךְ מַדְרֵגָא לְדַרְגָּא, וּלְהַמְשִׁיךְ עָלָיו כְּלָלִיּוּת הַקְּדֻשָּׁה, וְזֶה עִקַּר נִצָּחוֹן דִּקְדֻשָּׁה שֶׁל הָאָדָם בָּעוֹלָם-הַזֶּה. וְה' יִתְבָּרֵךְ יַעֲזֹר לָנוּ, שֶׁנִּזְכֶּה לֵילֵךְ בְּדַרְכֵי הַצַּדִּיק-הָאֱמֶת בֶּאֱמֶת וּבֶאֱמוּנָה, וּלְהַמְשִׁיךְ אוֹרוֹ עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְעַל-יְדֵי-זֶה נִזְכֶּה לִגְאוּלַת הַגּוּף וְהַנֶּפֶשׁ בִּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן וְאָמֵן:

הִתְעוֹרְרוּת לְהִתְבּוֹדְדוּת

מֵהָרַב הֶחָסִיד ר' יִצְחָק בְּרַיְיטֶער ה' יִקּם דָּמוֹ

אֵלֶיךָ (פְּלוֹנִי בֶּן פְּלוֹנִי) מְקוֹרְבִי וְתַלְמִידִי הַיָּקָר, קוֹרֵא אֲנִי וּמְבַקֵּשׁ מִמְּךָ, עֲצֹר נָא לִרְגָעִים סְפוּרִים וְהַקְשֵׁב הֵיטֵב לִדְבָרַי - מְדַבֵּר אֲנִי לְטוֹבָתְךָ הַנִּצְחִית.

דַּע לְךָ, שֶׁהַרְבֵּה עֲבוֹדָה הָיְתָה לִי לְפָנַי שֶׁקֵּרַבְתִּיךָ, מְעַט תּוּכַל לְהָבִין וּלְהַרְגִּישׁ כַּמָּה נִסִּים נַעֲשׂוּ לְמַעַנְךָ שֶׁתִּתְקָרֵב, וּבְכֵן אֶחָד מֵהַתְּנָאִים שֶׁבִּזְאֹת מְקָרֵב אֲנִי אֶת מְקֹרָבַי, הוּא שֶׁלֹּא יִתְּנוּ לַאֲחֵרִים שֶׁיְּרַמּוּ אוֹתָם, וְלֹא יְרַמּוּ הֵם אֶת עַצְמָם.

כְּבָר שָׁמַעְתָּ זֶה רַבּוֹת וְגַם הֵבַנְתָּ, שֶׁעִקַּר עֲצָתִי וְדַרְכִּי שֶׁעַל יָדוֹ יְכוֹלִים לְקַבֵּל אֶת כָּל תִּקּוּנַי, וְשֶׁיּוּכַל הָאָדָם לְתַקֵּן אֶת הַכֹּל וּלְהַגִּיעַ לְמַה שֶּׁצָּרִיךְ לְהַגִּיעַ, הוּא רַק 'הִתְבּוֹדְדוּת', זֹאת אוֹמֶרֶת, שֶׁיִּקְבַּע הָאָדָם לְעַצְמוֹ מָקוֹם מְיֻחָד שֶׁיּוּכַל לְהָשִׂיחַ שָׁם אֶת לִבּוֹ לִפְנֵי ה' יִתְבָּרַךְ, וּלְבַקֵּשׁ עַל כָּל הַדְּבָרִים שֶׁצָּרִיךְ בְּרוּחָנִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת, וּלְהִתְוַדּוֹת עַל כָּל הַדְּבָרִים שֶׁפָּגַם בְּשׁוֹגֵג וּבְמֵזִיד בְּאֹנֶס וּבְרָצוֹן, וּלְהוֹדוֹת לְהׁ' יִתְבָּרַךְ עַל כָּל הַטּוֹבוֹת הָרוּחָנִיִּים וְהַגַּשְׁמִיִּים.

זֹאת פַּעֲלָתִי אֵצֶל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, שֶׁהָאָדָם הַזֶּה שֶׁיְּקַיֵּם זֹאת בִּפְשִׁיטוּת גָּמוּר לַעֲמֹד כָּל יוֹם שָׁעָה לִפְנֵי ה' יִתְבָּרַךְ בִּתְפִלָּה, אַף כְּשֶׁאֵין לוֹ בְּעֵת הַזֹּאת שׁוּם הִתְעוֹרְרוּת, אַף אִם לֹא יוּכַל לְדַבֵּר שׁוּם דָּבָר וְרַק זֹאת שֶׁיַּכְרִיחַ אֶת עַצְמוֹ לִכְסֹף לְדַבֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ - יִזְכֶּה לְכָל טוּב, וְלֹא יִהְיֶה עָלָיו שׁוּם דִּין לְמַעְלָה. כִּי בְּזֹאת יְתֻקַּן הַכֹּל, נַפְשׁוֹ רוּחוֹ וְנִשְׁמָתוֹ וְכָל הָעוֹלְמוֹת הַתְּלוּיִים בּוֹ מִזְּמַן אָדָם הָרִאשׁוֹן עַד בִּיאַת הַגּוֹאֵל. וְדָבָר זֶה הוּא אֱמֶת וְיַצִּיב נָכוֹן וְקַיָּם, וְעָרֵב אֲנִי עַל כָּךְ.

גַּם זֹאת מוֹדִיעַ אֲנִי לְךָ, שֶׁבְּתִקּוּן קַל זֶה שֶׁיְּכוֹלִים בְּשָׁעָה זוֹ לִזְכּוֹת לְכָל טוּב, לֹא יִשְׁקֹט הַבַּעַל דָּבָר, וְיַנִּיחַ עַצְמוֹ לְסִתּר זֹאת בְּכָל הָאוֹפַנִּים שֶׁבְּיָדוֹ - בְּחֹסֶר אֱמוּנָה בְּדָבָר נִשְׂגָּב זֶה, בְּחֹסֶר זְמַן - לַהֲסִיתְךָ לַעֲסֹק בַּדְּבָרִים אֲחֵרִים בְּשָׁעָה זוֹ, הָעִקָּר לַעֲקֹר מִמְּךָ נֹהַג זֶה.

וּבְכֵן אָחִי כִּלְבָבִי, רַחֵם עַל עַצְמְךָ, פְּתַח אֶת עֵינֶיךָ, הֲבֵן כַּמָּה אֱמֶלְ רוֹצֶה הַיֵּצֶר לַעֲשׂוֹת אוֹתְךָ עַד שֶׁתִּשָּׁאֵר חֲלִילָה עָרֹם וְיָחֵף, וְשֶׁלֹּא תוּכַל לְקַבֵּל אֶת תִּקּוּנֵי הַגְּדוֹלִים הַמַּגִּיעִים עַד אֵין סוֹף, עַל יְדֵי שָׁעָה קְטַנָּה אַחַת.

יוֹדֵעַ אֲנִי שֶׁמּוּכָן אַתָּה לְהַקְרִיב הַרְבֵּה לְמַעַן ה' יִתְבָּרַךְ, אוּלַם בְּעִקָּר הָעִקָּרִים שֶׁכָּל כָּךְ קַל לְקַיְמוֹ, וְנוֹתֵן אַתָּה עַצְמְךָ שֶׁיְּרַמּוּךָ?
וּבְכֵן הַשְׁלֵךְ אֶת כָּל עִנְיְנֵי הַמָּמוֹן, כָּל עִסּוּקֶךָ כָּל מַחְשְׁבוֹתֶיךָ, וְרוּץ וְהַצֵּל עַצְמְךָ, וְאָז תּוֹדֶה לְהַשֵּׁם שֶׁיְּעָצְךָ עֵצָה טוֹבָה, אָמֵן.
בִּרְשׁוּת רַבְּךָ
נַ'חַל נ'בֵעַ מְ'קוֹר חָ'כְמָה
חֶשְׁבּוֹן הַנֶּפֶשׁ בָּעֶרֶב עֲבוּר מָארֵי דְּחוּשְׁבָּנָא
א
שְׁמַע... ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד דּוֹבֵר אֵלֶיךָ, וְקוֹרֵא אוֹתְךָ לְטוֹבָתְךָ קַבֵּץ כָּל חוּשֶׁיךָ, וְהַטֵּה מַחְשַׁבְתְּךָ וּלְבָבְךָ לְהָבִין וְלִשְׁמֹעַ דְּבָרָיו וּרְמָזָיו, הִנֵּה הַיּוֹם הַנּוֹכְחִי עָבַר וְחָלַף לוֹ, וְנוֹסַף עַל יָמֶיךָ שֶׁעָבְרוּ בַּחֶשֶׁךְ. עוֹד מְעַט וְהַחֲבֶלֵי שֵׁנָה יִפְּלוּ עָלֶיךָ וְתֶאֱסֹף אֶל הַשֵּׁנָה, וְנִשְׁמָתְךָ תֵּעָלֶה לִתֵּן דִּין וְחֶשְׁבּוֹן מִפְּעָלְךָ הַיּוֹם הַזֶּה וּמִכֹּל הַיָּמִים עַד עַתָּה, וְהִנֵּה אַתָּה לֹא יָדַעְתָּ מִי הֵם הָעוֹמְדִים עָלֶיךָ וּמְצַפִּים שֶׁתִּסְגֹּר עֵינֶיךָ עַתָּה וְתִשְׁלֹיךְ גַּם הַיּוֹם הַנּוֹכְחִי אַחַר גַּוְךָ לִבְלִי לְהַקִּיצוֹ בְּמַה שֶׁתּוּכַל גַּם עַתָּה לְתַקְּנוֹ, אַחַר כָּל הַקִּלְקוּלִים וְאַחַר כָּל מַה שֶׁעָבַר עָלֶיךָ הַיּוֹם כִּי עַתָּה בְּרָגָעִים מוּעָטִים תּוּכַל לַחֲטוֹף טוֹב כָּזֶה שֶׁתְּתַקֵּן הַיּוֹם הַנּוֹכְחִי אֲשֶׁר עָבַר, וְגַם כָּל הַיָּמִים אֲשֶׁר חָיִיתָ עַד הֵנָּה, אַל תְּדַמֶּה כִּי הַחֲבֶלֵי שֵׁינָה הַנּוֹפְלִים עָלֶיךָ הֵם דֶּרֶךְ הַטֶּבַע, כִּי שְׁלוּחִים הֵם מִמָּרוֹם, לְמַעַן נַסּוֹתְךָ בְּעֹצֶם קַטְנוּת וּבִלְבּוּל מַחְשַׁבְתְּךָ, וַעֲיֵפוּת גּוּפְךָ אִם תִּתְחַזֵּק לַחְשֹׁב בִּגְדוֹלוֹת הַשֵּׁם וּמֶמְשַׁלְתּוֹ וְתִכָּנַע אֵלָיו לְהָכִין אֶת עַצְמְךָ לִכְנוֹס וּלְבַקֵּר בְּהֵיכָלוֹ, בהמסר נַפְשְׁךָ אֵלָיו בֶּאֱמֶת, אָז תִּזְכֶּה עַל-יְדֵי עֲבוֹדוֹת הָאֵלּוּ, גַּם אָז בְּיוֹם הָאַחֲרוֹן לְהַשְׁלִים נַפְשְׁךָ בְּהַתְּקוּנִים אֲשֶׁר תִּצְטָרֵךְ אָז וְלִמּוּת בְּקִדֻּשַּׁת הַשֵּׁם, לָכֵן אֶשְׁאָלְךָ וַתַּעֲנֵנִי הֲהִתְבּוֹדְדוּת הַיּוֹם אֲשֶׁר הַתְּקוּן הַזֶּה עוֹלֶה עַל כָּל הַתְּקוּנִים אֲשֶׁר מֵעוֹלָם? אִם לְאוֹ, תִּתְחַזֵּק לְקַיְּמָהּ מִיָּד וּתְזַכֶּה לְכָל טוּב. וְאִם אֵינְךָ יָכוֹל בְּשׁוּם אוֹפֶן לָנֶצַח הַיֵּצֶר בָּזֶה, רְאֵה בְּמִסְירוּת נֶפֶשׁ לַחֲטוֹף עַל כָּל פָּנִים רֶבַע שָׁעָה עַל הִתְבּוֹדְדוּת וְחֶשְׁבּוֹן הַנֶּפֶשׁ.
ב
אִם לֹא לָמַדְתָּ הַיּוֹם שֻׁלְחַן-עָרוּךְ רְאֵה לִלְמֹד עַתָּה, וְתִשְׁבֹּר כָּל הַמְּנִיעוֹת עַל זֶה לִלְמֹד עַל-כָּל-פָּנִים מְעַט בְּשֻׁלְחַן-עָרוּךְ הֲלָכָה פְּסוּקָה.
ג
גַּם אִם לֹא אָמַרְתָּ תְּהִלִּים וְלִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת חָזָק לֵאמַר אֵיזֶה מִזְמוֹר וְאֵיזוֹ תְּפִלָּה.
ד

גַּם טוֹב אִם אֵינְךָ מוּכָן לָקוּם בְּעוֹד לַיְלָה לִלְמֹד תּוֹרָה שֶׁבְּעַל-פֶּה, שֶׁתִּתְחַזֵּק עַתָּה לִלְמֹד עַל-כָּל-פָּנִים אֵיזוֹ מִשְׁנָה אוֹ גְּמָרָא קוֹדֵם הַשֵּׁינָה, כִּי לְמוּד תּוֹרָה שֶׁבְּעַל-פֶּה הוּא תִּקּוּן נִפְלָא.

ה

אַף אִם הִתְבּוֹדְדוּת הַיּוֹם אַף-עַל-פִּי-כֵן חֲשֹׁב עַתָּה בַּמֶּה עָבַר הַיּוֹם, וְעַל כָּל מַה שפגמת הִתְוַדֵּה עֲלֵיהֶם בְּפֶה מַלֵּא לִפְנֵי ה' יִתְבָּרַךְ שֶׁיִּמְחֹל לְךָ, כִּי רַב חֶסֶד הוּא וְנִחָם עַל הָרָעָה, וְחַנּוּן הַמַּרְבֶּה לִסְלוֹחַ.

וּקְרָא אֶת שְׁמַע וְכָל הַפְּסוּקִים הַנִּדְפָּסִים בְּהַסִּדּוּרִים בְּכַוָּנָה גְּדוֹלָה. כִּי כָּל הַפְּסוּקִים וּבְפָרָט הַשִּׁיר שֶׁל פְּגָעִים הֵם תִּקּוּנִים גְּדוֹלִים לְתַקֵּן פגמי הַבְּרִית, וְכָל שְׁאַר פְּגָמִים מֵהַיּוֹם הַנּוֹכְחִי וּמֵעוֹלָם. - וַתֹּאמַר בְּרִכַּת הַמַּפִּיל וְתִתְפַּלֵּל לָקוּם בַּחֲצוֹת וְלִבְלִי לְאַחֵר זְמַן קְרִיאַת שְׁמַע וּתְפִלָּה, וְלִזְכּוֹת בַּמִּשְׁפָּט אֲשֶׁר אַתָּה הוֹלֵךְ שָׁמָּה, - בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד.

זִכָּרוֹן עֶלְמָא דְּאָתֵי בַּבֹּקֶר

"וַיִּשְׁכֵּב הַיָּם לִפְנוֹת בֹּקֶר לְאֵיתָנוֹ", "בֹּקֶר ויודע ה' אֶת אֲשֶׁר לוֹ", הַתְּנַאי עַל מַה הַחֲזִיר לְךָ הַקָּדוֹשׁ-בָּרוּךְ-הוּא הַנְּשָׁמָה אַחַר שֶׁשְּׁבָה אֵלָיו אֶתְמוֹל פְּגוּמָה וּמְלֵאָה בּוּשָׁה וּכְלִמָּה, וְהַקְּטָרוּג שֶׁל "מַה אֱנוֹשׁ כִּי תִזְכְּרֶנּוּ" נִתְעוֹרֵר מֵחָדָשׁ שֶׁלֹּא תַּחְזֹר הַנְּשָׁמָה אֵלֶיךָ עוֹד, לְהַתֵּל בָּהּ כְּפַעַם בְּפַעַם וְהִיא גַּם הִיא הִסְכִּימָה לְהַקַּטֵּגוֹר, וְגַם בַּקָּשָׁה מֵאֵת אָבִיהָ לְהִשָּׁאֵר אֶצְלוֹ וּמִלֶּחֶם אָבִיהָ תאכל כִּי אָמְרָה כִּי יֵרֵאָה לְבַל יֵצֵא שְׂכָרָהּ בְּהֶפְסֵדָהּ, אֲבָל רַחֲמֵי ה' יִתְבָּרַךְ נִתְעוֹרְרוּ עָלֶיךָ בִּזְכוּת הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים אֲשֶׁר עֲרֵבִים לְךָ, כִּי תָּשׁוּב לְטוֹב וְיָשׁוּב הַשֵּׁם לָשׂוּשׂ עָלֶיךָ כַּאֲשֶׁר שָׂשׂ עַל אֲבוֹתֶיךָ, לָכֵן תֵּדַע כִּי שִׁלְיחוּת גְּדוֹלָה שולחת פֹּה, וּמִשְׁרָה גְּדוֹלָה עַל שִׁכְמֶךָ, כִּי בְּכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה וּמַחְשָׁבָה דִּבּוּר וּמַעֲשֶׂה שֶׁלְּךָ וּבְכָל הִסְתַּכְּלוּת וְרָצוֹן, נתתקנים עוֹלָמוֹת אוֹ נֶחֱרָבִין חַס-וְשָׁלוֹם, עַד הַתִּקּוּן הָאַחֲרוֹן שֶׁל בֵּיאַת הַמָּשִׁיחַ וּתְחִיַּת הַמֵּתִים וְתֵדַע כִּי מִלְחָמָה חֲדָשָׁה וְנִסָּיוֹן חָדָשׁ, בָּא נֶגְדֶּךָ בְּכָל יוֹם יְרִידוֹת וּבִלְבּוּלִים קְטָנוֹת וַעֲיֵפוּת, וּבְכָל הִתְגַּבְּרוּת הַהֶסְתֵּרָה אַף אִם הִיא מסדרת בְּדֶרֶךְ הַטֶּבַע, כְּגוֹן בְּהִתְעוֹרֵר בְּךָ הָרָעָב אוֹ הַשֵּׁינָה גַּם בָּם מלובש רְצוֹן ה' יִתְבָּרַךְ הַמְנַסֶּה אוֹתְךָ אִם תִּרוּץ אֵלָיו, וְתַעֲלֶה עֵינֶיךָ אֵלָיו בְּכָל עִנְיָן, וְהָעִקָּר שֶׁבְּכָל הָעִקָּרִים שְׁאַל תַּפְסִיק הָרָצוֹן שֶׁלְּךָ, וְתַתְחִיל בְּכָל פַּעַם מֵחָדָשׁ לַעֲשׂוֹת לְךָ סֵדֶר חָדָשׁ לְהִתְקָרֵב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹת כְּאִלּוּ לֹא הִתְחַלְתָּ מֵעוֹלָם, נֶגֶד שׂוֹנַאֲךָ הָרוֹצֶה להפוך הָאֱמֶת וְהַטּוֹב שֶׁלְּךָ לבלעך חַיִּים, וּלְהַרְאוֹת לְךָ שנאבדת לְעוֹלָם, וּכְאִלּוּ עֲדַיִן לֹא הִתְחַלְתָּ לַעֲשׂוֹת טוֹב "און אז פין דיר וועט שוין קיין לייט נישט זין חַס-וְשָׁלוֹם" [], תִּלְעַג לוֹ וְתִבְטַח בְּכֹחַ הַצַּדִּיק הָאֱמֶת שֶׁעָרַב לְהַקָּדוֹשׁ-בָּרוּךְ-הוּא שֶׁיְּבִיאֲךָ לְתִקּוּן גָּדוֹל וְהַנִּצְחִי וְתַתְחִיל מֵחָדָשׁ לְכָנוֹס וְלַחְטֹף כָּל מַה שֶׁתּוּכַל בְּשִׂמְחָה גְּדוֹלָה, לָכֵן הודה לוֹ עַל חַסְדּוֹ וֶאֱמֹר 'מוֹדֶה אֲנִי לְפָנֶיךָ' וְכוּ' וּרְחַץ יָדֶיךָ לְהַסִּיר הַטֻּמְאָה הַנַּ"ל

הַמִּתְעוֹרֶרֶת מֵחָדָשׁ זֶה כְּנֶגֶד זֶה וְהִתְלַבֵּשׁ בִּזְרִיזוּת עַל-פִּי דִּין שֻׁלְחָן-עָרוּךְ, כִּי אָז נִתְלַבְּשִׁין כָּל הָעוֹלָמוֹת וּמְצַפִּין וּמְחַכִּין לְהַתְּקוּנִים שֶׁלְּךָ, וּטְבוֹל עַצְמְךָ בְּמִקְוֶה טְהוֹרָה לְהַמְשִׁיךְ קְדֻשָּׁה מֵרָאשֵׁי דְּכָל רֵאשִׁין מֵאָז הָיָה הָעוֹלָם מַיִם בְּמַיִם. וְהִכָּנֵס לְבֵיתוֹ בְּיִרְאָה וְאַל תְּדַבֵּר עִם שׁוּם אָדָם וְהִשְׁתַּחֲוֵה לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וְתַתְחִיל הַתְּפִלָּה מִלָּה בְּמִלָּה וּבְנָעִימַת קוֹל עֶרֶב לִפְנֵי הַבּוֹחֵר בְּשִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת, וחטוף עֲנִיּוֹת אָמֵן וְיהֵא שְׁמֵיהּ רַבָּה בְּשִׂמְחָה גְּדוֹלָה יוֹתֵר מֵאֲבָנִים טוֹבוֹת וּמַרְגָּלִיּוֹת וְכָל הוֹן דְּעָלְמָא וּבִפְרָט תְּפִלַּת הַשְּׁמוֹנָה-עֶשְׂרֵה אֲשֶׁר אַתָּה מִתְפַּלֵּל בָּעוֹלָם הָאֲצִילוּת לִפְנֵי כִּסֵּא כְּבוֹדוֹ תִּפְשֹׁט עַצְמְךָ מִכָּל גַּשְׁמִיּוּת, וּתְדַמֶּה לְמַלְאֲכֵי מַעְלָה, וְאַחַר-כָּךְ הַוִּדּוּי וגמר הַתְּפִלָּה בכוונה גְּדוֹלָה.

אַחַר הַתְּפִלָּה תִּלְמוֹד סִפְרֵי מוֹהַר"ן, וְתָכִין עַצְמְךָ לִקְרַאת הַתִּקּוּן הַגָּדוֹל הַכְּלָלִי הַכּוֹלֵל הַכֹּל הַבָּרִיחַ הַתֵּיכוֹן הַמַּבְרִיחַ מִן הַקָּצֶה אֶל הַקָּצֶה, וְהוּא 'הִתְבּוֹדְדוּת' אִם לֹא זָכִיתָ לָהּ קוֹדֵם אוֹר הַיּוֹם, אֲשֶׁר אָז זְמַנָּהּ הָעִקָּרִי. וְתַשְׁלִים הַשִּׁעוּרִין אֲשֶׁר אִי-אֶפְשָׁר לְהַנִּשָּׁמָה לִחְיוֹת בִּלְעָדָן וְהוּא שֻׁלְחָן-עָרוּךְ בְּכָל יוֹם וְהִתְבּוֹדְדוּת. גַּם סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל מֻכְרָחִין לְהַנֶּפֶשׁ בְּכָל יוֹם, אַחַר-כָּךְ תַּשְׁלִים הַשִּׁעוּרִין שֶׁל תְּהִלִּים וְלִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת וְכָל מַה שֶּׁתּוְכֶּה יוֹתֵר לִלְמֹד תּוֹרָה שֶׁבְּעַל-פֶּה וּבִכְתָב, וְלַעֲשׂוֹת מִצּוֹת וּצְדָקוֹת וּלְדַבֵּר דִּבּוּרֵי אֱמוּנָה, הֲרֵי אַתְּ מְשֻׁבָּח, וְזֶה חֶלְקְךָ וְנַחֲלָתְךָ לָנֶצַח, - אַחַר כָּךְ גַּם בָּאֲכִילָה וּמַשָּׂא-וּמַתָּן תִּזְכּוֹר שְׁאַתָּה מְתַקֵּן עוֹלָמוֹת וְתִקְשֹׁר עַצְמְךָ לְדַעַת הַתּוֹרָה וְלַצַּדִּיקִים אֲמִתִּיִּים בְּכָל תְּנוּעָה, וְהָעִקָּר לְהִתְבּוֹנֵן בְּכָל מַחֲשָׁבָה דִּבּוּר וּמַעֲשֶׂה שֶׁבְּכָל יוֹם אֵיךְ מְלֻבָּשׁ בָּם קוֹל ה' יִתְבָּרַךְ, הַקּוֹרֵא אוֹתְךָ שֶׁתָּשׁוּב אֵלָיו וְתַעֲבֹד אוֹתוֹ תָּמִיד. כָּל זֶה תּוֹכַל לִזְכּוֹת עַל-יְדֵי הִתְקָרְבוּת אֲמִתִּית לְהַצַּדִּיק-הָאֱמֶת וְעַל-יְדֵי שִׁקּוּדָה רַבָּה בְּסִפְרָיו הַקְּדוֹשִׁים, אָמֵן.

לְעֵת הָאֹכֶל גֹּשִׁי הֲלֹם

עַתָּה כְּשֶׁאַתָּה מְקַבֵּל חִיּוּת הַגּוּף עַל-יְדֵי הָאֲכִילָה, תֵּדַע שֶׁאָז גַּם נִשְׁמָתְךָ מְקַבֶּלֶת חִיּוּת אֱלֹקוּת, וּמִתְקָרֶבֶת לְהַ' יִתְבָּרַךְ בְּ'הֶאָרַת הָרָצוֹן' וְגַם אָז עוֹלִין כָּל הַדְּבָרִים הַנִּשְׁמִיִּים לָעוֹלָמוֹת הָעֶלְיוֹנִים, לָכֵן כָּל הָעִנְיָנִים אֲשֶׁר עוֹבְרִין בְּעֵת הָאֲכִילָה מְרַמְּזִין עַל דְּבָרִים עֶלְיוֹנִים.

לָכֵן צְרִיכִים לְהִזָּהֵר שֶׁלֹּא לִכְעוֹס בְּעֵת הָאֲכִילָה, וְשֶׁלֹּא לְדַבֵּר, וְשֶׁלֹּא לֶאֱכוֹל בְּהַלְעָטָה וְדֶרֶךְ רַעֲבָתָנוּת, כִּי-אִם בַּדֶּרֶךְ-אֶרֶץ גָּדוֹל, וּבִלְמוּד עַל הַשֻּׁלְחָן, וּלְדַבֵּר דִּבּוּרֵי אֱמוּנָה וְהַשְׂגָּחָה פְּרָטִית, וּלְבָרֵךְ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן מָתוֹן וּבְכַוָּנָה גְּדוֹלָה לְהַמְשִׁיךְ קְדֻשַּׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל עַל-יְדֵי הָאֲכִילָה, כִּי כָּל הַשֶּׁפַע שֶׁל כָּל הָאֲרָצוֹת נִשְׁתַּלְשְׁלִין מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

אֶת כָּל הַנַּ"ל כָּתַבְתִּי לִי לְעַצְמִי אֵיזֶה דִּבּוּרֵי הִתְעוֹרְרוּת קוֹדֵם הַשֵּׁינָה, ובקומי וּבְעֵת הָאוּכַל, וְכַאֲשֶׁר הֶרְאֵיתִי לְאֲנַ"ש שבפה ווארשא שיחיו, אמרו לי לשלחם אליך להדפיסם

בהקובץ, והשם-יתברך יושיע שאתחזק לכתוב לך מהחידושים שנתחדשו על-ידי בעזרת השם-יתברך בכל פעם.

1 שָׁעוֹן
2 תהלים קג, כ
3 ישעיהו נט, כ
4 תהלים צה, ז
5 אות מז
6 סנהדרין צח.
7 קהלת י, יד
8 נשא דף קכג.
9 סוטה יד. ברכות ו.
10 יחזקאל יח, כ
11 ברכות ז.
12 סנהדרין מד:
13 תהלים עב, א
14 תהלים לב, ו
15 בראשית לב, ה
16 דברים י, יב
17 משלי לא, ל
18 מנחות מג:
19 בראשית רבה פרשה כא, ו, ובפרשה לח, ט
20 משלי י, כז
21 דברים ד, א
22 דברים לב, לט
23 דברים יג, ה
24 ישעיהו כו, כ
25 תהלים ל, ו
26 שם, ז ח
27 שם, ט
28 פסוק יב
29 דברים כו, טז

30 דברים ו, ו
31 תהלים צ, יב
32 נשא דף קכג.
33 דברי הימים-א כח, ט
34 ויקרא כג, טו
35 מיכה ז, יא יב
36 איוב לו, ב
37 ירמיהו לא, ה

